

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๑

(สมัยสามัญ สมัยที่สอง)

วันจันทร์ที่ ๑๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญ สมัยที่สอง) วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ – ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เล่ม ๑ พ.ศ. ๒๕๖๗

สารบัญ

๕๘
ครั้งที่ ๓/๒๕๗๗ (ตามัญ)

๑. เรื่องตั้งประธาน ฯ และรองประธานสภา ฯ	๓-๕๐
๒. เรื่องเจ้าพระยาศรีธรรมมาธิบดีไปเฝ้าทูลละออง ธุลีพระบาทณประเทศอังกฤษ	๕๐-๕๓
๓. เรื่อง ท้าว อัง อานาจ คัดใน การพิจารณา และ กักขังสมาชิกสภา ฯ ในระหว่างสมัยประชุม	๕๕-๗๖
๔. เรื่องกำหนดวันประชุมสภา ฯ	๗๖-๗๗

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑/๒๔๗๗ (สามัญ) สมัยที่ ๒
วันจันทร์ที่ ๑๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๑๐ นาฬิกา

เลขาธิการสภาฯ ได้เชิญให้ หลวงวิจิตรวาทการ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพังงา มาเป็นประธานชั่วคราวในฐานะที่เป็นผู้ มีอายุสูงสุด ตามข้อบังคับการประชุมและปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๗ หลวงวิจิตรวาทการ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพังงา ได้ ไปนั่งในที่นั่งประธานสภาฯ

ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า วันนี้มีท่านสมาชิกมาประชุม ๓๓๗ ท่าน เป็นองค์ประชุมแล้ว เพราะฉะนั้นต่อไปจะประชุมในระเบียบวาระที่ ๑ เรื่อง เลขาธิการสภาฯ และ รองประธานสภาฯ ตามข้อ ๑ แห่งข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาฯ พุทธศักราช ๒๔๗๗ การที่เลือกตั้งประธานและรองประธานสภาฯ นั้นใหม่ก็เพราะข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศั-

ราช ๒๔๗๗ ข้อ ๓ ได้บัญญัติมีข้อความว่า เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงเปิดประชุมตามมาตรา ๓๐ แห่งรัฐธรรมนูญแล้ว ให้สมาชิกผู้มีชายสูงสุดเป็นประธานชั่วคราว จนกว่าพระมหากษัตริย์จะได้ทรงตั้งประธานและรองประธานตามมติของสภา ฉะนั้นตามนัยแห่งข้อบังคับข้อ ๕ ประธานและรองประธานสภาจะครองตำแหน่งได้เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ข้อบังคับข้อ ๓ นี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญสภาฯ สมัยที่ ๒ ได้ตั้งไป ตรวจร่างข้อบังคับ การประชุม และการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๖ ก็มีได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงไปจากข้อบังคับข้อ ๓ แห่งข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๖ ประการใด และข้อบังคับข้อ ๓ นี้ คณะกรรมาธิการสภาฯ สมัยที่ ๓ ที่ได้ตั้งไปยกวางมานั้น ได้นำเอามาจากข้อบังคับของสภาเดนิวเคอร์ ฝรั่งเศส (ฉบับ ค.ศ. ๑๙๓๕ ข้อ ๗) ซึ่งต้องมีการเลือกตั้งกันใหม่ในเมื่อเปิดสมัยประชุมสามัญทุกครั้ง ฉะนั้นตามเหตุผลดังกล่าวแล้ว จึงต้องมีการเลือกตั้งประธานและรองประธานสภาฯ กันใหม่

พระยาประมวญวิชาพูด กล่าวไว้ว่า ข้าพเจ้าไม่เข้าใจว่าทำไมจึงจะมีการเลือกตั้งประธานใหม่ ขณะเมื่อสภาฯ ยังมีประธานซึ่งไม่ปรากฏว่าได้ลาออก หรือขาดจากตำแหน่งภาพ ประธานของสภาฯ ไม่ได้มานั่งในที่ประชุมก็เพราะไปราชการต่างประเทศอังกฤษ ถ้าที่ประชุมไม่มีประธานก็จะจัดการตามมาตรา ๔๕ แห่งรัฐธรรมนูญ หรือจะเลือก

สมาชิกคนหนึ่งแล้วตั้งนามไปถวายพระมหากษัตริย์ให้ทรงตั้งเป็น
รองประธานขึ้นอีกนายหนึ่งก็ได้ เพราะรองประธานมีได้ ๒ นาย นอก
จากนี้ข้าพเจ้าไม่เห็นมีข้อความใดๆ ในรัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับ
การประชุมของสภาฯ ว่าเมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงเปิดสภาแล้ว
ประธานที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งแล้วจะขาดจากตำแหน่งนั้น
เป็นแต่ข้อบังคับการประชุมของสภาฯ ข้อที่ ๓ กล่าวไว้ว่า ให้สมาชิก
มีอายุสูงสุดเป็นประธานชั่วคราว จนกว่าพระมหากษัตริย์จะได้ทรง
ตั้งประธานและรองประธานตามมติของสภาฯ แต่ข้อความที่กล่าวมา
แล้วนี้ ข้าพเจ้าคิดว่า จะใช้ต่อเมื่อสภาฯ นี้ไม่มีตัวประธานและรอง
ประธานเท่านั้น เช่นเมื่อเปิดสภาฯ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖
หรือเมื่อยุบสภาฯ และประธานหรือรองประธานเป็นสมาชิกประเภท
ที่ ๑ เพราะเมื่อยุบสภาฯ ประธานและรองประธานที่เป็นสมาชิก
ประเภทที่ ๑ ขาดจากสมาชิกภาพแล้ว ฉะนั้นก็ต้องขาดจากตำแหน่ง
ด้วย ดังมีตัวอย่างแล้วเมื่อปลาย พ.ศ. ๒๕๑๖ ถ้าสมาชิกประเภทที่ ๒
เป็นประธานหรือรองประธานในสมัยสองของสภาฯ ข้าพเจ้าเห็นอาจถึง
ยุบสภาฯ แล้วก็คงเป็นประธานและรองประธานต่อไปได้จนหมดสมัย
ที่ ๒ เพราะไม่ได้ลาออกหรือขาดจากสมาชิกภาพ และขอเรียนให้ที่
ประชุมทราบด้วยว่า ตามมาตรา ๒๒ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
สยาม สภาฯ เป็นแต่เดิมที่ว่า ท่านผู้ใดสมควรเป็นประธานหรือ
รองประธานเท่านั้น สภาฯ มีประธานคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่ง

แล้ว ถ้าเห็นสมควรจะเพิ่มรายจ่ายอีกปีละ ๒,๕๐๐ บาท ก็ควรเลือกผู้สมควรจะเป็นรองประธานขึ้นอีกคนหนึ่ง หรือจะเลือกประธานชั่วคราวก็ได้ ตามมาตรา ๒๕

ร.ท. ทองคำ คต้ายโฮภาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี กล่าวว่่า ในเรื่องนี้เป็นปัญหาอันที่จะต้องถกกันมากมาย เพราะฉะนั้นการที่จะถกกัน ข้าพเจ้าขอเสนอว่า ขยาก็ใครให้ท่านวรรณฯ ทรงชี้แจงนำว่า สภาในต่างประเทศเขาทำอย่างไรกันบ้าง

ขุนวรดิษฐ์กรุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่่า สมาชิกผู้หนึ่งเสนอว่า เหตุใดจึงต้องเลือกประธานกันใหม่ อีกผู้หนึ่งเสนอว่า เป็นปัญหา จึงควรให้ที่ปรึกษาทรงอธิบาย ข้าพเจ้าเห็นว่าเรื่องนี้ไม่มีปัญหาอะไร ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒ มีว่า พระมหากษัตริย์ทรงตั้งสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรตามมติของสภาฯ ให้เป็นประธานแห่งสภาฯ หนึ่งนาย เป็นรองประธานนายหนึ่งหรือหลายนายก็ได้ ข้อนี้เป็นแต่เพียงว่า เมื่อเปิดสมัยประชุมขึ้นไม่ว่าสมัยใดๆ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งประธานเท่านั้น และอาศัยเหตุที่รัฐธรรมนูญมีว่า ให้ตราข้อบังคับขึ้นได้ โดยอาศัยอำนาจรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕ เราจึงมีข้อบังคับว่า ระหว่างสมัยประชุม เมื่อเปิดประชุมขึ้นแล้วจึงต้องเลือกประธานใหม่ ประธานนั้นไม่ใช่มีชีวิตอยู่ยัดตลอด ๕ ปี ข้าพเจ้ามีความเห็นดังนี้ เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรที่จะฟังคำสมาชิกทั้ง ๒ คนที่ใดกล่าวมาแล้ว

นายแทน วิเศษสมบัติ ผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี กล่าวว่าจะ
 จินนาประชุมกันมีปัญหาแต่เพียงว่า เราจะเลือกประธานใหม่หรือ
 ว่าเราจะเอาประธานเก่า เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีปัญหาอะไร
 ดั่งกลั้ว ขอให้ลงมติโดยเฉียดเฉียดว่า ควรจะเลือกใหม่หรือว่าจะเอา
 ประธานเก่า

พระพิไลยสุนทรการ รับรอง

หุดจงนาถนิตชาตา ผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวว่าจะ ตาม
 ความเห็นของเพื่อนสมาชิกเมื่อตะกน ข้าพเจ้าขอประทวนคัดค้านว่า
 ไม่ได้ เราจะลงมติไม่ได้ คือว่าเดี๋ยวนี้เรามาปรึกษาข้อบังคับและ
 รัฐธรรมนูญของเราว่า เรามีหลักอยู่อย่างไร เรามีหลักอยู่หรือไม่
 นั้น เราจึงมาลงมติ ห้ามติในสภาฯ แต่ว่าบัดนี้ปรากฏว่าเรามีหลัก
 อยู่แล้ว คือรัฐธรรมนูญและข้อบังคับ ซึ่งได้ตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญ
 เพราะฉะนั้นเราไม่ต้องลงมติ ไม่เช่นนั้นเราจะลงมติในการที่หลักมีอยู่
 แล้ว ผิดแบบผิดหลักหมด เพราะฉะนั้นในที่นี้เรามีแต่ว่า เราเข้า
 ใจกันว่าอย่างไร ตามหลักที่วางไว้จะต้องเลือกประธานใหม่หรือไม่
 ข้าพเจ้าเข้าใจว่าปัญหาที่ท่านประธานได้แถลงไว้แต่โดยละเอียดแล้ว
 ข้อบังคับได้มีไว้ชัดแจ้ง ไม่ใช่แค่เพียงเท่านั้น ท่านอ้างหลักต่าง
 ประเทศว่า ข้อบังคับนี้ได้วางมาจากหลักต่างประเทศ ข้าพเจ้าเห็นว่า
 ไม่เสียหายอะไรเลยในการที่เราจะเลือกประธานกันใหม่ คือเราจะเลือก
 คนเดิมก็ได้ ไม่เห็นจะเสียหายอะไร ข้าพเจ้าขอให้มีการเลือกใหม่

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวต่อว่า
 ข้าพเจ้าขอประทวนเด้นขอว่า ตามข้อบังคับข้อที่ ๓๐ และ
 มาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญมีเพียงว่า พระมหากษัตริย์ทรงเปิดประ-
 ชุมสภาผู้แทนราษฎรตามสมัย ข้อบังคับหมายเลข ๑ มีว่า เมื่อเปิด
 ประชุมแล้วก็ทรงเลือกประธานและรองประธานตามมาตรา ๒๒ คือ
 ข้อบัญญัติตามมาตรา ๒๒ บัดนี้พระมหากษัตริย์ ได้ทรงตั้งประธาน
 และรองประธานตามมาตรา ๒๒ แห่งรัฐธรรมนูญไว้แล้ว และในบท
 แห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๒ มีที่สังเกตว่า นอกสมัยประชุมประธานมี
 หน้าที่อยู่ มีข้อความยังมีหน้าที่อยู่ และรัฐธรรมนูญไม่มีบทใดว่าประ-
 ธานหมดอายุมิได้ แต่ว่ามีในรัฐธรรมนูญมาตราอื่นว่า กำหนดได้ว่า
 สภาสิ้นสุดลงในสมัย ๕ ปี ซึ่งหมายความว่าทั้งหมด รวมทั้งประธาน
 ด้วย ถ้าแม้ว่าจะแปลว่าทุกสมัยเลือกใหม่แล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าจะ
 สัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตั้งประธานหรือ
 รองประธานไว้แล้ว ก็แปลว่าข้อบังคับที่ สัดกับรัฐธรรมนูญในอันใหม่
 พอดีใหม่แล้วอันเก่าทั้งหมดไป ข้าพเจ้าเห็นว่าข้อบังคับนั้นสามารถ
 จะลงรัฐธรรมนูญได้ เป็นแต่ข้อบังคับจะควบคุมให้ กิจการให้
 เห็นไปภายใต้รัฐธรรมนูญเท่านั้น ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าประธานจะเป็นไป
 ได้ ๕ ปี นั้นเป็นความเห็นเพราะตัวของข้าพเจ้า ถ้าแม้ว่าไม่ตกลง
 แล้วก็ขอให้ ศึกษความแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒ ว่าจะสิ้นสุดลงในเวลา
 ไต อีกปัญหาหนึ่งข้าพเจ้าขอฝากความสังเกตไว้สำหรับคดีในการนี้

ด้วยว่า เคียงวนประธานสภาของเราได้ไปราชการในประเทศอังกฤษ
ในนามของสภาผู้แทนราษฎรเป็นทางการ ถ้าเด็กคนใหม่แล้ว ท่าน
มีหมกหน้าที่จะพูดหรือ เป็นปัญหาที่ข้าพเจ้าฝากไว้ด้วย

ร.ค. ถัด รัตนพันธ์ ผู้แทนราษฎร จังหวัด พัทลุง กล่าว ว่า
ข้าพเจ้าขอสนับสนุนผู้แทนจังหวัดพระนครที่ได้กล่าวมาแล้ว เพราะว่า
ข้อบังคับนี้ได้อิงตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๕ เพราะฉะนั้นข้อบัง
คั้นจะดีกว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้ เราต้องยึดถือรัฐธรรมนูญเป็นใหญ่
ข้อบังคับนี้โดยอาศัยความในรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นเราจำเป็น
จะต้องเพ่งเล็งในรัฐธรรมนูญเสียก่อนว่า จะควรตั้งประธานใหม่หรือ
ไม่ ในที่นี้ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่จำเป็นจะตั้งเลย เพราะเราได้ตั้งไว้แล้ว
ตามมาตรา ๒๒ แห่งรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเสนอว่า
ไม่ควรจะตั้ง

ร.ค. เนตร พูนวิวัฒน์ กล่าว ว่า ก่อนที่เราได้ร่างข้อบังคับอัน
นี้เราก็มีจำนงอยู่ว่า จะทำให้เหมือนกับนานาประเทศเขา คือเมื่อสมัย
สามัญสมัยหนึ่งต้องไปแต่ก็ได้เลือกประธานและรองประธานกัน
ใหม่ ตามรัฐธรรมนูญไม่มีมาตราใดเลยที่ว่าประธานหรือรองประธาน
ได้อยู่ต่อกัน มีแต่เพียงตั้งและบอกกำหนดหมดอายุของสมาชิกเท่านั้น
ส่วนประธานนั้น จะต้องเป็นไปตามข้อบังคับ ซึ่งได้ร่างและทำขึ้นตาม
รัฐธรรมนูญ ในข้อบังคับบังคับ ตามที่ประธานได้กล่าวมาแล้วว่า
เมื่อพระมหากษัตริย์เปิดสมัยประชุมครั้งหนึ่งแล้ว ก็จำเป็น ต้องเลือก

ประธานและรองประธานขึ้นใหม่ทุกครั้ง การทบทวนจะทรงตงนน ทรง
ตงตามมติของสภาฯ เมื่อเราเลือกไปแล้วท่านก็ทรงตงทุกครั้ง จึง
ไม่มีการขัดขวางอย่างไร ขอท่านประธานจงได้ดำเนินตามข้อบังคับ
อันทำตามรัฐธรรมนูญอันศักดิ์สิทธิ์ของเราเถิด ไม่ควรจะมีมติในเรื่อง
นี้ต่อไป

ก. ชูเกียรติ ทองดงยา ผู้แทนราษฎรจังหวัดกาญจนบุรี กล่าว
ว่า ถ้าพูดถึงตามรัฐธรรมนูญและตามความเข้าใจในการเลือกในชั้น
แรก ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสมาชิกทั้งหมดนั้นเข้าใจในการเลือกประธานว่า
มีอายุตลอดเท่าชีวิตของสภาฯ ที่ดำรงอยู่ได้ หากว่าท่านจะมาดูรัฐ-
ธรรมนูญตามมาตรา ๒๕ ว่า สมัยประชุมสมัยหนึ่ง ๆ ท่านว่ามีกำหนด
เวลา ๙๐ วัน ถ้าแม้ว่าท่านเข้าใจว่า ถึงสมัยหนึ่งจำเป็นจะต้องเลือก
ประธานแล้ว ประธานจะมีชีวิตเพียง ๙๐ วันเท่านั้น ประธานจะไปทำ
หน้าที่เอกสิทธิ์นอกกิจการของสภาฯ นอกสมัยประชุมไม่ได้ เพราะ
ฉะนั้นประธานจะต้องมีชีวิตเท่าที่สภาฯ จะดำรงชีวิตอยู่ได้

ขุนวรดิษฐ์ ตรีคุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่า
ข้าพเจ้าคิดว่าการอ่านหนังสือออกกับการอ่านหนังสือมีความเข้าใจไป
คนละทาง ข้าพเจ้าคิดว่าเท่าที่เรารอรับมาเป็นแต่การอ่านหนังสือ
ออก ถ้าเราอ่านหนังสือเข้าใจแล้วเราก็จะเห็นอยู่แจ่มแจ้งว่า ในเรื่อง
ตงประธานเป็นหน้าที่ของพระมหากษัตริย์เท่านั้น ไม่ใช่ตงมาแต่จะอยู่
ตลอดชาติหรืออะไร ไม่มีรัฐธรรมนูญข้อใดเลยที่ว่าได้ตงแล้วให้อยู่

ไปสมัย ๕ ปี ^๕ ทนต้อมาอีกผู้หนึ่งกล่าวว่า ถ้าหากว่าถึงสมัยประชุม มีกำหนดอยู่ ๕๐ วัน ถ้าหากว่าพระยามหากษัตริย์จะขยายไปอีก ประชานนั้นจะมีทำการอะไรได้หรือ ^๕ ขอน ถ้าพระยามหากษัตริย์ขยายสมัยประชุมต่อไป ก็ต้องต่อไปนั่นเอง ไม่ใช่ตายไป เมื่อขยายประชานก็จำเป็นต้องขยายไปด้วยเป็นเงาตามตัวเช่นนั้น ^๕ ไม่เห็นจะมีข้อใดขัดขวางเลย เหตุฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าควรที่จะเลือกใหม่

นายเดมียต หงส์ประภาส ผู้แทนราษฎร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา กล่าวว่่า ข้าพเจ้า มีความเห็นว่า ควร จะเลือกใหม่ คือ มาตรา ๓๐ ที่คุณได้อ้างเมื่อกันในฉบับที่เป็นภาษาไทย พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตามสมัยประชุม แต่ว่าเราไปดูในฉบับภาษาอังกฤษ เขาบอกว่า คำว่าสมัยสามัญ คือ เรกิวลาร์ เซสชั่น คำว่า เรกิวลาร์ เซสชั่น ก็แปลว่า มีพัก มุ่งอันไหนก็เอาอันนั้น เรกิวลาร์ เซสชั่น เรากำหนดแต่ວ่່าວັນที่ ๑๕ ธันวาคม อย่างที่คุณได้ว่่าเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมวิสามัญนั้นเป็นการประชุมวิสามัญ ไม่ใช่สามัญ

ขุนเสนาบดีดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอเสนอว่่า ตามมาตรา ๒๒ แห่งรัฐธรรมนูญนั้นนหมายความว่่าให้ตั้งประชานสภา ^๕ ครั้งเดียวเท่านั้นใน ๕ ปี ^๕ มิฉะนั้นจะเป็นการรบกวนไต่ละของชุดพระบาทไม่รู้จักหยุดหย่อนอย่างทีต้อมาอีกกล่าวเช่นนั้นเป็น

คน เป็นการทชอรับพระราชทานพระบรมราชาอนุญาตอยู่แล้ว แต่ว่า
 ข้อบังคับของเราคงจะบังคับได้เช่นนั้นก็จริง หากเกิดภายหลังรัฐธรรม
 นูญแล้ว วัตถุประสงค์อันแท้จริงคงเป็นดังข้าพเจ้ากล่าวมาแล้ว
 หมายความว่าให้อยู่ในระยะ ๕ ปีจึงจะตั้งใหม่อีก ในเวลานี้ท่าน
 ประธานก็ยังรับราชการอยู่ด้วย ไม่จำเป็นต้องตั้งใหม่อีก ปัญหา
 เฉพาะหน้าเวลานี้คือถ้าเรามาประชุมกันแล้ว เราจะทำอย่างไรใน
 ข้อนี้ เราจะต้องเลือกประธานคนหนึ่งเพื่อให้การประชุมของเราดำเนิน
 ไปให้เรียบร้อย เป็นการเลือกประธานชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งส่วนประ
 ธานเดิมมีอยู่แล้ว อีกประการหนึ่งข้าพเจ้าขอเสนอต่อไปว่า เวลานี้
 ประธานของเราก็ไม่อยู่ ก็เป็นการจำเป็นอยู่เองที่เราจะต้องเลือกรอง
 ประธานขึ้นอีกเพื่อให้ดำเนินราชการต่อไปด้วย

หลวงวรนิตปริชา ผู้แทนราษฎร จังหวัด สกลนคร กล่าว ว่า
 ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าตามมาตรา ๒๒ แห่งรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งประธานสภาแล้ว และเมื่อยังไม่ได้ทรงถอน ข้าพ
 เจ้าเห็นว่าประธานสภา จะหมดอายุไปตามข้อบังคับไม่ได้ ข้อ
 บังคับจะใหญ่กว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้ รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒ พระ
 มหากษัตริย์ทรงตั้งประธานสภาตามมติของสภา ก็คือว่าประธาน
 สภา ควรจะมีอายุอยู่ตลอดอายุของสภา เมื่อสิ้นมาชิกสภา ซึ่งเป็น
 ผู้ลงมติตั้งไม่ได้หมดอายุไป ประธานสภา ก็ควรจะมีอายุตลอดกา
 ดนี้ อีกประการหนึ่งขอให้ท่านเทียบดูนายกรัฐมนตรี้ ตามรัฐธรรมนูญ

อนุญาตไม่ได้บัญญัติว่ามีอายุกับ แต่ถ้ามหาอำนาจนายกรัฐมนตรี หรือคณะ
 รัฐมนตรีไม่ได้ลาออกหรือว่ามีเหตุการณ์ที่คณะรัฐมนตรีให้อยู่ตลอดอายุ
 ของสภาฯ แล้ว คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีก็อยู่ไปตลอด
 กาลเหมือนกัน เพราะฉะนั้นก็เทียบได้กับตำแหน่งประธานเหมือนกัน
 ว่า ประธานสภาฯ ก็มีอายุอยู่ตลอดอายุของสภาฯ เพราะถ้าหากว่า
 เราจะถือว่าในรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดอายุของประธานสภาฯ ไว้
 แล้ว ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีก็ไม่ได้กำหนดไว้เหมือนกัน อีกประ-
 การหนึ่งข้าพเจ้าเป็นกรรมาธิการพิจารณาข้อบังคับของสภาฯ ด้วย
 คนหนึ่ง แต่ในที่ประชุมกรรมาธิการเราไม่ได้พูดถึงข้อนี้เลย เป็น
 เพียงผ่าน ๆ ไปเท่านั้น เพราะเหตุว่าไม่มีประเด็นที่จะต้องคำนึงถึง
 ในข้อบังคับข้อนี้ เราได้เอามาจากข้อบังคับเดิม เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า
 หวังใจว่ากรรมาธิการที่พิจารณาข้อบังคับนี้ คงจะระมัดระวังการที่เรา
 ได้ทำมาแล้วว่า เราไม่ได้มีความมุ่งหมายที่จะให้มีการเลือกตั้งประธาน
 กันทุกคราวเมื่อสมัยประชุมเลย ในการที่เราบัญญัติดังได้ เรามีความ
 มุ่งหมายเพียงว่า เมื่อเปิดประชุมครั้งแรกให้มีการเลือกตั้งประธาน และ
 ก่อนที่จะเลือกตั้งประธานนั้นก็ให้ผู้มีอาวุโสสูงสุดเป็นประธานชั่วคราว
 ก็เมื่อมีประธานแล้ว เราจะเลือกตั้งประธานกันอีกทำไมได้ ข้าพเจ้าขอ
 ให้ระมัดระวังข้อหนึ่งว่า ประธานสภาฯ แม้จะได้ลาออกแล้ว เมื่อยัง
 ไม่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัว ประธานสภาฯ ก็ยังออกจากตำแหน่งไม่ได้ ฉะนั้นก็คำในเรื่อง

น ก็เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงตั้งให้เป็นประธานสภาฯ แล้ว เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังไม่ได้ทรงถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่ง ประธานสภาฯ จะขาดจากตำแหน่งไปเสียไม่ได้ แม้ข้อบังคับจะมีได้ และจะตีความกันเช่นนั้นก็ตาม ที่นประธานสภาฯ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงตั้งไว้จะเอาไปไว้ที่ไหน และถ้าท่านไม่ทรงตั้งขึ้นอีกแล้ว เราจะทำอย่างไร เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้ที่ประชุมนี้ได้โปรดพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนแต่เราจะลงมติกันไปให้เป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง

ร.ท. ทองคำ กล้ายโสภา ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอวิงวอนให้ท่านสมาชิกทั้งหลายของฟังความเห็นของท่านที่ได้ร่างรัฐธรรมนูญมาดังกี้ เช่นหลวงประดิษฐฯ และพระยานิติศาสตร์ฯ จะมีความเห็นอย่างไรบ้าง เพราะท่านเป็นผู้ทำรัฐธรรมนูญอนามา

หลวงประดิษฐมนูธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่่า ในการร่างข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎรในชั้นเดิมทีเดียว กรรมการที่ได้อ่างรัฐธรรมนูญได้มีความประสงค์ ที่จะร่างข้อบังคับให้เสร็จไปในคราวเดียวกัน แต่ด้วยเหตุที่การที่จะทำให้สำเร็จไปโดยรวดเร็วไม่ได้ จึงได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นพิจารณาครั้งหนึ่ง และอนุกรรมการที่ได้พิจารณานักได้อาศัยหลักในเรื่องระเบียบการณของสภาในนานาประเทศ แต่เวลานั้นแหละคือการที่จะอ้างถึงว่าสภาในนานา

ยื่นความขอร้อง ถ้าหากความเห็นส่วนตัวของข้าพเจ้าแต่ก็มีความเห็นดังได้แถลงมาแล้ว แต่ว่าสมาชิกจะเห็นอย่างไรก็สุดแท้แต่จะวินิจฉัย

นายสวัสดิ์ ขวณะเวส ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์ กล่าวว่า ปัญหาอันนี้เกิดขึ้นเพราะเหตุว่า ในรัฐธรรมนูญก็ไม่ชัด และในข้อบังคับก็ไม่ชัด ในเรื่องที่จะตั้งประธาน เพราะฉะนั้นจึงได้เกิดมีปัญหาว่า ถึงคราวประชุมสามัญใหม่เช่นนั้นจะต้องตั้งประธานใหม่อีกหรือไม่ แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าเราจะเพียงไปแปลข้อบังคับก็ หรือจะไปแปลรัฐธรรมนูญก็ เท่าที่มออยู่นั้น คงจะไม่ได้ความอยู่นั่นเอง เพราะฉะนั้นต้องอาศัยรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๒ คือหมายความว่าตามที่มีข้อความอยู่ว่า ท่านว่าสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งสิทธิเด็ดขาดในการตีความแห่งรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นในการที่บอกว่าสภาผู้แทนราษฎรทรงไว้ซึ่งสิทธิเด็ดขาดในการตีความนั้น ข้าพเจ้าหมายความว่าไม่ใช่ให้สภา ๆ ตีความไปตามโดยข้อบังคับกฎหมาย คือหมายความว่าสภา ๆ จะต้องตีความเอาตามชอบใจ โดยนอกเหนือไปจากกฎหมาย โดยไม่ต้องอาศัยข้อบังคับกฎหมายก็ เพราะฉะนั้นในข้อนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าควรที่จะเลือกคณะกรรมการตามสมควร สำหรับเวลาประชุมกันได้ ไปดูกิจการของสภา ๆ แต่พูดถึงตามที่สมควรแล้ว ข้าพเจ้าควรจะตีความว่า หรือข้าพเจ้าควรจะเห็นว่า ไม่ควรจะเลือกใหม่ขึ้นให้เป็นประธานอยู่ตามเดิม

ค. เทียม ศรีพิสิฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม กล่าวว่ ใน
 โอกาสที่ประธานสภาฯ ได้ออกไปเยี่ยมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ที่ประเทศอังกฤษในสมัยระหว่างนั้นก็เพราะประธานสภาฯ จะต้องไปทำ
 หน้าที่เจรจาในเรื่องกิจการต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับที่ไปเยี่ยมท่าน ตลอดจน
 การงานซึ่งสภาฯ ได้อนุมัติให้ ไปในนามของสภาฯ นั้น ก็ถ้าหากว่า
 ประธานสภาฯ ได้ ไปทำหน้าที่ของทางราชการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
 ทางสภาผู้แทนราษฎรเราก็ควรที่จะเลือกประธานใหม่ ข้าพเจ้าใคร่ที่
 จะทราบจากรัฐบาลว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรในการที่ออกไปราช-
 การ ซึ่งไปเยี่ยมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น และไปทำการใน
 หน้าที่ราชการนั้นสำเร็จเรียบร้อยแล้วเพียงไร ถ้าหากว่าสำเร็จเรียบ
 ร้อยแล้ว สภาฯ ก็ควรที่จะเลือกประธานได้ ถ้าหากว่ายังไม่เรียบร้อย
 ถ้าเราจะสืบเปลี่ยนกันในโอกาสนี้ เราก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ซึ่ง
 เป็นการทำไม่สมควรที่สภาฯ เราจะทำได้ เพราะไปมาเงินไม่ใช่น้อย
 อีกอย่างหนึ่งเราพอจะหาโอกาสที่จะผ่อนผัน เวลาชั่วระยะเพียงเด็ก
 น้อยเท่านั้นเอง

ร.ค. ถัด รัตนพันธุ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวว่ ถึง
 เวลาที่จะควรลงมติกันได้แล้ว ข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติได้ แต่ว่า
 ก่อนที่จะลงมตินั้น ข้าพเจ้ายังฝังอยู่ในใจหน่อย คือเมื่อก่อนผู้แทน
 หนองคายได้กล่าวว่าการอ่านหนังสือออกแต่ไม่เข้าใจ หมายความว่า
 ผู้แทนจังหวัดหนองคายถูกผู้แทนราษฎร ถึงแม้จะไม่ผิดกฎหมายก็

จริง แต่ว่าผู้แทนราษฎรนั้นได้รับเลือกจากราษฎรจำนวนหนึ่ง คน
 หมายความว่าสมควรแล้ว แปลว่า จะต้องรู้หนังสือ อย่างนี้แปลว่า
 คนไม่รู้ภาษาอะไรเลย เนื่องด้วยผู้แทนจังหวัดหนองคายมีคกร ป.ป.
 ป.ม. หรืออะไร อวดพิเศษคนเดียว ในที่หนังสือพิมพ์และประชาชนก็
 มีอยู่มาก เกรงว่าจะเข้าใจผิด ขอให้เข้าใจถูกต้องด้วยว่า ดีด้วยกันทุกคน
 นายกรัฐมนตรีขออนุญาตให้หม่อมเจ้าจรรณไวทยากร จรรณ
 ทรงแดง

ประชาชนชื่อคราว อนุมัติ

หม่อมเจ้าจรรณไวทยากร จรรณ ทรงแดงว่า ในเรื่อง
 การเลือกตั้ง คือเลือกตั้งประชาชนผู้แทนราษฎร ตามหลักใน
 ต่างประเทศนั้น ข้าพเจ้าไม่จำเป็นที่จะต้องชี้แจงอีก เพราะท่านรัฐ-
 มন্ত্রীว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ ชี้แจงแล้ว และข้าพเจ้าขอสนับสนุน
 ทุกประการ ข้าพเจ้าอยากจะเพิ่มเติมให้เห็นหลักที่ในนานาประเทศ
 เขาอาจได้เช่นนั้น คือเหตุผลนี้ สภาผู้แทนราษฎรตามนิยมในต่าง
 ประเทศไม่เป็นนิติบุคคล เป็นการประชุมเป็นตอนๆ ไป เพราะฉะนั้น
 ในรัฐธรรมนูญของเราไม่ได้บ่งว่าสภาฯ มีอายุ ๕ ปี เป็นแต่ว่าสมา-
 ชิกมีวาระเป็นสมาชิกอยู่ ๕ ปี หลักเหตุผลที่เขาอาจทำให้เลือกประ-
 ชานสภาฯ เป็นครั้งเป็นคราวนั้น เนื่องด้วยเหตุการณ์เมืองที่วาทามคณะ
 พรรคการเมืองแล้ว คณะพรรคการเมืองนั้นอาจจะเปลี่ยนแปลงไป
 และประชาชนที่คงได้สมัครในปีแรก มาปีที่ ๒ ที่ ๓ อาจจะไม่ต้อง

ด้วยความรู้ดีหรือความเห็นชอบของคณะพรรคต่างๆก็ได้ ด้วยเหตุ
 ฉะนั้นแหละ เมื่อเปิดสนธิสัญญาประชุมสัมพันธภาพกันหนึ่งแล้วก็เลิกออกประธา
 นกันใหม่ คราวนี้ถ้าจะพูดตามรัฐธรรมนูญของเรา ในรัฐธรรมนูญมี
 ว่าพระมหากษัตริย์ทรงตั้งประธานก็จริงอยู่ แต่มีข้อความคือทำยว่า
 ตั้งตามมติของสภาฯ เพราะฉะนั้นหนักใหญ่อยู่ที่มติของสภาฯ สภาฯ
 ลงมติได้แค่ไหน อย่างไร พระมหากษัตริย์ก็ทรงตั้งอย่างนั้น นั่นเป็น
 ข้อความในรัฐธรรมนูญของเรา เพราะฉะนั้นประธานเมื่อได้ตั้งตาม
 มติของสภาฯ แล้วก็ยอมดำรงตำแหน่งต่อไปชั่วคราวมตินั้น แต่โดย
 เหตุที่มีข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกาศใช้แล้วว่าในกรณี
 ที่พระมหากษัตริย์ทรงเปิดสนธิสัญญาใหม่ตามความในมาตรา
 ๓๐ แล้ว ผู้มีอายุสูงสุดจะเป็นประธานชั่วคราวจนกว่าสภาฯ จะได้ลง
 มติเลือกประธานใหม่ ถ้าครบกันเขาแล้วจะเห็นว่า มติเดิมก็มาหมด
 อายุของตัวเอง คือช่วงเวลาประชุมเท่านั้น บางท่านบอกว่ามีเป็น
 ฉะเพาะสามัญระหว่าง๓เดือนเท่านั้นหรือ คือเป็นไปตามมติของสภาฯ
 คือถ้าสภาฯ ไม่ได้ลงมติใหม่ คือไม่มีข้อบังคับว่าอย่างอื่นแล้ว ก็
 เป็นต่อไป แต่โดยเหตุที่ว่าข้อบังคับของเราว่า ในกรณีที่พระมหา
 กษัตริย์เสด็จเปิดประชุมสนธิสัญญาตามความในรัฐธรรมนูญ มาตรา
 ๓๐ แล้ว จะได้เป็นชั่วคราวจนกว่าจะได้ลงมติ ความข้อนี้แสดงให้
 เห็นว่าจะเลิกยกกันใหม่ แต่ส่วนตัวบุคคลนั้นในต่างประเทศโดยมาก
 เขาก็เลิกตัวบุคคลเดิมตนเอง ส่วนตัวบุคคลเข้าเจ้าไม่พูดถึง แต่

พูดถึงหลักที่อยู่ในรัฐธรรมนูญและตรงกับหลักในต่างประเทศเขา
อย่างไรเท่านั้น

พระยามานวราชเสวี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กล่าว
ว่า เมื่อข้าพเจ้าได้ พังทอนที่ปรึกษาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยได้เสนอนั้น ข้าพเจ้ามีความเห็นพ้องด้วยทุกประการ รวม
กันว่า ในต่างประเทศเขามีระเบียบ ๒ อย่าง อย่างหนึ่ง เมื่อตั้ง
ประธานแล้วประธานอยู่ชั่วอายุของสภาฯ คือ ๕ ปีอย่างของเรา อีก
ประการหนึ่งตั้งชั่วปีเดียว คือรวมทั้งสมัยสามัญและสมัยวิสามัญ
เพราะฉะนั้นเมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ร่าง รัฐธรรมนูญถาวร
ครั้งแรก ในมาตรา ๕ ๕ ร่างของข้าพเจ้าได้ ได้ไว้ชัดเจนทีเดียวว่า
อายุของประธานและรองประธานของสภาฯ ให้มีอายุ ๕ ปีอย่างเดียวกับ
สมาชิกของสภาผู้แทนราษฎร แต่ครั้งมาประชุมในกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญในตอนหลัง บอกว่าการที่จะมีไปได้ตั้ง ๕ ปี เกรง
ว่าจะมาก จึงได้เลือกเอาว่าความค่อนท้ายที่ข้าพเจ้าเสนอนั้นให้คัดออก
เสีย เอาอย่างรัฐธรรมนูญของ เซกโกสโตวิก ทั้งได้เฉยๆ ว่าให้ตั้ง
ประธานและรองประธานเท่านั้นเอง ส่วนอายุของประธาน และรอง
ประธานนั้นกำหนดว่าจะให้ตั้งในข้อบังคับของสภาฯ เพราะฉะนั้น
เมื่อมาพูดถึงรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ข้าพเจ้าก็จำเป็นต้องกราบเรียนให้
ทราบไว้เช่นนี้

หลวงศรีประภาศ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าว

ข้าพเจ้าได้ฟังท่านที่ร่างรัฐธรรมนูญแล้ว และได้ฟังท่านที่กล่าวถึง
 ข้อความของนานาประเทศแล้ว ข้อที่ว่าต่างประเทศเขาเปลี่ยนแปลง
 ประชานเด่มอ ๆ นั้น ตามที่ท่านที่ปรึกษาได้รับสั่งหมายความว่าใน
 ประเทศนั้นเขามีพรรคการเมือง เมื่อพรรคการเมืองไม่พอใจแล้วเขา
 จึงเปลี่ยนแปลง ตามความสำคัญที่ท่านรับสั่งมาแต่เดิมอย่างนั้น ประเทศ
 เราไม่มีพรรคการเมืองอะไรเลย เพราะฉะนั้นความข้อนั้นก็ตกไป
 ข้อที่ ๒ ท่านรัฐมนตรีได้อ้างว่าในใจของท่านบ่งไว้ & มีแล้วเขาแก้
 หหมด แก่กันเสร็จ เมื่อเขาแก้แล้ว ทำไมเราไม่ตราไว้เสีย เมื่อ
 มีปัญหาเกิดขึ้นเช่นนั้นแล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่าคงจะไม่ได้เขียนกัน
 ไว้ ในเวลานั้น หรือจะเขียนกันไว้ก็ไม่พอใจในเวลานั้น เมื่อมีปัญหา
 แล้วเราจะไปตั้งไว้เฉย ๆ มาแปลกัน ความจำนั้นจะไปตั้งตัวหนึ่งตั้งไม่
 ได้ ก็เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ความตั้งใจเราจะเด็ดอกตามอายุของสภาฯ
 เมื่อไม่มีข้อความอื่น ๆ แล้วเราจะตั้งถือตามนั้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า
 เห็นว่าควรจะต้องถือตามเก่า คือไม่ตั้งเด็ดอก เว้นไว้แต่เขาจะลาออก
 ประชานของเราเป็นปัญหาที่ปรากฏเพราะหน้าเช่นนั้นแล้ว บางทีจะได้
 มีการเถียงกันถึงข้อบังคับ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่สมควรจะเด็ดอกกันใหม่
 ควรถือตามแบบเก่า

พระยามานวราชเสวี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กล่าว
 ว่า ระเบียบการร่างรัฐธรรมนูญก็ดี ระเบียบการร่างกฎหมายใด ๆ
 ก็ดี เมื่อไม่ได้มีบทกำหนดไว้ โดยเฉพะจะให้ มีอายุนานเท่าไรแล้ว

อายุของผู้ที่จะเป็นประธาน หรือรองประธานนั้นจะหมดสิ้นศูนย์ไป ตามข้อบังคับที่จะวางไว้ที่หลัง มีประเทศสวีตเซอร์แลนด์ กำหนดว่า ตามรัฐธรรมนูญของประเทศสวีตมาตรา ๑๘ กำหนดว่า ประธานมีอายุ เพียงสมัยสามัญและวิสามัญ คือ ๓ ปีเท่านั้นเอง และประเทศอื่นไม่ได้พูด ทั้งใจเฉยๆอย่างของเรา ตกตงว่าคิดทั้งเสียเฉยๆ ก็ให้เป็นไปตามประเทศที่เห็นความเห็นอย่างนั้นเป็นส่วนใหญ่ทางคอนติเนนต์ เพราะฉะนั้นจึงตกลงให้เป็นไปอย่างนั้น ถึงแม้ว่าไม่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้มีอายุมีเดีย จะแปลว่าให้มีอายุเพียง ๕ ปีเท่านั้นก็ขัดกันเอง จะไปแปลขยายไปว่าเท่าไรก็ไม่ถูก เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า ในกรณีที่คิดความว่ารัฐธรรมนูญมีอยู่อย่างไร และมีกฎข้อบังคับที่ใดวางไว้จะขัดหรือไม่ขัด ขอให้ที่ประชุมพิจารณาไตร่ตรองให้เคร่งครัด เพราะเหตุรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๒ ไม่ได้กำหนดไว้ เพราะฉะนั้นเมื่อไม่ได้กำหนดไว้ ก็จำเป็นจะต้องไปดูตามข้อบังคับ เพราะฉะนั้นความชอบข้าพเจ้าก็ไม่อยากจะยืนยันอะไรให้มาก นอกจากจะให้ท่านที่ประชุมวินิจฉัยและพิจารณาให้รอบคอบ

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าวว่า ข้าพเจ้าอยากจะขอแสดงความเห็นต่อเพื่อนสมาชิกที่ประชุมว่า เท่าๆ ที่ได้ฟังมาแล้ว รัฐธรรมนูญของเราที่ว่าไม่แน่ ไม่มีอะไรบ่งแน่ชัด ข้อบังคับก็ไม่แน่ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่าในความเห็นส่วนตัวเราควรจะได้ถกในทางที่ดี ถ้าเราตกลงว่าประธานอยู่ได้ ๕ ปี ตมมติว่าประธานนั้นหมายความว่า

งานในสภาฯ ถ้าไม่พอใจเรา ๆ จะไม่เป็นสิ่งใดที่เห็นชอบแก่ใจหรือ
เมื่อรัฐธรรมนูญและข้อบังคับเปิดโอกาสไว้แล้วเช่นนั้น ข้าพเจ้าเห็น
ว่าควรจะต้องให้แน่ชัดว่า ทุก ๆ ปี ทุก ๆ สัปดาห์ประชุม เมื่อเราพอใจเรา
ก็เลือกเข้าเข้าไป ไม่มีกฏอะไร เพราะฉะนั้นเมื่อเราเก็บไว้ ๕ ปีแล้ว
ประธานไม่พอใจเรา การควบคุมจะดำเนินขึ้นบ้าง หรือไม่พอใจเรา
บางคราว เพื่อนสมาชิกด้วยกันคงจะรู้ดีว่ามาบ้างนิดหน่อยแล้ว
เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่าเราควรจะต้องแก้ไขใหม่ทีเดียว เหตุไรสภาฯ จะ
ไปตีความมัดตัวเอง ที่เรามีโอกาสที่จะไม่ต้องมัด เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า
ขอเรียนเพื่อนสมาชิกว่าควรจะต้องแก้ไขอย่างไรดี แต่ความในใจของ
ข้าพเจ้ามีอยู่ว่าควรจะต้องแก้ไขทุกปี ไม่อย่างนั้นเราจะเป็นสิ่งใดที่เห็นชอบ
แก่ใจอยู่

ขุนประเจตกรุณพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพิษณุโลก กล่าวว่
ข้าพเจ้าขอสนับสนุน ในทางที่จะต้องเลือก ประธานกันใหม่ตามรัฐ-
ธรรมนูญที่มีความไม่ชัดเจน ข้าพเจ้าเห็นว่ามีข้อความชัดเจน โดย
อาศัยหลักมาตรา ๕๓ ที่ว่า สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเลือกสมาชิกตั้ง
เป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิก
หรือมิได้เป็นสมาชิกก็ตามเป็นคณะกรรมการวิสามัญ ในข้อบังคับ
ข้อ ๖๐ ว่า เมื่อเปิดสัปดาห์ประชุมคราวหนึ่ง ให้ที่ประชุมเลือกตั้งคณะ
กรรมการสามัญประจำไว้เป็นแผนกมีจำนวนตามความต้องการแห่ง
กิจการของสภาฯ คณะกรรมการสามัญที่เราได้ตั้งไว้ทุกคราว

ประชุม พอหมดคราวประชุมก็หมดตามไปด้วย แปลว่าสิ้นอายุตาม
 ไปด้วย เมื่อเปิดประชุมใหม่เราก็เดออกตั้งคณะกรรมการกันอีกใหม่
 เช่นปรากฏในระเบียบวาระอันหนึ่งว่า เราจะตั้งคณะกรรมการ
 ดำเนินประจำสภาฯ อีกอย่างหนึ่งนั้น ข้อบังคับข้อ ๖๐ นั้นตั้งขึ้นโดย
 อาศัยอำนาจในมาตรา ๕๕ แห่งรัฐธรรมนูญ จึงนับว่าเป็นส่วนหนึ่ง
 แห่งรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๕๖ ที่ว่าความไม่ซัดนั้น ความแจ้งชัด
 ขึ้นโดยข้อบังคับสภาฯ ข้อ ๓ ซึ่งไม่น่าจะมีปัญหาอะไรเลย ข้าพเจ้า
 เห็นว่าควรจะได้เลิกประธานและรองประธานกันตั้งแต่บัดนี้ทีเดียว

นายเดมียก หงส์ประภาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรี
 อยุธยา กล่าวถึงว่า ข้าพเจ้าคิดว่าปัญหาที่มีอยู่บัดนี้ในมาตรา ๓๐ พระ
 มหาคษัตริย์ทรงเปิดสมัยประชุม สมัยประชุมหมายความว่า สมัย
 ประชุมสามัญ หรือรวมทั้งสามัญและวิสามัญ แต่ที่เราดูให้ชัดตั้ง
 แต่มาตรา ๓ ถึงมาตรา ๓๐ ไม่ได้กล่าวถึงคำว่าประชุมสามัญเลย
 และอีกอย่างหนึ่งนั้นบอกว่าจะพระมหาคษัตริย์ทรงเรียกประชุมสภาผู้
 แทนราษฎรตามกาลสมัย ในมาตรา ๓๑ พระมหาคษัตริย์จะทรงเรียก
 ประชุมวิสามัญเท่านั้น พระมหาคษัตริย์ไม่ได้ทรงเปิดประชุมวิสา
 มัญญ์ พระมหาคษัตริย์ทรงเรียกประชุมวิสามัญเท่านั้น ข้อ ๓ ข้อบังคับ
 การประชุมบอกว่า พระมหาคษัตริย์ทรงเปิดประชุมตามมาตรา ๓๐
 ความก็ชัดอยู่แล้วว่าการประชุมสามัญ

นายเนย สุจิมา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวถึงว่า

ข้าพเจ้าเดินทางจากอุบลเมืองนท.๒ ได้คิดอยู่เหมือนกันว่าคงจะมี
 ปัญหา ข้าพเจ้าได้อ่านข้อบังคับสภาฯ และรัฐธรรมนูญมาในรถไฟ
 แม้ข้าพเจ้าเป็นบ้านนอกก็จริง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่มีปัญหาอะไรเลย
 ในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับนอกนั้นก็เห็นว่า จะต้องเลือกกัน
 ใหม่ เพราะเหตุว่าปัญหาที่ว่าพระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมหรือไม่
 เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมแล้ว จะต้องมีปัญหาอะไรกันอีก
 ก็จะต้องเลือกประธานและรองประธานกันใหม่เท่านั้นเอง ก็เมื่อพระ
 มหากษัตริย์ทรงเรียกทรงเปิดทรงมีคดีแล้วก็ต้องเลือกกันใหม่ ข้าพ
 เจ้าขอตั้งต้นความเห็น ของสมาชิกส่วนมากที่ขอให้เลือกประธาน
 ใหม่ นั้น ข้าพเจ้าเห็นพ้องเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเสนอ
 ให้เลือกประธานและรองประธานกันใหม่ต่อไป

หลวงวรินทร์ปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าว
 ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ความมุ่งหมายของผู้ร่างรัฐธรรมนูญตั้งใจจะให้
 ประธานมีอายุ ๕ ปี อีกประการหนึ่งขอให้ท่านคิดว่า การยุบหรือการ
 มีคดีสภาฯ ในคราวที่แล้ว ประธานสภาฯ ได้เป็นผู้ที่นำความกราบ
 บังคมทูลพระมหากษัตริย์ขอให้ประชุม ถ้าหากว่าประธานสภาฯ หมด
 อายุแล้ว ใครเล่าจะเป็นผู้กราบบังคมทูลท่านให้เปิดสภาฯ ได้ ถ้าเรา
 มีเหตุการณ์ที่เราต้องอาศัยประธานแล้วเราจะเสียใจภายหลัง อีก
 ประการหนึ่งข้าพเจ้าขอเสนอว่า ก่อนที่จะตั้งคณะใหม่แต่ไรมาแล้ว
 พวกเราทุกคนเข้าใจว่าประธานสภาฯ มีอายุ ๕ ปี ในความข้อนี้ข้าพ

เจ้าเข้าใจว่าสมาชิกทั้งหลายคงจะรับรอง ขอให้ระลึกถึงว่าสมาชิกผู้
 หนึ่ง และขอประทานโทษที่จะต้องระบุนาม คือขุนสืมาหารฯ ได้ถาม
 ท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีประธานในขณะนั้น ว่าไม่พอใจประ-
 ธานจะทำอย่างไร ในที่สุดประธานตอบว่า ถ้าสมาชิกไม่พอใจท่าน
 ก็ลาออกได้ และเพราะเหตุไม่ได้คิดว่าสมัยประชุมกินเวลาอย่างนานก็
 มีหนึ่งเท่านั้น เราคิดว่าประธานสภาฯ มี ๕ ปีเราถึงทำอย่างนั้น ข้าพ-
 เจ้าเข้าใจว่าทุก ๆ คนคงเข้าใจอย่างนี้ตั้งแต่เดิอกมา แต่ภายหลังเหตุ
 การณ์จะเป็นอย่างไรไม่ทราบ จึงเกิดปัญหาขึ้น

ขุนวรดิษฐ์ครุฑเจดีย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดคันทองคลาย กล่าว
 ว่า ข้าพเจ้ารู้สึกที่เราได้ตั้งข้อบังคับเช่นแล้วเมื่อใด ๆ หนึ่งเอง แต่ว่า
 เราตั้งข้อบังคับแล้ว เรากลับไม่ใช้ข้อบังคับเสียเช่นนี้ น่าอับจรรยา
 ใจจริง ๆ เพราะข้อบังคับนี้มีอยู่ชัดเจนแจ่มแจ้งทีเดียวว่า เมื่อเปิด
 สมัยประชุมแล้วจะต้องมีการเลือกประธานและรองประธานกันใหม่
 ชักโยงคิดก่อนเนื่องกันดีเหลือเกิน ในมาตรา ๒๒ มีว่า พระยามหา
 กษัตริย์ทรงตั้งประธาน ทั้งนี้ในมาตรา ๕๕ ว่า อธิบดีรัฐธรรมนุญ
 ให้สภาฯ ตั้งข้อบังคับได้ เพราะฉะนั้นข้อบังคับใดซึ่งสภาฯ ตั้งขึ้น
 แล้ว ก็เต็มเหมือนรัฐธรรมนุญเหมือนกัน คราวนี้พบโดยฉะเพาะ
 เรื่องนี้ในข้อบังคับที่เราสร้างขึ้นมาใหม่ไม่มีข้อขัดขวางกับรัฐธรรม-
 นุญข้อใด ๆ เลย เพราะเหตุฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเมื่อเราสร้างข้อบังคับ
 ขึ้นใช้แล้ว ต้องไม่ถืออย่างอื่น นอกจากใช้ข้อบังคับกันเท่านั้น

จนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่ามีปัญหาเรื่องหมอยุว่าฝ่ายหนึ่งว่าไม่ควรตั้ง ฝ่ายหนึ่งว่าควรตั้ง แต่ที่จริงนั้นน่าจะเห็นอยู่ว่าข้อบังคับเรามีบอกชัดอยู่แล้ว มีตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๒ นั้นว่า ถ้าเมื่อมีข้อสงสัยเกิดขึ้นต้องให้สภาฯ นั้นคือรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง ศึกษาคัดความอีกครั้งหนึ่ง และอยากจะตีความว่าข้อบังคับนี้จะชัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่เสียก่อน ส่วนข้าพเจ้าเองเห็นว่ามันไม่ชัด แต่สมาชิกบางคนเห็นว่าชัด จึงข้าพเจ้าเห็นว่าควรตั้งสภาฯ นั้นคือว่าไม่ชัดของแต่ เมื่อไม่ชัดของแต่ควรจะต้องยกทีเดียว ฉะนั้นจึงข้าพเจ้าเห็นว่าเรื่องนี้ได้ทุ่มเถียงกันมานานแล้ว ควรจะลงมติเสียได้แล้ว

ร.ต. เนตร พูนวิวัฒน์ ปรบรอง

ประธานชั่วคราว กล่าวว่ามีเรื่องของท่านสมาชิกก็ได้อภิปรายกันมานานแล้ว สัปดาห์ที่แล้ว เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งประธานหรือไม่เลือกตั้ง เมื่อท่านผู้ใดเห็นสมควรจะเลือกตั้งประธานแล้วขอให้ไปรณรงค์กัน ถ้าท่านผู้ใดไม่เห็นสมควรก็ขอให้หยุดอยู่เฉยๆ

เลขาธิการสภาฯ กล่าวว่ามีท่านประธานขอให้ไว้คั้งต่อไป คือ ผู้ใดเห็นสมควรจะต้องเลือกตั้งประธานกันใหม่ก็ขอให้ยื่นขึ้น ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยหยุดอยู่เฉยๆ เสีย

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่ามีถ้าเมื่อผู้ต้องการจะอยู่ต่างๆ คือ แอบดีแทน (Abstain) จะทำอย่างไร

มีต้องนอนหรือ คือว่าอาจจะมิใช่ไม่วิตกกังวลอย่าง จะทำอย่างไร
ขอให้ วิตกกังวล คือใครไม่เห็นด้วยก็ให้ยกมือชนครงหนึ่ง ใคร
เห็นด้วยก็ให้ยกมือชนออกครงหนึ่ง

ประธานชวัคราว กล่าวว่ เพราะฉะนั้นขอให้ วิตกกังวลอย่างนี้ ผู้
ใดเห็นสมควรเดือกตั้งใหม่ โปรดยกมือชน
มีสมาธิก็เห็นว่าควรจะเดือกตั้งใหม่ ๑๖ เสียง

ประธานชวัคราว กล่าวว่ ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วยโปรดยกมือชน
ผู้ที่ไม่เห็นด้วย ๑๖ เสียง เป็นอันว่าให้มีการเดือกตั้งประธาน
สภาใหม่

ประธานชวัคราว กล่าวว่ คือไปน้ท่านผู้ใดเห็นสมควรเดือก
ตั้งท่านผู้หนึ่งผู้ใดเป็นประธานแล้ว ขอให้เดินช้ช มีผู้รับรองนาย
ชนชำนัญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่ ขอ
เดินขอเจ้าพระยาศรีธรรมราชเบศ
มีสมาธิรับรองเป็นส่วนใหญ่

ร.ท. ทองคำ กล่าวว่ โอภาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี
กล่าวว่ ถ้าท่านประธานได้พูดแล้ว ขอให้เดชาธิการพูดตั้งซ้ำอีก
ทีหนึ่ง

ประธานชวัคราว กล่าวว่ ท่านผู้ใดจะเดินขอใครอีกหรือไม่
เดชาธิการสภา กล่าวว่ ประธานท่านถามว่า จะมีผู้ใดประ-
สงค์จะเดินขอผู้อื่นอีกหรือไม่นอกจากเจ้าพระยาศรีธรรมราชเบศแล้ว
นายเตียง ไชยภาด ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
ว่ ข้าพเจ้าขอเดินขอ นายไต้ ปาณิกบุตร

นายมิ่ง เต่าเหิน, หลวงนาถนิตินาคา, นายคาบยูเกียง ทองดงยา, นายพัก ณัฐชดา วัชรอง .

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวหาว่า ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านผู้ตัดสินขอและรับรองเป็นอย่างดี แต่ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ท่านประธาน คือเจ้าพระยาศรีวิกรมามาธิบดี ได้ทำงานมาโดยเรียบร้อย และครั้งหนึ่งก็ได้เคยเลือกกันมาที่หนึ่งแล้ว ข้าพเจ้าก็ไม่ได้ เพราะฉนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเสียเวลาเปล่า ๆ เพราะฉนั้นข้าพเจ้าขอถอน และขอขอบคุณท่านที่ตัดสินขอข้าพเจ้า

ประธานชั่วคราว กล่าวหาว่า มีใครจะเดินขอชื่ออีก ถ้าไม่มีจะถือหาประธานสภาฯ ได้แก่เจ้าพระยาศรีวิกรมามาธิบดี ตามข้อบังคับข้อ ๒

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวหาว่า ข้าพเจ้าขอเสนอ หลวงประดิษฐมนูธรรม

ก. ชูเกียง ทองดงยา, หลวงฉัตรวาฑการ, หลวงวรนิทปริชา, นายเตียง ไชยภาค วัชรอง

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวหาว่า ข้าพเจ้าขอประท้วงความกรุณาผู้ตัดสินน้อย เพราะเหตุใดข้าพเจ้าจึงเสนอหลวงประดิษฐมนูธรรม เพราะเหตุใดข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าแม่ให้ท่านต้องเป็นประธานบ้าง บางทีจะได้ผล เพราะอะไร ๆ พวกเราก็จะถามท่านเสมอ และขอจึงวอนว่าอย่าให้ท่านถอน และขอจึงวอนขอให้ท่านกรุณารับเป็นประธาน

ขุนวรดิษฐ์ครุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าว
ว่า ข้าพเจ้าใคร่ขอโอกาสกล่าวถึงเล็กน้อย ในการที่มีผู้ยื่นขอคุณหลวง
ประดิษฐ์ฯ เป็นประธาน เพราะถ้าตามความดังเกิดของข้าพเจ้าเข้าใจ
ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนี้สำคัญมากนัก เพราะเหตุ
ว่าเท่ากับว่า เป็นกระทรวงหัวหน้าของกิจการต่างๆ เช่นกับว่า การ
ศึกษาซึ่งจัดการอยู่ตามชนบทต่าง ๆ ก็ต้องอาศัยยกมรดกต้นกับกระทรวง
มหาดไทย เพราะเหตุฉะนั้นเราควรจะได้คนดีเยี่ยม ๆ อยู่ในกระทรวง
มหาดไทย และอีกประการหนึ่ง ว่ากันตามจริงแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่า
เจ้าคุณศรีธรรมมาธิเบศนั้น ท่านก็เหมาะแก่การที่ท่านเป็นประธานสภา
แล้ว เพราะเหตุที่ว่าท่านเคยจากรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นขอให้
เจ้าคุณศรีธรรมมาธิเบศตามเดิมคงที่ตำแหน่งก็ได้เดี๋ยวนั้น

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่่า การที่ข้าพเจ้ารับว่าจะเป็นนายก ท่าน
ส่งมาชิกทั้งหลายเดื่ออกผู้ที่จะช่วยเหลือ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าได้เดื่ออก
คนของข้าพเจ้าไว้ ที่เป็นทมิถนเรียบร้อยแล้ว ท่านก็จะมาเยื่อเย่ง
ข้าพเจ้าไปอีก ข้าพเจ้าเห็นว่ากิจการทางฝ่ายบริหารเป็นการสำคัญ
มาก ถ้าท่านเอาลูกมือของข้าพเจ้าไปแล้ว จะให้ข้าพเจ้าอยู่ใน
ตำแหน่งนายกต่อไปอย่างไรได้ เพราะฉะนั้นเท่ากับท่านอยากจะให้
ข้าพเจ้าออกจากตำแหน่งนายกเหมือนอนกัน ข้าพเจ้าขอเดื่อออเรื่องน
ไว้ด้วย

หลวงประดิษฐ์มูธรรม รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย กล่าว

ว่า ค้อมมีท่านดีหลายบางท่านอยากจะให้ข้าพเจ้าถอนตัว แต่ทว่าข้าพเจ้า
รู้สึกหนักใจ คือถ้าหากว่าข้าพเจ้าเป็นดีมาชิกอย่างธรรมดาแล้ว มี
ผู้เสนอข้าพเจ้าเป็นประธาน ข้าพเจ้าก็เคยถอนครั้งหนึ่ง แต่คราวนั้น
เป็นรัฐมนตรี ถ้าข้าพเจ้าถอนคนทั้งหลาย อาจจะเข้าใจว่าข้าพเจ้า
อยากจะอยู่ในตำแหน่งรัฐมนตรี คือถ้าเทียบเงินเดือนคุณมากกว่ากัน
เพราะฉะนั้นก็สุดแท้แต่ท่านดีมาชิกเอง ข้าพเจ้าพูดไม่ออก

นายโต ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่
ข้อหนึ่งที่ข้าพเจ้าอยากจะกราบเรียนเฉพาะท่านนายก คือว่า ข้าพเจ้า
ไม่ได้มีเจตนาดีกั้นแต่อย่างเดียวที่จะทำให้เจ้าคุณนายกได้รับความเสียหาย
หรือจะแก่งแย่งมิได้ ข้าพเจ้าเห็นว่ามีรัฐมนตรีว่ากริรมาทไทย
ใคร ๆ ก็เป็นได้ แต่ข้าพเจ้าอยากจะเชิญท่านผู้ให้ เป็นประธาน
ข้าพเจ้าเข้าใจว่าคงทำหน้าที่ประธานได้เหมือนกัน และเจ้าคุณศรี-
ธรรมาสีเบศเมื่อไม่ได้เป็นประธานแล้ว อาจจะไปเป็นรัฐมนตรี หรือ
รัฐมนตรีมหาดไทยก็ได้ ถองมตต์เปลี่ยนกันดู และข้าพเจ้าอยากจะ
ข้อมความเข้าใจกับท่านนายกดู คือท่านเคยกล่าวว่ เราเป็นคณะ
เดียวกัน เป็นฝ่ายเดียวกัน เพราะฉะนั้นควรจะตั้งเปลี่ยนคนดอง
ทำงานดูบ้าง เจ้าคุณศรีธรรมาสีเบศก็เป็นรัฐมนตรีได้ก็เหมือนกัน
เพราะท่านเคยเป็นมาแล้ว เมื่อจะเลือกกันใหม่แล้วดองเปลี่ยนตัวคน
กันดูบ้าง ซึ่งข้าพเจ้าเองยกมือว่าไม่ควรเลือกใหม่ เพราะฉะนั้น
ข้าพเจ้าคิดว่าเราทุกคนพร้อมที่จะเป็นอะไรก็ได้ เด่มอ เพราะฉะนั้น

ข้าพเจ้าไม่ถอน และอยากจะลองดูว่าจะทำได้หรือไม่ แล้วเปลี่ยนตัว
รัฐมนตรีมหาดไทยเสียบ้าง บางทีงานจะดีขึ้นก็ได้ ถ้าเปลี่ยนตัว
รัฐมนตรีมหาดไทยใหม่ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอความกรุณายืนยัน
มิใช่ขอ ขอให้เขารัฐมนตรีมหาดไทยคนใหม่มาลงคุ้งบ้าง

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่่า คดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ
นั้น ท่านทราบอยู่แล้วว่า หายาก คือเมื่อครั้งเดิมรัฐบาลเมื่อครั้ง
ก่อนนี้ เมื่อรัฐบาลเก่าตาออกข้าพเจ้าจึงหาอยู่ ที่จริงจะคงตั้งรัฐ-
บาลได้ภายใน ๔๘ ชั่วโมง ตามที่ปรากฏมาในประเทศต่าง ๆ ๔๘ ชั่วโมง
ต้องตั้งคณะรัฐมนตรีได้ แต่ข้าพเจ้าจึงหาเสียแทบตาย ๑๕ วัน
จึงได้ตั้งคณะรัฐมนตรีได้ แปลว่าหายากเต็มที่ ไปอ่อนนอนผู้ใดก็
ไม่ยอมรับ เพราะฉะนั้นจึงได้เห็นแล้วว่า รัฐมนตรีว่าการนั้นเป็น
ของสำคัญมาก เพราะฉะนั้นเมื่อข้าพเจ้าได้เดออกถูกที่มกกันแล้ว คือ
เข้าชุดกันดีแล้ว ก็ไม่อยากจะให้ใครขยอแยงเขาไป ข้าพเจ้าจึงเกิด
คิดว่า ในการเดินฟุตบอลสักดี เขาไม่ได้เปลี่ยนตัวกันในเวลาเข้าทีมกัน
แล้ว ไม่มีใครจะไปเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ นานา เพราะฉะนั้น
เช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าก็เหมือนกัน ข้าพเจ้าถือว่าข้าพเจ้าเป็นโกลด์ ไม่
อยากจะให้ใครมาแยงคณะ แยกเจ้าหน้าที่ของข้าพเจ้าไปสักคนหนึ่ง
ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นของสำคัญองข้าพเจ้า ถ้าท่านอยากจะขยอแยง
เต็มที่แล้ว ข้าพเจ้าขอบอกว่่าท่านไม่อยากจะให้ข้าพเจ้าเป็นนายกคือ
ไป ข้าพเจ้าก็ยินดีจะตาออก แล้วก็ปล่อยให้คนอื่นทำหน้าที่แทนต่อไป
แล้วจะได้เดออกเอาตามชอบใจ

ร.ท. ทองคำ กล้ายโสภา ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี
กล่าวต่อว่า ตามที่เจ้าคุณนายโกได้พูดเมื่อเช้าพเจ้าเห็นด้วย แต่ข้าพเจ้า
อยากจะให้ผู้แทนพระนครว่าหัดออกไปได้ เพราะว่าของเขาดองไว้แล้ว
ยังอุตุดำห้จะไปขอเอาให้ได้ นำขายหน้าเหลือเกิน

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวต่อว่า
ก็ขอที่ข้าพเจ้าเรียนทงนไม่ใช้มีความมุ่งหมายจะขอยแย้งมิได้ แต่เมื่อ
เห็นว่าเมื่อเราได้ เปลี่ยนประธานแล้ว เราก็ต้องเปลี่ยนตัวคนดูบ้าง
แต่เมื่อเรื่องจะไปกันใหญ่โต และจะทำให้เจ้าคุณนายภของข้าพเจ้า
เสียใจแล้ว ข้าพเจ้าก็ยินดียจะถอน เพื่อจะไม่ให้คนอื่นติเตียน
ข้าพเจ้าถอน

ประธานชั่วคราว กล่าวต่อว่า เพราะฉะนั้นเมื่อไม่มีผู้หนึ่งผู้ใด
เสนอชื่ออีกแล้วตกลงได้ว่า เจ้าพระยาศรัทธธรรมาธิเบศได้เป็นประธาน
สภาฯ ตามข้อบังคับข้อ ๕

เลขาธิการสภาฯ กล่าวต่อว่า ท่านประธานท่านบอกว่า เมื่อไม่มี
ผู้หนึ่งผู้ใดเป็น แคนดิเดท (Candidate) ต่อจากเจ้าพระยาศรัทธธรรมา
ธิเบศแล้ว ตกกลงได้กับเจ้าพระยาศรัทธธรรมาธิเบศ ตามข้อบังคับข้อ ๕
ว่า " ๑๓๑ ถ้ามีการเสนอชื่อประธานแต่คนเดียว ให้ผู้นั้นได้รับ
เลือกโดยมิต้องเขียนชื่อลงคะแนน "

ไม่มีผู้ใดเสนอชื่อต่อไปอีก เป็นอันว่าตำแหน่งประธานสภาฯ
ได้แก่เจ้าพระยาศรัทธธรรมาธิเบศ ตามข้อบังคับสภาฯ ข้อ ๕

ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า และต่อไปมีปัญหาที่จะตั้งรองประธาน ท่านสมาชิกทุกคนจะมีความเต็มใจจะเลือกคนเดียว หรือสองคน จะให้มีคนเดียวหรือสองคน

เลขาธิการสภาฯ กล่าวว่่า คือท่านประธานท่านถามว่่า ปัญหาเรื่องรองประธาน จะให้มีรองประธานคนเดียวหรือสองคน

หลวงพ่อธรรมาธิปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอเสนอว่่าควรจะมีรองประธานสองคน เพราะเหตุใด เพราะเหตุว่่า ในคราวที่แล้วในการที่เราลงมติไม่ตั้งรองประธานอีกคนหนึ่ง นั้น ทำให้เราเสียผลเพียงไร อย่างเหตุการณ์ที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ ประธานไปราชการต่างประเทศเพื่อเฝ้าพระเจ้าอยู่หัวในนามของสภาผู้แทนราษฎร และรองประธานอีกคนหนึ่งไปอยู่ในที่ซึ่งมาประชุมไม่ได้ แล้วทันทถ้าเรามีรองประธานอีกคนหนึ่ง เราจะทำเนิการประชุมไปได้ โดยที่เราไม่จำเป็นจะต้องมีประธานชั่วคราว นี้แสดงว่่า การที่เราไม่เลือกรองประธานดังที่เราเคยเสนอกันมาแล้ว ผลเสียหายมีอยู่อย่างไร แต่ในครั้งกระโน้นเราก็คิดกันไม่ถึง แต่คราวนี้คงจะได้คิดถึงการที่เป็นมาแล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเสนอให้ มีรองประธานสภาฯ สองคน

ขุนประเจตคุณพันธ์ รับรอง

ขุนวรดิษฐ์คุณเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่่า ทมผู้เสนอว่่าควรมีรองประธานสองคนนั้น ข้าพเจ้ายังไม่เห็นพ้องด้วย

เพราะเหตุการณ์เพิ่มรองประธานอีกคนหนึ่งนั้น จำเป็นจะต้องเพิ่มเงิน
ค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นของราษฎรอีกมากทีเดียว ที่นี้เราคิดคิดว่าแม่เรา
จะมีรองประธานคนเดียว ถ้าหากว่าประธานและรองประธานไม่มา
จำเป็นจะต้องเลือกประธานชั่วคราวใหม่จากพวกเรา เช่นนี้ข้าพเจ้า
คิดว่าการที่ผู้มาชักชวนกันเลือกประธานใหม่ ซึ่งเสียเวลาคงไม่เกิน
กว่าชั่วโมงหนึ่งนั้น ตกลงการที่จะต้องออกเงินเดือนรองประธานที่
ได้สองคนนั้นอีก เพราะเหตุฉะนั้นข้าพเจ้าขอเสนอว่า ควรให้มี
รองประธานแต่เพียงคนเดียวเท่านั้น

นายพัก ณัฐชดา รับรอง

นายเดมียก หงส์ประภาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรี-
อยุธยา กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอสนับสนุนว่า ควรจะมีสองคน เพราะถ้า
เวลานประธานไม่มีแต่รองประธานก็ไม่มาแล้วจะเอาใครเป็นประธาน
การที่จะไปเลือกใหม่นั้นเสียเวลาเปล่า ๆ

นายเตียง ไชยภาด ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า
รองประธานนั้นมีปัญหาว่าควรจะมีคนเดียวหรือสองคน ครึ่งก่อน
เคยเถียงกันมาแล้วครึ่งหนึ่ง ครึ่งนั้นมีความเห็นว่าควรมีสองคน
แต่ว่าเวลานั้นจะตั้งสมัยประชุมอยู่แล้ว ควรจะรอไปเลือกเอา
เมื่อเปิดประชุมคราวหน้า เหตุผลที่ว่าควรมีสองคน ข้าพเจ้าได้
เคยกล่าวไว้แล้วครึ่งหนึ่ง เมื่อครั้งสมัยวิสามัญ เพราะเหตุว่าการ

บังคับกิจการภายในสภาฯ ของเราเป็นการใหญ่โต ซึ่งเราไม่ควรจะเห็นว่า เป็นของน้อย ๆ และไม่ควรจะไปคำนึงถึงค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นกฎธรรมดา ถ้าเรานึกถึงค่าใช้จ่ายอย่างเดียวนั้น จะเป็นการทำให้ภาระงานของเราดำเนินไปไม่สะดวก ไม่ใช่ถ้าเมื่อมานึกถึงแต่เงินแล้วจะไม่ควรทำในสิ่งที่ควรทำ ในเรื่องร้องเรียนอย่างที่เราเห็นกับตาในเวลานี้ ข้าพเจ้าได้ทนายไว้แล้วว่าต่อไปนี้จะไม่มีใครทำหน้าที่ประชาชนหรือรองประชาชน ก็เป็นความจริงแล้วเดชะอิทธิฤทธิ์ของทำงานแทนในระหว่างปีประชุม นี่เป็นความจริง นี่เป็นนิทศนุทาหรณ์ว่างานของเราชดชดถกมาไม่ใช่น้อย แต่งานของเราต่อไปนั้นยังจะต้องดำเนินต่อไปอีก ๓๖๐ วัน ข้าพเจ้าไม่เห็นเป็นการจำเป็นหรือที่น่าวิตกอะไรในการเงิน เพราะเราโศกไว้แล้วว่าควรจะมีหนึ่งหรือสองคนได้ เพราะเงินมีในงบประมาณแล้ว เพราะฉะนั้นก็ควรจะมีโดยเหตุผล

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่าการเลือกกรรมการนี้ ครังก่อนข้าพเจ้าคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้โต้แย้งว่าไม่ควรจะมีสองคน ควรมีแต่คนเดียว แต่เมื่อได้เห็นกิจการของการประชุมสภาฯ ซึ่งได้ดำเนินมาบ้างแล้วนั้น เห็นงานชดชดถกก็มีจริง จึงเห็นว่าเงิน ๒๐๐ บาทซึ่งควรเสียนี้ เมื่อจำเป็นจะควรเสียก็ควรเสียเป็นเงินของราษฎร เราทำงานเพื่อราษฎร จึงข้าพเจ้าขอสนับสนุนในทางที่ให้รองประธานสองท่านเช่นเดียวกัน ขอให้ลงมติว่าควรมีรองประธานหนึ่งหรือสองคน

ร.ศ. เนตร พุนวดีวัฒน์ รับรอง
 ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า ขอเสนอให้ลงมติ ถ้าท่านผู้ใดเห็น
 ว่าควรให้ มีรองประธานสองคนก็ขอให้ยกมือขึ้น
 ต่มาชกที่เห็นว่าควรให้ มีรองประธานสองคน มี ๘๘ เสียง
 ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า ท่านผู้ใดเห็นควรให้ มีรองประธาน
 คนเดียวขอให้ยกมือขึ้น
 ต่มาชกที่เห็นควรให้ มีรองประธานคนเดียว มี ๓๓ เสียง เป็นอันว่่า
 ให้ มีรองประธานด้กัา ๒ คน

ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า เพราะฉะนั้นขอให้ด้มาชกเสนอชื่อ
 คนที่ควรจะเป็นรองประธานที่หนึ่งต่อไป

ขุนประเจตกรุณพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพิษณุโลก กล่าวว่่า
 ข้าพเจ้าขอเสนอ นายร้อยตรี เนตร พุนวดีวัฒน์ เป็นรองประธานคน
 ที่หนึ่ง

มีด้มาชกรับรอง

ขุนเสนาด้ดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่่า ข้าพเจ้า
 ขอเสนอพระยาประเสริฐสงคราม

มีด้มาชกรับรอง

นายแทน วิเศษด้มบัติ ผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี กล่าวว่่า
 ข้าพเจ้าขอเสนอ นายไต้ ปาณิกบุตร

มีด้มาชกรับรอง

นายชุนท์ บินทานนท์ กล่าวว่่า ขอเดชะขอพระเรียมวิรัชช
พากย์

มีดมาชิกบร็อง

เดชาธิการสภาฯ กล่าวว่่า รายงานผู้ขอเดชะมา คือเป็นแคน-
ดิเตท (Candidate) สำหรับเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง คือ ๓. ร.ค.
เนตร์ พูนวิวัฒน์ ๒. พระยาประเสริฐรัฐสงคราม ๓. นายไต้
ปานิกบุตร ๔. พระเรียมวิรัชชพากย์

นายสวัสดิ์ ยุทธะเวต์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์ กล่าว
ว่่า ข้าพเจ้าคิดว่่าระเบียบวาระที่ตั้งมานี้ควรจะเปลี่ยนไปจากนี้ คือ
เมื่อมีรองประธานแล้ว ควรจะต้องปรึกษาระเบียบวาระที่ ๓ เสียก่อน
เพราะเหตุว่่าต้องการตัวสมาชิกมาเข้าคณะที่จะได้เป็นเสียงของฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งตามรัฐธรรมนูญ

ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า อย่างนี้ทำไม่ได้ ต้องตามระเบียบ
ของสภาฯ

ชุนด์มาหารทิศคัตติ รัฐมนตรี กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอเดชะเพิ่ม
เดมิอีกคนหนึ่ง คือ หลวงจวนนิติปริชา ผู้ใดเห็นด้วยขอรับรอง

มีดมาชิกบร็องหลายท่าน

หลวงจวนนิติปริชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดฉะเชิงเทรา กล่าวว่่า
ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านผู้เสนอให้ข้าพเจ้าเป็นรองประธาน แต่ข้าพเจ้า
ไม่ใคร่ที่จะเป็นตำแหน่งนี้ อยากจะเป็นสมาชิกธรรมดา เพื่อจะได้มี
โอกาสได้พูดมาก ๆ หน่อย

ประชาชนชวศราว กล่าวว่ เพราะฉะนั้นขอให้ส่งมาชิกเด้นอชื่อ
รองประธานคนท่หนึ่ง เขียนชื่อมา

เดชาธิการสภาฯ กล่าวว่ ท่านประธานบอกว่ ส่งมาชิกผู้ใด
เห็นว่ผู้ใดควรเป็นรองประธานคนท่หนึ่ง ขอให้เขียนชื่อมา ราย-
นามมีดังนี้ คือ ๑. ร.ต.เนตร ๒. พระยาประเสริฐฯ ๓. นาย
ไต้ ๔. พระเวียงฯ

เดชาธิการสภาฯ ได้เชิญให้ นายจ้ง จริงจิตต์ นายเขียน
กาญจนพันธ์ นายแซ ยูนพันธ์ นายแซ อัจฉนลักษณะ หลวง
ชวศระ ชนุการพิจิตร เป็นกรรมาธิการนับคะแนน

เดชาธิการสภาฯ กล่าวว่ ข้าพเจ้าขอประกาศคะแนนเดียงตั้ง
ต่อไปนี้ พระเวียงวิรัชชพากย์ ได้ ๕๑ คะแนน ร.ต.เนตร พูนวิวัฒน์
ได้ ๓๕ คะแนน นายไต้ ปาณิกบุตร ได้ ๒๗ คะแนน พระยาประ-
เสริฐสงคราม ได้ ๕ คะแนน

ประชาชนชวศราว กล่าวว่ ตามคะแนนโหวต รองประธานท่
หนึ่งได้แก่พระเวียงวิรัชชพากย์ และต่อไปขอให้ส่งมาชิกเด้นอชื่อ
รองประธานคนท่สอง

นายจ้ง จริงจิตต์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ กล่าวว่ ขอ
เด้นอ ร.ต.เนตร เป็นรองประธานคนท่สอง

มีส่งมาชิกรับรอง

พระสุธรรมนิจณีย์ กล่าวว่ ขอเด้นอหลวงรัตนสิทธิพิชัย

มีตมาชิกรับรอง

ร.อ. ทิพย์ ประสานสุข ร.น. กล่าววา ข้าพเจ้าขอเดอนนาย
พันเอก พระประจันบัจจันิก

มีตมาชิกรับรอง

พระยาประมอดญาพิชาพูด กล่าววา ขอเดอนนายไต้ ปาณิกบุตร
มีตมาชิกรับรอง

ขุนเดอนาสัตติ ผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด กล่าววา ขอเดอน
พระยาอภิบาลราชไมตรี

มีตมาชิกรับรอง

นายเตียง ไชยภาค ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
วา ขอเดอนขอหลวงจวนนิติปริชา

มีตมาชิกรับรอง

พระพิณิจชนากกร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าววา ขอ
เดอนขอพระยาประเสริฐสูงคราม

มีตมาชิกรับรอง

นายเจือ ศรัยาภย ผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา กล่าววา ข้าพเจ้า
ขอเดอนขอพระยาประมอดญาพิชาพูด

มีตมาชิกรับรอง

นายจิง จริงจิตต์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ กล่าววา ข้าพเจ้า
ขอเดอนอภักดิ์ของกัน คือ หลวงนาถนิตราดา กับนายทองอินทร ภูริพัฒน์

มีตมาชิกรับรอง

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
กล่าวว่า ข้าพเจ้ายังอ่อนอาวุโส ขอดอน และขอขอบใจผู้เสนอและ
ผู้รับรอง

หลวงนาถนิกิตาตา ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ กล่าวว่า ข้าพเจ้า
ไม่สมควรใจ ขอดอน

นายทองอยู่ พุ่มพุ่ม ผู้แทนราษฎรจังหวัดธนบุรี กล่าวว่า
ข้าพเจ้าขอเสนอพระสุธรรมวินิจฉัย
ผู้สมัครรับรอง

พระสุธรรมวินิจฉัย กล่าวว่า ข้าพเจ้าขอดอน

หลวงวงษวิภากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา กล่าวว่า
ข้าพเจ้าขอขอบใจท่านสมัครผู้เสนอข้าพเจ้าให้เป็นรองประธานคนที่
สอง แต่ข้าพเจ้าอยากจะทำกรในสภาฯมากกว่าที่จะเป็นรองประธาน
เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอดอน

เดชาภิการสภาฯ กล่าวว่า ขออ่านรายนามอีกครั้งหนึ่ง คือ
๑. ร.ต. เนตร ๒. หลวงวงษวิภากร ๓. นายโต ๔. พระยา
อภิบาล ๕. พระยาประเสริฐฯ ๖. พระประจักษ์ ๗. พระยา
ประมอญฯ

ประธานชั่วคราว กล่าวว่า คือไปนี้ถ้าท่านสมัครเห็นว่าผู้ใด
สมควรจะเป็นรองประธานคนที่สอง ขอให้เขียนชื่อมา

เดชาภิการสภาฯ กล่าวว่า ท่านประธานบอกมา ถ้าท่านสมัคร

เห็นว่าผู้ใดสมควรจะเป็นรองประธานคนที่สอง โปรดเขียนชื่อแต่ผู้
ขึ้นมา

เลขาธิการสภาฯ ได้เชิญให้ นายจำรัส มหาวงศ์นนท์ หอดวง
นาถนิติชาดา นายเจือ ศรัยาภิชัย ร.อ. จิม ศิริไพบุณย์ ร.น.
หอดวงนรินทร์ประศาสตร์เวช หอดวงนาถวิจิตร เป็นกรรมาธิการ
นับคะแนน

เลขาธิการสภาฯ กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอประกาศคะแนนเสียงดัง
ต่อไปนี้ พระประจันต์จันท์ ๕๖ คะแนน นายไต้ ปาณิกบุตร ๓๓
คะแนน ร.ต. เนตร พูนวิวัฒน์ ๑๘ คะแนน พระยาประเสริฐ
สงคราม ๘ คะแนน พระยาประมอญวิชาพูด ๖ คะแนน พระยา
อภิบาลราชไมตรี ๓ คะแนน หอดวงรณสีทธิพิชัย ๓ คะแนน

ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า ตกกลงรองประธานคนที่สองได้แก่
พระประจันต์จันท์ ขอหยุดพัก ๑๕ นาที

พักประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่ เวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา

ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า ต่อไปนี้เป็นระเบียบวาระที่ ๒ เรื่อง
เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิบดี ประธานคนก่อนไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
ณประเทศอังกฤษ เรื่องเจ้าพระยาศรีธรรมมาธิบดีไปเฝ้าทูลละออง
ธุลีพระบาท ขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เรื่องนี้มีคำสั่งหนังสือถึง
ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะให้เลขาธิการฯ อ่านให้ฟังต่อไป

เดชาธิการสภาฯ กล่าวว่่า ท่านประธานกล่าวว่่า ขอให้ข้าพเจ้า
อ่านให้ที่ประชุมฟังดังต่อไปนี้

เดชาธิการคณะรัฐมนตรี เวียน เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิบดี

ด้วยเนื่องจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชกระแส
โปรดเกล้าฯ มาในเรือ่การครองพระราชสมบัติ คณะรัฐมนตรีได้
ประชุมปรึกษาเห็นว่า เรือ่นี้เป็นเรือ่ซึ่งรัฐบาลตระหนักอยู่ว่่าเป็น
เรือ่สำคัญ อันเกี่ยวว่กกับความเจริญรุ่งเรือง และความสงบราบคาบ
ของบ้านเมือง ทั้งการที่จะต้นของพระราชกระแสโดยการกราบบังคม
ทูลโต้ตอบทางหนังสือหรือโทรเลข อาจจะไม่เป็นการถูกต้องโดยถ่อง
แท้และเรียบร้อยได้ด้มความประดังค์ ฉะนั้นจึงควรจัดตั้งผู้แทนไป
เฝ้าทูตโต๊ะของซุ้ตีพระบาทในกาวัน และผู้ทควรจะไปเฝ้าฯ ก็ควร
เลือกผู้ทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรู้จักดี และได้วางพระราช
หฤทัย ทั้งควรจะเป็นผู้ททรงคุณวุฒิในวิชาการและหัดการราชการ จึง
เห็นพร้อมกันว่่า ผู้ทเหมาะสมด้วยประการทั้งปวงดังกล่าวแล้ว ก็คือ
ท่าน ฉะนั้นจึงดงมติให้เชิญท่านไปเฝ้าทูตโต๊ะของซุ้ตีพระบาทณประ-
เทศอังกฤษพร้อมด้วยนายนาจวาทรี หดองข้าราชการนาจวาทรี รััฐมนตรี
กับให้นายดิเรก ชัยนาม เป็นเลขานุการไปด้วย และขอให้รับเดิน
ทางโดยด่วน อนึ่งในระหว่างที่ท่านไปราชการต่างประเทศครั้ง

ประกอบกับอยู่ในระหว่างประชุมสมัยสามัญของสภาผู้แทนราษฎร
ทางคณะรัฐมนตรีจึงได้คำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย แต่เห็นว่าไม่เป็นการ
ชัดช้อยและเสียราชการประการใด เพราะทางสภาฯ อาจดำเนินการ
การใดครั้งใด เมื่อเปิดประชุมก็ให้ที่ประชุมเลือกประธานสภาฯ
ชั่วคราว แล้วจึงเลือกทรงประธานสภาฯคนหนึ่งขึ้นเพื่อดำเนินงาน
ต่อไป จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ควรมีควรแต่จะกรุณา

หลวงข้าราชการดีดี

และอ่านอีกฉบับหนึ่งว่า

เรียน เสด็จข้าราชการคณะรัฐมนตรี

หนังสือที่ จ. ๖๘๘๓/๒๔๗๗ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๔๗๗
เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชกระแสโปรดเกล้าฯ
มาในเรื่องการครองพระราชสมบัติ และคณะรัฐมนตรีได้ประชุม
ปรึกษาเห็นว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ อันเกี่ยวกับความเจริญรุ่ง
เรืองและความสงบราบคาบของบ้านเมือง คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติ
ให้เชิญข้าพเจ้าไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ
ประเทศอังกฤษ พร้อมกับ นายนาวาตรี หลวงข้าราชการดีดี
รัฐมนตรี และนายคิเรก ชัยนาม เป็นเลขานุการไปด้วยนั้นได้รับ
ทราบแล้ว

โดยที่การไปราชการครั้ง^{๕๕} ประจวบกับเวลาประชุมสมัยสามัญ
ของสภาผู้แทนราษฎร ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นห่วงหน้าททาง^{๕๖} น้อยมาก แต่
เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่อาจช่วยเหลือใน
ราชการครั้ง^{๕๕} ประกอบด้วยเหตุว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องพิเศษสำคัญยิ่ง
ซึ่งคาบเกี่ยวแก่ความเจริญรุ่งเรืองและความสงบราบคาบของบ้านเมือง
เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและสันติสุขของราษฎร
ทั้งหลาย ข้าพเจ้าจึงยอมรับไปทำหน้าที่อันเต็มไปด้วยความดีความ
งามความประสัค^{๕๗} ของคณะรัฐมนตรี และจะพยายามช่วยเหลือราช-
การพิเศษ^{๕๘} จนสุดสติปัญญาและความสามารถ

ขอแสดงความนับถือ

เจ้าพระยาศรัยวรมานัสเบศ

และได้อ่านฉบับสุดท้ายว่า

เดชาอนุการนายกรัฐมนตร^{๕๙} เรียน เดชาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ด้วยประธานสภาผู้แทนราษฎรมีโทรเลขมาถึงนายกรัฐมนตร^{๖๐}
แจ้งว่าได้ถึงดอนคอนแดง เมื่อวันที่ ๗ เดือนนี้ และหวังว่าคงจะได้
เข้าเฝ้าในวันที่ ๑๒ เดือนนี้ จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ขุนรัตนกริชย์

ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า ต่อจากนี้เป็นระเบียบวาระที่ ๓ ขอ
หารือถึงอำนาจศาลในการพิจารณาและกักขังสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในระหว่างสมัยประชุมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๕ ได้
อย่างไรในระหว่างนอกสมัยประชุม ทางกระทรวงยุติธรรมได้รายงานว่่า
ศาลได้รับฟ้องของนายพลโท พระยาเทพหัสดิน ซึ่งจะได้
ให้เลขาธิการอ่านเจตหมายนี้ให้ที่ประชุมฟังต่อไป

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เรียง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด้วยกระทรวงยุติธรรมรายงานมาว่า ศาลไปริตภาได้รับฟ้อง
ของกรมอัยการโจทก์ นายพลโท พระยาเทพหัสดิน (ผาด เทพหัสดิน
ณอยุธยา) รองประธานสภาผู้แทนราษฎร จำเลย กับพวกร เรื่อง
หาว่าสมคบกันทำเอกสารใส่ร้ายรัฐบาล และอธิบดีผู้พิพากษาศาล
ไปริตภาเห็นว่าคดีมีมูล จึงสั่งให้โจทก์ฟ้องจำเลยยังศาลสูง และ
ศาลพระราชอาชญาได้รับฟ้องของโจทก์ไว้แล้ว จำเลยต้องจำขัง
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

หลวงข้าราชการนาว่าดี

ประธานชั่วคราว กล่าวว่่า เจตหมายของพระยาเทพฯ ฉบับ
หนึ่ง จะได้ ให้เลขาธิการอ่านต่อที่ประชุมอีก
เลขาธิการสภาฯ อ่าน

กองระหุโทษ พระนคร

วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๗๗

เรียนท่านผู้ทำการ แทนประธานสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๑๕
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๗๗ ทราบ

ข้าพเจ้า นายพลโท พระยาเทพหัสดินฯ ในฐานะเป็นสมาชิกและเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ขอประทานเรียนรายงานต่อสภาฯ เพื่อขอรับความพิจารณาข้อความต่อไปนี้ (๑) เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๗๗ ข้าพเจ้าได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจมาเชิญตัวไปและคุมขังไว้เมื่อวันที่ ๑ เดือนเดียวกัน อัยการได้ยื่นฟ้องข้าพเจ้าต่อศาลปรีดีสภา โดยกล่าวหาว่า ข้าพเจ้าได้กระทำความผิดต่อกฎหมายอาชญา ดังปรากฏคำฟ้องในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ แล้ว (๒) ศาลปรีดีสภาได้อนุญาตให้ข้าพเจ้าประกันตัวไป แต่ได้ตั้งคดีสู่ศาลพระราชอาชญา เพื่อพิจารณาต่อไป ศาลพระราชอาชญาไม่ยอมให้ข้าพเจ้าประกันตัว ข้าพเจ้าจึงต้องถูกขังอยู่ในเรือนจำกองระหุโทษ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๗๗ มาจนบัดนี้ (๓) ในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๗๗ ข้าพเจ้าได้ยื่นคำร้องไปยังศาลพระราชอาชญา ขอให้ศาลนั้นปล่อยให้ตัวข้าพเจ้าออกไปให้ทันการเข้าประชุมสภาฯ ซึ่งมีกำหนดจะเปิดในวันนี้ ทั้งนี้ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกและเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรด้วย ในวันที่ ๓ เดือนนี้ ข้าพเจ้าได้ร้องขอไปยังศาลอีก ขอให้ปล่อยให้ข้าพเจ้าได้ออกไปประชุมในวันที่ ๑๕ เดือนนี้ (๔) เมื่อ

วันที่ ๓๕ เดือนนี้ ศาลพระราชอาชญาได้ มีคำสั่งว่า คำร้องของข้าพเจ้า เป็นปัญหาเกี่ยวแก่มาตรา ๓๕ แห่งรัฐธรรมนูญ ศาลไม่มีอำนาจที่จะ แปลความหมายแห่งรัฐธรรมนูญ ตามความในมาตรา ๖๒ แห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภาฯ ท่านนี้มีสิทธิจะตีความในรัฐธรรมนูญ เพราะ ฉะนั้นศาลจึงได้รายงานไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อดำเนินการเรื่อง นี้ต่อไป (๕) ข้าพเจ้าขอรายงานด้วยความเคารพว่า ในเรื่องนี้ ศาลตั้งผิดทางแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ แห่งรัฐธรรมนูญ ห้ามไม่ให้จับสมาชิกในสมัยประชุมแห่งสภาฯ เว้นแต่จับในขณะกระทำผิด แต่ต้องรับรายงานไปยังประธานแห่งสภาฯ และประธานแห่งสภาฯ อาจสั่งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการกักขังได้ ทั้งนี้ยอมแปลความหมายแห่งมาตรา ๓๕ ว่า มาตรานี้หมายความว่าถึงการจับสมาชิกในสมัยประชุม ในกรณีข้าพเจ้าได้ถูกจับนอกสมัยประชุม และข้าพเจ้าได้ถูกฟ้องเป็นคดีอาชญา ศาลกำลังพิจารณาอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า จึงขอประทานเสนาขอว่า ในกรณีเช่นนี้ควรจะนำมาตรา ๓๓ แห่งรัฐธรรมนูญออกมาใช้ ซึ่งในมาตรานี้ก่ดว่าชัดว่า ในระหว่างสมัยประชุมผู้ใดจะฟ้องสมาชิกแห่งสภาฯ ในทางอาชญา ท่านว่าศาลจะต้องได้รับอนุญาตจากสภาฯ ก่อน จึงจะพิจารณาได้ แต่การพิจารณาคดีนั้น ต้องมิให้เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม อันการพิจารณาคดีที่ศาลได้กระทำไปก่อน มีคำอ้างว่าผู้ต้องหา เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ท่านว่าเป็นอันใช้ได้ มาตรา ๓๕

ไม่เกี่ยวกับศาลและทางการของศาล แต่มาตรา ๓๓ เกี่ยวข้อง ๒ ทา
 และในกรณีที่เกี่ยวแก่เรื่องของข้าพเจ้านี้ ปัญหาที่ว่า ศาลจะมีอำนาจ
 ชัดขวางต่อการที่ข้าพเจ้าจะมาเข้าประชุมได้หรือไม่? ข้าพเจ้าขอ
 ประทานเสด็จว่า ข้อความแห่งมาตรา ๓๓ นั้น ชัดเจนพออยู่แล้ว และ
 ในตอนท้ายของมาตรา ๓๓ ยังแสดงว่า มาตรา นั้นกินความถึงกรณี
 ที่กำลังค้างอยู่ (๖) ตามเหตุผลที่ได้อ้างแล้ว ข้าพเจ้าจึงเห็น
 ว่า ศาลควรจะได้สั่งให้ปล่อยตัวข้าพเจ้าไป แต่โดยเหตุที่ศาลได้
 กล่าวอ้างว่า จะต้องเป็นผู้ ชำขาดในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าจึงจำใจจะต้อง
 ขอรับถอนสัญญา เพื่อได้ โปรดพิจารณาและมีบัญชาให้ศาลปล่อยตัว
 ข้าพเจ้าให้ ไปเข้าประชุมในสัญญา ได้ ถ้าหากทางสัญญา เห็นว่า
 เป็นการสมควรที่จะนำความในมาตรา ๓๕ มาพิจารณาในเรื่องนี้ด้วย
 แล้ว ข้าพเจ้าก็ขอประทานเรียนเสียทีเดียวว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ถูกจับ
 ในขณะที่กำลังกระทำความผิด ขอท่านผู้เป็นประธานได้ โปรดนำเรื่องนี้
 เสด็จสัญญา เป็นการด่วน เพราะเป็นปัญหาสำคัญซึ่งเกี่ยวกับสิทธิ
 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจนกว่าสัญญา จะได้ คำนึงปัญหาด้วย
 เรื่องนี้ ข้าพเจ้าเป็นอันว่าต้องถูกห้ามไม่ให้ ไปประชุมและทำการ
 ตามหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

พระยาเทพหัสดิน

ประธานชั่วคราว กล่าวอ้าง มาตรา ๓๓ แห่งรัฐธรรมนูญราช

อาณาจักรสยามได้บัญญัติห้ามศาลได้ว่า ในระหว่างสมัยประชุมศาล
 จะทำการพิจารณาคดีอาชญาที่จำเลยเป็นสมาชิกสภา ฯ และถูกฟ้องใน
 ระหว่างสมัยประชุมด้วยไม่ได้ จนกว่าจะได้รับอนุญาตจากสภา ฯ ก่อน
 หนึ่งเมื่อสภา ฯ อนุญาตให้ศาลทำการพิจารณาคดีนั้นแล้ว ก็ยังมีใช้
 เป็นการขัดขวางต่อกรที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม มาตรา ๓๕ ก็
 บัญญัติไว้แต่เฉพาะเรื่อง ห้ามมิให้หมายเรียกตัวสมาชิกไปกักขังใน
 ระหว่างสมัยประชุม เพราะฉะนั้นเมื่ออ่านทั้งสองมาตรานี้แล้วก็มีปัญหา
 ว่า เมื่อสมาชิกสภา ฯ ได้กระทำผิดขึ้นและถูกจับนอกเวลาสมัยประชุม
 และถูกฟ้องร้องยังศาลแล้ว แต่การพิจารณาคดีนั้นไม่เสร็จสิ้นลงก่อน
 ถึงสมัยประชุม เช่นนั้นการเช่นนั้นศาลมีอำนาจอย่างไร จึงขอให้
 ประชุมตีความหมายแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๓ กับ ๓๕ ว่าหมาย
 ความเพียงไร

ขุนวรดิษฐ์กรุณาเดทย ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวคำ
 ขอตคัดข้อให้สภา ฯ ตีความหมายแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๓ กับ
 มาตรา ๓๕ นี้ ที่จริง ข้อที่จริงในเรื่องที่เป็นไปข้อกฎหมายในรัฐ-
 ขธรรมนูญไม่เป็นข้อที่จะต้องตีความอย่างไรเลยทีเดียว เพราะเหตุว่า
 การจับกุมหรือการฟ้องร้องของเจ้าคุณเทพ ฯ นั้น ได้เป็นไปก่อนสมัย
 ประชุม คือเป็นไปก่อนในระหว่างสมัยประชุม เพราะเหตุนี้รัฐ-
 ขธรรมนูญข้อนี้จึงไม่เป็นการคุ้มครองหรือให้เอกสิทธิ์แก่เจ้าคุณเทพ-
 หัสดีคนอย่างใดที่จะต้องออกมา เราอ่านดูในนี้ เราจะเห็นคำอย่าง

นี้ มาตรา ๓๓ ในระหว่างสมัยประชุม ผู้ใดจะฟ้องสมาชิกแห่งสภาฯ ในทางอาชญา ท่านว่าศาลจะต้องได้รับอนุญาตจากสภาฯ ก่อน คำว่า "จะ" นี้นัยหมายความว่าอนาคต คือหมายความว่าถึงกาลอนาคต คือว่าการกระทำหรือการที่จะฟ้องนั้นต้องเป็นในระหว่างสมัยประชุม แต่ในเรื่องข้อเท็จจริงที่อ่านมาเดิมนั้น ไม่ใช่ในระหว่างสมัยประชุม เป็นกาลก่อน แต่การจับนั้นได้ติดต่อก่อนเนื่องมาเท่านั้น เหตุฉะนั้นเราจะเอามาตรา ๓๓ คัดเนื้องด้วยนั้นไม่ได้ ท่านเราเอามาตรา ๓๕ อีกข้อหนึ่งในมาตรา ๓๕ กัดมันจะเป็นเหตุสนับสนุนให้เด่นชัดว่าจะออกมาไม่ได้เลย เพราะว่าในมาตรา ๓๕ นี้ ท่านว่าในระหว่างสมัยประชุม ท่านว่าห้ามมิให้จับหรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปกักขัง เว้นไว้แต่จับในขณะกระทำผิด แปลว่าขณะกระทำผิดในสมัยประชุม ไม่ใช่ขณะกระทำผิดก่อนสมัยประชุม นี้โดยเหตุนี้จึงเห็นว่าที่เจ้าคุณเทพฯ จะอ้างอิงอาศัย มาตรา ๓๕ นี้ไม่ได้เช่นเดียวกัน

คราวนี้ขอถามปัญหาที่เราควรจะปริวิตกก็มีอยู่ว่า สมาชิกของเราจะขาดจำนวนไป คือว่าไม่ครบตามจำนวนของราษฎร ซึ่งมีอยู่ตามที่ข้าพเจ้าคิดคำนวณว่ามี ๓๒ ท่านคนนั้น ขาดไปเสียคนหนึ่ง นี้แหละเราจะทำอย่างไร จึงจะให้สมาชิกผู้ที่ถูกกักขังมาออกเดี๋ยงเองได้ ข้อนี้ข้าพเจ้าคิดว่าเมื่อเดตาเราวางรัฐธรรมนูญเราดิมขอนไปเสีย คือดิมกิดว่าถ้าสมาชิก ถูกจับกุมก่อนสมัยประชุมแล้ว การติดต่อก่อนเนื่อง

เราจะทำประการต้งๆ เราไม่มีข้อกฎหมายอื่น ด้วยเหตุนี้เราจะเปิดโอกาสให้สมาชิกมาครบจำนวน เราก็จำเป็นจะต้องร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ข้าพเจ้ามีความเห็นดังนี้

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า ในการที่ข้าพเจ้าจะอภิปรายในเรื่องนี้ขอให้อธิบายว่า ข้าพเจ้าขออภิปรายในเรื่องหลักวิชาเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับเฉพาะบุคคลที่พาดพิงในกรณีนี้ บางที่ท่านสมาชิกจะเข้าใจผิดในเรื่องที่ข้าพเจ้าอภิปราย จึงขอประทานเรียนไว้ให้ที่ประชุมทราบเสียก่อน สนิบวิตแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ เราดูในมาตรา ๓๓ แห่งรัฐธรรมนูญนี้เราจะเห็นว่า ความมุ่งหมายที่เราได้ตรามาตรานี้ไว้ ก็เพื่อป้องกันกาที่สมาชิกผู้นั้นจะถูกชักชวนมิให้เข้ามาประชุมในสมัยประชุมทั่วไปรวมทั้งสมัยประชุมวิสามัญด้วย ในมาตรานี้เราจะเห็นได้ชัดเจนว่า ผู้ใดจะฟ้องร้องสมาชิกในสภาในสมัยประชุมย่อมฟ้องได้ แต่ถ้าขณะนั้นศาลไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาจนกว่าศาลจะได้รับอนุญาตจากสภาฯ ก่อนจึงจะดำเนินการพิจารณา ในข้อความต่อไปได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า การพิจารณาคดีนั้นต้องมีให้เป็นการชักชวนต่อกรที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม ความมุ่งหมายพูดถึง สนิบวิตกฎหมายรัฐธรรมนูญ เราได้บัญญัติไว้เช่นนั้น ก็เพื่อประสงค์ที่ว่า เมื่อมีการฟ้องร้องสมาชิกในสมัยประชุมแล้ว ไม่เป็นการชักชวนที่ผู้หนึ่งผู้ใดจะฟ้องร้องได้ แต่การที่ศาลจะพิจารณาคดีนั้นสภาฯ จะต้องให้อุญาตก่อนศาลจึงจะ

ดำเนินคดีนั้นต่อไปได้ การที่เราไม่ขออนุญาตว่า การที่เราพิจารณา
 คดีต้องมีเป็นการชัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม เช่น
 ก็เพื่อประสงค์ ในการที่จะให้สมาชิกได้เข้าประชุมพร้อมกัน และถ้า
 สมาชิกผู้ใดถูกชัดขวางถูกฟ้องร้องในสมัยประชุมนั้นก็ไม่ใช่เป็นการชัด
 ขวางในการที่เราจะเข้ามาประชุมเฉพาะในวันประชุมเท่านั้น ส่วน
 การที่จะกักขังนอกวันประชุมนั้นไม่เป็นการชัดขวาง ที่บัญญัติมาถึง
 วรรค ๒ แห่งมาตรา ๓๓ หมายความว่า การพิจารณาคดีที่ศาลได้กระทำไปก่อน
 มีคำอ้างว่าผู้ต้องหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้น ท่านว่าเป็นอัน
 ใช้ได้ ในกรณีนี้หมายถึงว่าถ้าการพิจารณาคดีได้กระทำไปก่อนที่
 ผู้นั้นเป็นสมาชิกแห่งสภาผู้แทนราษฎร การพิจารณานั้นย่อมสมบูรณ์
 การที่เราให้การพิจารณาสมบูรณ์ได้ เราจะต้องอาศัยความในวรรค
 หนึ่งแห่งมาตรา ๓๓ แต่ว่าการที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุมสภา
 ย่อมให้เป็นการชัดขวาง กฎหมายรัฐธรรมนูญทั่วไปได้บัญญัติสิทธิ
 พิเศษของสมาชิกซึ่งเรียกตามศัพท์ว่า สิทธิพิเศษเฉพาะสมาชิก ซึ่ง
 มีอยู่ ๔ ประการ แต่ประการที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้มีอยู่ ๒ ข้อ คือการ
 ฟ้องร้องและการกักขัง การกักขังการฟ้องร้องในสมัยประชุมนั้น ในคำ
 สอนของโรงเรียนมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองซึ่งสอน
 โดยหลวงประเจิดฯ ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ใดจะฟ้องร้องสมาชิกในสมัย
 ประชุมนั้นศาลจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะพิจารณาคดีได้ ถึงแม้
 ว่าสภาฯ จะได้อนุญาตให้ศาลพิจารณาแล้วก็ตาม เมื่อถึงคราวประชุม

สภาฯ สมาชิกที่ถูกฟ้องร้องมีสิทธิที่จะเข้ามาประชุมได้เสมอ การพิจารณาตัดสินจะต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกคนนั้นจะเข้ามาประชุม ตามข้อความหมักความมุ่งงัดว่าเมื่อสภาฯ นั้นได้อนุญาตให้ดำเนินคดี ในการที่ผู้ฟ้องร้องสมาชิกในทางอาชญากรรมให้ดำเนินคดีไปได้ ถ้าไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุมในสภาฯ ที่ปัญหาในมาตรา ๓๕ พุดังฉะเพาะ การจับกุม หรือหมายเรียกตัวสมาชิกผู้นั้นไปกักขังเท่านั้น เมื่อการจับกุมหรือหมายเรียกตัวสมาชิกผู้นั้นไปกักขังก่อนสมัยประชุมและนอกสมัยประชุมแต่ด้วยอรรถกระทำได้ แต่ทว่าภารกิจของสมาชิกนอกสมัยประชุมนั้นเป็นการกักขังที่ดำเนินไปตามอำนาจศาลที่มีอยู่ เราจะต้องคำนึงถึงอำนาจพิเศษของรัฐธรรมนูญที่ให้แก่สมาชิก ซึ่งได้เรียนแล้วว่า เป็นสิทธิพิเศษ ฉะเพาะบุคคล ภารกิจของแต่ละการฟ้องร้องที่ได้กระทำไปในกรณีนี้ สมาชิกมิได้รับสิทธิพิเศษ คืออยู่ในสมัยนอกประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมแต่การประชุมสภาฯ นั้นไม่เป็นเหตุให้ถึงการขัดขวางหรือฟ้องร้อง แต่ทว่าเรามุ่งถึงความมุ่งหมายแห่งมาตรา ๓๓ แล้ว มีความมุ่งหมายที่จะให้ สิทธิพิเศษแก่สมาชิกทุกคนในการที่จะให้เข้ามาแสดงความคิดเห็นของตนในสภาฯ ได้ แต่อย่างไรก็ดี ในรัฐธรรมนูญของเราไม่ได้บัญญัติความไว้ชัดเจนว่าสมาชิกที่ถูกฟ้องร้องก่อนสมัยประชุมแล้วนั้น เมื่อเปิดสมัยประชุมสมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุมสภาฯ ได้หรือไม่ ขอนตามหลักกฎหมายในบางประเทศที่ข้าพเจ้าได้

ศึกษา มา บางคราวมักจะโยนอำนาจเช่นนี้ให้แก่สภาฯ เป็นผู้วินิจฉัย
 ว่าสภาฯจะมีอำนาจให้คณะกรรมการกฤษฎีกาฟ้องร้องถอดถอนสมาชิกได้อย่าง
 ใดหรือไม่ นี่เป็นสิทธิพิเศษของสภาฯ ถ้าว่าตามตัวหนังสือในรัฐ-
 ธรรมนูญมาตรา ๓๓, ๓๕ โดยตรงแล้ว สมาชิกที่ถูกฟ้องร้องนอก
 สมัยประชุมและถูกกักขังอยู่แล้ว ไม่มีสิทธิที่จะมาเข้าประชุมในสมัย
 ประชุมเลย แต่ถ้าพูดถึงสิทธิของรัฐธรรมนูญ ถึงแม้ว่าสมาชิกผู้นั้น
 จะถูกฟ้องก่อนเปิดสมัยประชุมก็ดี แต่ทว่าตามความมุ่งหมายที่เรา
 บัญญัติกฎหมายไว้ให้มีเฉพาะสมัยประชมนั้น ก็เพื่อป้องกันมิให้
 ศัตรูจะหาเรื่องแกล้งฟ้องร้องสมาชิกโดยเหตุอันไม่สมควร และใน
 ประเทศที่มีคณะพรรคการเมืองแล้ว อาจจะเป็นเหตุให้คณะพรรคการเมือง
 ที่เบียดเบียนประนีประนอมกันหาเหตุกักขังสมาชิกก็ได้ จึงได้บัญญัติบท
 นี้ไว้ว่า “ในระหว่างสมัยประชุมผู้ใดจะฟ้องร้องสมาชิกแห่งสภาใน
 ทางอาชญา ท่านว่าศาลจะต้องได้รับอนุญาตจากสภาก่อน จึงจะ
 พิจารณาได้” ถ้าเราคิดถึงว่า นอกสมัยประชุมสมาชิกจะต้องถูก
 กักขังแล้วก็เป็นการเล็งกฎหมายได้ สมมติว่า นาย ก. เป็นสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎร เราจะฟ้องร้องเขา ศาลจะพิจารณาไม่ได้ แต่
 ทว่าผู้ฟ้องนั้นได้รอมานจนกระทั่งจนจะเปิดสมัยประชุมสักวัน สองวัน
 ก็เกิดการฟ้องร้องขึ้นเช่นนั้น และศาลก็เริ่มพิจารณาไปแล้ว เช่นสมมติ
 ว่า เราเปิดประชุมสภาฯ วันที่ ๓๕ แล้วศาลได้เริ่มพิจารณาวินิจฉัย
 เช่นนี้แล้ว เขาฟ้องร้องวันที่ ๓๐ เช่นนี้ เพราะฉะนั้นความมุ่งหมายที่

กฎหมายรัฐธรรมนูญของเราบัญญัติไว้ก็ไว้ผล คงจะให้มันผลเพราะ
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในสมัยประชุมเท่านั้น แต่อย่างไรก็ดี
 ตามคำสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองจึงเห็นว่า เมื่อ
 กฎหมายไม่มีข้อความชัดเจนเช่นนั้นแล้ว จึงโยนความรับผิดชอบนั้นมา
 ให้เป็นนิติพิเศษแก่สภาฯ ว่า ถ้าสมาชิกผู้นั้นถูกฟ้องร้องนอกสมัย
 ประชุมแล้ว เราจะมีวิธีทำอย่างไรจึงจะให้สภาฯ ทรงไว้ซึ่งนิติพิเศษ
 ที่จะสั่งการการกักขัง หรือการฟ้องร้องตอลดสมัยประชุม หรือระยะ
 เวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ตามความเห็นของข้าพเจ้าที่กราบเรียนต่อที่
 ประชุมนั้นว่า จะมีความมุ่งหมายตามกฎหมายแล้ว ถ้าตีความตาม
 ความมุ่งหมายที่เรานับรัฐธรรมนูญนั้นก็จะมีความมุ่งหมายอยู่ได้ แต่
 ข้อความของเราไม่ชัดเจนเช่นนั้น จึงมีความมุ่งหมายอยู่ได้ จึงให้
 นิติพิเศษแก่สภาฯ ที่จะสั่งการการกักขังได้ตลอดเวลาสมัยประชุม หรือ
 ระยะเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ เพราะฉะนั้นปัญหาภาระเพราะหน้าแก่
 ท่านสมาชิกทั้งหลายเช่นนี้แล้ว ว่า เราจะควรงดการกักขังสมาชิกผู้นั้น
 หรือไม่เท่านั้น เป็นอำนาจพิเศษของสภาฯ นี้จะสั่งในเรื่องนี้ ไม่ใช่
 เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับบทกฎหมายแต่อย่างใด

ขุนวรดิษฐ์ครุฑเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่
 ท่านสมาชิกผู้หนึ่งได้บรรยายมาเมื่อกนนกคงอย่างเดียวกับความเห็นของ
 ข้าพเจ้านั่นเอง คือไม่มีทางใดที่จะปล่อยสมาชิกผู้ถูกกักขังได้ แต่
 สมาชิกผู้นั้นให้ความเห็นว่า ความประสงค์ของรัฐธรรมนูญประสงค์

ไม่โทกขังไว้เพื่อมาออกเสียง ขอนซาพเจ้าเห็นด้วย แต่ว่าเป็นความ
 ประสงค์ ซึ่งทำคามผิดในระหว่างสมัยประชุมหาใช้ความประสงค์นอก
 จากสมัยประชุมไม่ ก็เมื่อรัฐธรรมนูญของเราไม่มีอยู่อย่างนั้นแล้ว
 เราจะเอาอะไรมาใช้ ให้ออกจากรัฐธรรมนูญไปนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า
 ไม่เป็นการสมควรอย่างยิ่ง ทันท่านสมาชิกผู้หนึ่งว่า สภาฯ ทรงไว้ ซึ่ง
 สิทธิที่จะให้ศาลปล่อยก็ได้ ขอนซาพเจ้าเห็นว่าความประสงค์อัน
 นอกประเด็น คือว่าประเด็นมีอยู่ว่าในเรื่องที่เราคือความกันเท่านั้น คือ
 ความในกฎหมาย ไม่ใช่ไปตั้งรูปอื่นอีกรูปหนึ่งว่าสภาฯ ควรทำอย่าง
 ไรต่อไป อีกประการหนึ่ง ถึงแม้ว่าเราจะเห็นชอบด้วยสมาชิกผู้
 หนึ่ง ข้าพเจ้าก็ยังไม่เห็นพ้องด้วย เพราะเหตุว่านั่นเป็นฐานะของศาล
 สภาฯ มีหน้าที่เพียงนิติบัญญัติเท่านั้น เราจะไปก้าวก้าวกับอำนาจของ
 ศาลไม่ถูกเลย เพราะเหตุฉะนั้นจึงไม่เห็นสมควรที่จะถือว่าความเห็น
 ของสมาชิกผู้หนึ่งเป็นการถูกต้อง นอกจากที่จะต้องดำเนินการตาม
 รัฐธรรมนูญเท่านั้น ส่วนที่ข้าพเจ้าได้แสดงความคิดเห็นในวันนี้ แล้ว
 แต่สภาฯ จะควรคิดเห็นอย่างไรต่อไปเท่านั้น

หตวงนาถนิตราดา ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ กล่าวคำ ใน
 ฐานที่ข้าพเจ้าเป็นนักศึกษากฎหมายคนหนึ่ง ทำให้ข้าพเจ้าต้องถูกขับ
 พุดเท่าที่เพื่อนสมาชิกของข้าพเจ้าได้อภิปรายกันมาแล้ว ข้าพเจ้าก็เห็น
 ด้วยเป็นส่วนใหญ่ในบางเรื่อง แต่ที่ข้าพเจ้ายังเห็นต่อไปว่า ก่อนที่เรา
 จะได้อภิปรายกันถึงปัญหา เราควรจะมีข้อสำคัญในรัฐธรรมนูญที่

ท่านประธานได้หารือมาก่อนว่า รัฐธรรมนูญของเราต้องมาตราขึ้น
 ขึ้นได้ทำไมกัน ประโยชน์อะไร ประโยชน์แก่ใคร ข้อสำคัญอะไร
 ตามความคิดของข้าพเจ้าเห็นว่า ความสำคัญที่สุดในรัฐธรรมนูญ
 ๒ มาตรา นั้น เราเขียนกันไว้เพื่อความประสงค์ที่จะให้แก่ประ
 โยชน์แก่ประชาชน ข้าพเจ้าขออย่าว่าประโยชน์แก่ประชาชน ไม่ใช่เพื่อ
 บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เราเขียนได้ทำไม ข้าพเจ้ากล่าวอย่างนี้ก็โดย
 ข้าพเจ้าเห็นความมุ่งหมายใน ๒ มาตรา รวมกันว่า การที่ไม่ให้ศาล
 ดำเนินการพิจารณาไปในระหว่างสมัยประชุมก็ดี หรือไม่ให้กักขังสมา
 ชิกในสมัยประชุมก็ดี ทั้งนี้เพื่ออะไร ก็เพื่อจะให้สมาชิกได้มาเข้า
 ประชุมสมัยชุกกันนั้นเป็นผู้แทนปวงชน เขาต้องทำงานให้ประชาชน
 เพราะฉะนั้นจะเป็นศาลก็ดี ใคร ๆ ก็ดี ต้องยอมให้สมาชิกเข้ามาทำ
 งานให้ประชาชน ซึ่งสมัยนั้นเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้ว เราให้
 อำนาจอธิปไตยแก่ปวงชน นั้นเป็นความมุ่งหมายที่ข้าพเจ้าได้เห็นตาม
 นัยของมาตรา เมื่อเรารู้ความหมายว่ารัฐธรรมนูญ ๒ มาตรา เรา
 จะรักษาประโยชน์ประชาชนแล้ว ข้าพเจ้าจึงเห็นความสำคัญต่อไป
 ว่า เราจำต้องวินิจฉัยหรือตกลงกันให้เป็นแบบอย่างไว้ เราจะปล่อยให้
 ไม่ได้ ท่านประธานเห็นถูกต้องที่สุดที่ท่านเสนอขึ้นมา ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็น
 บุญคุณเหลือเกินที่ท่านประธานเสนอขึ้นมา ทนแปลว่าท่านไม่เสนอ
 ขึ้นมา ข้าพเจ้าก็เห็นต่อไปว่า ท่านตั้งได้ตามมาตรา ๓๕ เพราะว่าใน
 นั้นว่าประธานตั้งปล่อยได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่า เป็นบุญคุณ

หนักหนาที่ท่านหาข้อหาข้อกล่าวหาขึ้นมา เราจะได้ตกลงได้ เป็นแบบ
 อย่างข้างหน้า ความสำคัญที่ข้าพเจ้ากราบเรียนนี้ ข้าพเจ้าขออย่าว่า
 เป็นต้องประการ ประการที่หนึ่ง ประโยชน์แก่ประชาชน เพราะเรา
 เป็นผู้แทนของปวงชนทั้งหลาย อันที่จริงก็คือว่าเราจะได้ทำเป็นแบบ
 อย่างไว้ หดกที่เราจะวินิจฉัยในมาตรา ๓๕ นั้นเป็นเรื่องฟ้องร้องสมาชิก
 ดังที่ท่านสมาชิกผู้หนึ่ง ได้กล่าวแต่ว่าเป็นเรื่องฟ้องร้องก่อนสมัย
 ประชุม ศาลต้องได้รับอนุญาตข้อกล่าวหา ก่อนจึงจะดำเนินการพิจารณา
 ไปได้ เรื่องในมาตรา ๓๕ นั้นเป็นเรื่องจับกุมสมาชิก ในสมัยประชุม
 แล้วก็รายงานให้ประธานสภาทราบ ประธานสภาจะตั้งปัดออกก็ได้
 ความใน ๒ มาตรา เป็นปัญหาที่ชนมาฉะเพาะ หน้าในเบของต้นก็คือว่า
 เรื่องที่ขึ้นมาโดยฉะเพาะที่ท่านประธานได้หาข้อขึ้นมา คือเรื่องเจ้า-
 คุณเทพหัตถิน เรื่องตรงกันหรือไม่ในรัฐธรรมนูญนั้น ข้าพเจ้าเห็น
 พ้องด้วยกับเพื่อนสมาชิกว่า ถ้าอ่านดูแล้วไม่ตรงกัน เพราะเหตุว่า
 เกิดก่อน ตามคำหนึ่งคือว่าเกิดในสมัยประชุม แต่เรื่องหนึ่งมันเกิด
 ก่อนสมัยประชุม คำตามคำหนึ่งคือแล้วเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้น จึง
 กัด พ้องร้องกัด เป็นเรื่องที่แตกต่างกันแล้ว และเท่าที่ทราบก็ว่าสืบพระยาน
 เด็จแล้ว เพราะฉะนั้นเรื่องไม่ตรงกับในรัฐธรรมนูญ ๒ มาตรา
 แต่ไม่เป็นไร ข้าพเจ้าเข้าใจในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นนักศึกษาคณะหนึ่งว่า
 การที่เราจะแปลกฎหมาย เราต้องดูความมุ่งหมายรวมกัน ไม่ใช่

คุเป็นคัว ๆ แล้วจะไค้ความอย่างทัวข้าพเจ้ากราบเรียนมาแล้วว่า
 ส้มมาชิกเราอยากจะให้ส้มมาชิกเข้ามาประชุมเพื่อรักษาประโยชน์ประ
 ชาชน นี่เป็นข้อใหญ่ใจความ เพราะฉะนั้นในเรื่องเจ้าคุณเทพา
 ส้มมาชิกของเราคนหนึ่ง ถ้าจะพูดกันตามหลัก คือรักษาประโยชน์
 แล้ว ประธานสภาฯ ย่อมจะต้องขอให้เข้ามาประชุม แต่ด้วยวิธีหนึ่ง
 วิธีใค้หนึ่ง ข้าพเจ้าไม่ทราบ ต้องขอให้เข้ามาประชุมในสมัยประชุม
 เพราะเจ้าคุณเทพาเป็นผู้แทนปวงชนคนหนึ่ง แต่อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้า
 ต้องขอกราบเรียนคัวไป การรักษาประโยชน์ของปวงชนนั้น ข้าพเจ้า
 ยังเข้าใจคัวไปอีกชั้นหนึ่งว่า ประโยชน์ของปวงชนนี้เราต้องคัวให้
 กว้างขวาง ไม่ใช่คัวแต่ว่าเป็นส้มมาชิกแล้ว ใครจะขังไม่ไค้ พ้องไม่
 ไค้ ต้องให้เข้าประชุมแล้วไป ข้าพเจ้าไม่เห็นคัวนั้น ข้าพเจ้าเห็น
 ว่าเราต้องคัวให้รอบคอบทัว ๆ ไปว่า ถ้าเราให้มาประชุมโดยปลัดอยแล้ว
 จากคุมขังก็ดี การฟ้องร้องก็ดี จะเสียประโยชน์แก่ประชาชนในทาง
 อื่นบ้างหรือเปลว หรือไม่เสียเลย เราต้องคัวประโยชน์ทั้งคัวองทาง
 คือ ทางไค้ ทางเสีย ข้าพเจ้าก็เป็นผู้ส้มมาชิกคนหนึ่ง ถ้าพูดเข้ากับคัว
 เองแล้ว ข้าพเจ้าก็ว่าปลัดอย ๆ ๆ เพราะฉะนั้นขอให้ท่านส้มมาชิก
 ทงหลายผู้ มีเกียรติไค้พิจารณาคัวทงทางไค้และทางเสีย ซึ่งเราเป็น
 ทรูกันอยู่แล้วว่า ถ้าจะปลัดอยส้มมาชิกของเราออกมาในที่ประชุม
 แล้วจะเสียผลหรือไม่ ทางโน้นจะเสียอะไรหรือไม่ ข้าพเจ้าก็ไม่
 อยากราบเรียนว่าเสียอะไรทางไหน เพราะข้าพเจ้าทราบไม่ไค้

เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าต้องขอโทษเข้ามาหาท่านผู้เป็นประธานว่าในเรื่อง
ที่ท่านประธานเป็นผู้วินิจฉัยได้ว่า ท่านประธานควรจะตั้งปด้อยต์มาชิก
ผู้หนึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามมาตรา ๓๔ ได้หรือไม่
เป็นผู้แทนที่ดีของท่าน แต่ข้าพเจ้าขอกราบเรียนด้วยความเคารพว่า
ท่านควรจะระมัดระวังผลได้เสียทั้งสองทาง คือ เสียหายอย่างไร ได้
ผลอย่างไร ข้อที่ว่าจะปด้อยต์หรือไม่นั้น ขอให้ระมัดระวังผลได้เสีย
ซึ่งข้าพเจ้าไม่อยากจะกราบเรียนในที่นี้ว่าอย่างไร และข้าพเจ้าไม่
สามารถจะรู้ได้

หอดวงวิจิตรปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา กล่าว
ข้าพเจ้าเห็นว่าตามมาตรา ๓๓ แห่งรัฐธรรมนูญ แม้การฟ้องร้องนั้นจะ
เกิดก่อนสมัยประชุมก็ดี การพิจารณาคดีนั้นจะต้องมิให้เป็นการ
ขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้หนึ่งจะเข้ามาประชุม ในข้อนี้ข้าพเจ้าเข้าใจ
ว่าตามความมุ่งหมายของผู้ร่างรัฐธรรมนูญ มีความประสงค์ที่จะให้
มีอิสระในการที่จะเข้ามาประชุม ไม่ว่าเขาถูกฟ้องร้องก่อนหรือใน
สมัยประชุมก็ดี ข้าพเจ้าเข้าใจว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญคงจะให้เหตุผลได้
ดีว่ามีความมุ่งหมายในเรื่องนี้เพียงไร เมื่อมีความมุ่งหมายเช่นนี้แล้ว
ความในภาษาไทยแม้จะมีคำว่า “และ” ต่อกับสมัยประชุมก็ดี แต่
ขอให้ท่านพินิจดูในฉบับภาษาอังกฤษซึ่งไม่มีคำว่า “แอนด์” เดย
มีประโยชน์ อีกประโยคหนึ่งต่างหาก เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเข้าใจว่า
การพิจารณาคดีนั้นต้องมิให้เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้หนึ่งจะ

เขามาประชุม เราจะต้องภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยเป็นใหญ่ ในข้อ
 ข่าพเจ้าจำเป็นจะต้องกราบเรียนว่าเราจำเป็นจะต้องเคารพต่อภาษา
 ไทย แต่ข้าพเจ้าขอให้ระตักถึงคราวก่อนนั้นว่า เราได้ตีความหมาย
 ในมาตรา ๕๓ เราได้เอาความมุ่งหมายแห่งการร่างรัฐธรรมนูญเป็น
 ใหญ่ เราไม่ได้เอาตัวอักษรเป็นใหญ่เลย ในครั้งนั้นขอโต้เถียงถึง
 คำว่าได้ใจและไม่ได้ใจ ในรัฐธรรมนูญก็ไม่มีคำว่า ไม่ได้ใจ เรา
 เราก็คิดความว่า ไม่ได้ใจ ทำไมเราจึงตีความอย่างนั้น เราเอาความ
 มุ่งหมายของผู้ร่างมากกว่าตัวอักษร เพราะฉะนั้นในมาตราขอให้
 ประชุมได้ โปรดระตักถึงความในข้อนี้ด้วยว่า เราต้องเอาความ
 มุ่งหมายของผู้ร่างรัฐธรรมนูญเป็นใหญ่ ผู้ร่างรัฐธรรมนูญมีความมุ่ง
 หมายที่จะให้สมาชิกผู้ถูกฟ้องร้องนั้นเข้ามาประชุม แม้การฟ้องร้อง
 นั้นจะเกิดก่อนอย่างคดีพระยาเทพฯ นักต ก็เมื่อการร่างรัฐธรรมนูญมี
 ความมุ่งหมายเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงหวังว่าสภาฯ นั้นคงจะตีความให้เป็นไป
 ตามความมุ่งหมายของผู้ร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนในข้อที่ว่าภาษาไทยเรา
 มีอยู่ชัดๆ แล้ว สภาฯ นักเคยตีความในมาตรา ๕๓ ครั้งหนึ่งแล้ว ใน
 ทำนองเดียวกัน เพราะฉะนั้นการตีความเฉพาะมาตรา ๓๓ นี้ ข้าพเจ้า
 ก็ขอให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของผู้ร่างรัฐธรรมนูญอย่างเดียวกับ
 มาตรา ๕๓ เหมือนกัน เพราะการตีความหมายจะดำเนินไปในทำนอง
 เดียวกัน ถ้าหากว่าการตีความหมายในมาตราหนึ่งดำเนินไปอย่างหนึ่ง
 แต่ครั้นในอีกมาตราหนึ่งเราจะตีความไปอีกอย่างหนึ่งแล้ว พวกเราจะ

เป็นอย่างไร ก็จะเป็นที่เย้ยหยันแก่ประชาชนได้ว่า สภาฯ เราทำอะไร
ไปตามความชอบใจและไม่มีหลักเกณฑ์อย่างไร เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า
ขอให้สมาชิกทั้งหลายได้โปรดพิจารณาให้ดีว่า เราทำอะไรไปแล้ว
ขอให้พิจารณาให้ดี และพิจารณาถึงรัฐธรรมนูญด้วย ข้าพเจ้า
ขอให้ท่านผู้ร่างรัฐธรรมนูญได้แสดงความมุ่งหมายในการร่างรัฐ-
ธรรมนูญว่าเป็นอย่างไร และหวังใจว่าคงจะกรุณาอธิบายในการ
ร่างนี้ด้วย

ร.ท. ทองคำ คณาย โสภาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี
กล่าวว่า ข้าพเจ้าขออ่านมาตรา ๓๕ ย้ำอีกครั้งหนึ่ง “ในระหว่างสมัย
ประชุม ห้ามมิให้จับหรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปกักขัง เว้นไว้แต่จับใน
ขณะกระทำผิด แต่ต้องรับรายงานไปยังประธานแห่งสภา” รายงาน
เมื่อถูกจับ “และประธานแห่งสภาอาจสั่งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการ
กักขังได้” ตามความเข้าใจของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเข้าใจว่าในระหว่าง
สมัยประชุมห้ามไม่ให้จับ ถ้าเมื่อออกประชุมแล้วจับได้ ในระหว่าง
สมัยประชุมห้ามไม่ให้จับ ถ้าหากว่าไม่มีการประชุมแล้วไปกระทำผิดก็
จับได้ และประธานไม่มีอำนาจที่จะสั่งปล่อยได้ ในระหว่างที่เขาถูกจับ
นอกประชุม ถ้านอกประชุมสมาชิกไปถูกจับแล้ว ประธานไม่มี
อำนาจที่จะสั่งปล่อยได้เลย แต่ในมาตรา ๓๓ ในระหว่างสมัยประชุม
ผู้ใดจะฟ้องสมาชิกแห่งสภาในทางอาชญา ท่านว่าศาลจะต้องได้รับ
อนุญาตจากสภาฯ ก่อนจึงจะพิจารณาได้ ถ้าสมาชิกของเราไปทำการ

ถูกฟ้องร้องนอกสมัยประชุม แปลว่ากรมอัยการไม่ได้ฟ้องในขณะ
 สมัยประชุมเลย แล้วข้าพเจ้าก็นึกแปลกเหมือนกันว่าทำไมกระ-
 ทรวงยุติธรรมจึงได้รายงานมา เขาไปทำการนอกสมัยประชุม คำนวณ
 ได้พิจารณาไปแล้ว ทำไมจึงต้องขออนุญาตจากสภาฯอีก เลยถาม
 เลยอย่างนั้นทีเดียว ในระหว่างสมัยประชุม ผู้ใดจะฟ้องร้องสมาชิก
 แห่งสภาฯ จะต้องได้รับอนุญาตจากสภาฯ เสียก่อนจึงจะพิจารณาได้
 สมาชิกของเราถูกจับไม่ใช่ในระหว่างสมัยประชุม แล้วฟ้องก็ไม่ได้
 ในระหว่างสมัยประชุม เพราะฉะนั้นกระทรวงยุติธรรมไม่ต้องรายงาน
 และพิจารณาได้ทันที ตามความเข้าใจของข้าพเจ้าอย่างนี้ การ
 พิจารณาคดีนั้นคงไม่เป็นกรณีชัดเจน นั้นพูดถึงสมัยประชุมเมื่อฟ้อง
 ในสมัยประชุม นี่ฟ้องนอกสมัยประชุมทำได้เสมอ

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 กล่าวว่า เรื่องบทกระทรวงยุติธรรมรายงานชนมานั้น ไม่ใช่รายงาน
 มาขออนุญาตจะกักขังหรือจะพิจารณา เพราะเหตุว่าจำเลยร้องว่า
 จำเลยควรจะได้หลุดตาม ๒ มาตรา^๕ แต่ว่าความหมายของ ๒ มาตรา
 นั้นมีความเพียงไร เป็นเรื่องของสภาฯ จะต้องตีความหมาย คำสั่ง
 รายงานมายังสภาฯ ไม่ใช่หน้าที่ของศาลจะสั่งให้ปล่อยจำเลยตาม
 ๒ มาตรา^๕ ไม่ใช่ขออนุญาต เป็นแต่รายงานมาเท่านั้น แล้วนอกจาก
 นั้น มีสมาชิกบางนายได้กล่าวอ้างถึงว่า ความมุ่งหมายของกรรมา
 ชิกการในการร่างรัฐธรรมนูญนั้นมีความมุ่งหมายประการใด ข้าพเจ้า

เป็นกรรมาธิการคนหนึ่ง ข้าพเจ้าจำได้ว่าในเวลาประชุมได้ อ้างถึง
 ว่าอาจจะมีพรรคการเมืองอยู่ในอำนาจแต่ก็อาจจะแก่งัดจับสมาชิก
 อื่น ๆ เพราะเหตุว่าคำร้องก็อยู่ในมือของคณะบริหาร เช่นนี้แล้ว
 สมาชิกซึ่งจะเข้ามาประชุมเป็นอีกฝ่ายหนึ่ง และเข้ามาไม่ได้คะแนน
 ก็จะไม่ค่อยไป จึงได้บัญญัติ ๒ ข้อ ความประสงค์ในข้อ ๓๓ นั้นพูด
 ถึงเรื่องศาล ๓๔ พูดถึงเรื่องราชการ ๓๕ พูดถึงทางตำรวจและจับ
 กุมเท่านั้น อย่าเอาไปปนกัน ๒ มาตราจึงบังกันไม่ให้คณะการ
 เมืองแก่งัดกันได้ ขอบอย่าให้เข้าใจผิด ความประสงค์ มีเพื่อมิให้
 แก่งัดกันเท่านั้นเอง คือแก่งัดกันในส่วนเดียวใด ถ้าแม้ว่ารัฐ
 ธรรมนูญประสงค์มิให้สมาชิกมาประชุมทุก ๆ วันในสมัยประชุมแล้ว
 คงจะมีบัญญัติไว้ อีกมาตราหนึ่ง ถ้าหากว่าสมาชิกเผชิญทำผิดถูกซึ่ง
 ต้องโทษอยู่ในกองทัพอัยเช่นนี้แล้ว สภาฯ มิต้องปล่อยให้เขาไปประ
 ชุมหรือ ซึ่งความหมายในบทรัฐธรรมนูญไม่มีเลย เพราะฉะนั้น
 ความประสงค์ของรัฐธรรมนูญไม่ได้มีเลย ความประสงค์ก็คือ อย่า
 เกะกะกัน อย่าแก่งัดกัน อย่าฟ้องกัน นอกจากนั้นมาตรา ๓๓ นั้น
 ชาติว่า ในระหว่างสมัยประชุมผู้ใดจะฟ้องสมาชิกแห่งสภาฯ ในทาง
 อาชญา ท่านว่าศาลจะต้องได้รับอนุญาตจากสภาฯ ก่อนจึงจะพิจารณา
 ได้ และการพิจารณาคดีนั้น ต้องมิให้เป็นการขัดขวางต่อการที่
 สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม นี่หมายความว่า นายคำก็ดี นายแดง
 ก็ดี เป็นสมาชิกได้ ไปถูกฟ้องขึ้น ศาลจะดำเนินการพิจารณาก็ไม่ได้

ศาลต้องบอกฎีกา ก่อนจึงจะหมายเรียกจำเลย ที่ศาลได้รับอนุญาต
จากฎีกา แล้วก็เรียกจำเลยมาพิจารณา ที่นี้จึงมีความต่อไปว่า
และการพิจารณาคดีนั้น ต้องมีให้เป็นการชัดขวางต่อการที่สมาชิก
นั้นจะเข้ามาประชุม หมายความว่าในระหว่างสมัยประชุมเท่านั้น ไม่
ใช้คดีใด ๆ ถ้ามีคดีนั้นจะมีไปย่อหน้าแล้วพูดว่า การพิจารณาคดีนั้น
ต้องมีให้เป็นการชัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม ถ้า
พูดตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่งแล้ว พูดถึงในสมัยประชุมเท่านั้น ที่
มีวรรคสองว่า อนึ่งการพิจารณาคดีที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้าง
ว่าผู้ต้องหาเป็นสมาชิกฎีกา นั้น ท่านว่าเป็นอันใช้ได้ นั่นก็เหมือน
กัน หมายความว่าในระหว่างสมัยประชุม ถ้าหากว่านายค่านายแดง
ไปถูกฟ้องในระหว่างสมัยประชุม ศาลไม่ว่าเป็นสมาชิก ศาลก็ออก
หมายเรียกไป ศาลทำได้ แต่ถ้าผู้นั้นอ้างว่าเป็นสมาชิกฎีกา ก็
ต้องขออนุญาตจากฎีกา ออกหมายจับ หมายเรียก ใจความในตอน
ต้องหมิ่นตนเอง ถ้าหากว่าไม่ทราบว่าเป็นสมาชิกฎีกา อาจจะจับ
ขังก็ได้ อะไรก็ได้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๓ วรรคสองนั้นอนุญาต
ไว้โดยว่า การที่กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่าผู้ต้องหาเป็นสมาชิกฎีกา เป็น
การใช้ได้อย่างบริบูรณ์ ที่มาตรา ๓๕ นี้พูดถึงเรื่องชุระการ เราจะ
เห็นได้ว่ามาตรา ๓๕ นี้การตั้งให้ปลดอยสมาชิกพ้นจากกรกัซัง เราต้อง
ระตักถึงว่าศาลมีอำนาจยึดระในการพิจารณาคดีอีกส่วนหนึ่ง และ
เราต้องนึกถึงว่าอำนาจเรามี ๓ อย่าง คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจ

บริหาร อำนาจตุลาการ ขอย้ายไปยังเกี่ยวพันกัน ถ้ายุ่งเกี่ยวมาก
แล้วจะเสีย ไม่มีบ้านเมืองใดจะไม่แยก เขาแยกกันเป็นต่อนๆ การ
พิจารณาคดีให้อำนาจศาลตามที่ไต่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มีบาง
ท่านอ้างว่ามาตรา ๓๕ ศาลฯ ตั้งศาลพล่อยได้ ข้าพเจ้าจะประหลาดใจ
มากกว่าถ้าศาลฯ เราตั้งให้ศาลพล่อยคนได้ และไม่มีประเทศใดๆ ที่
ศาลฯ จะตั้งศาลให้พล่อยจำเลยได้ ศาลฯ มีอำนาจที่จะทำอะไรได้ใน
การออกกฎหมาย แต่ไม่มีอำนาจที่จะตั้งให้ศาลพล่อยคนได้ มาตรา
๓๕ จึงบังคับเฉพาะระหว่างสมัยประชุม มีความชัดเช่นนี้ คือห้าม
มิให้จับหรือหมายเรียกตัวดำเนินคดีไปกักขัง ความมีเท่านั้น แต่มีข้อยก
เว้น เว้นแต่จับในขณะกระทำผิดจับได้ แล้วต้องรีบรายงานไปยัง
ประธานแห่งศาลฯ ประธานศาลฯ อาจตั้งพล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจาก
การกักขังได้ คือถ้าหากถูกจับนอกสมัยประชุมก็ไม่เข้าอยู่ในมาตรา
เพราะฉะนั้นตาม ๒ มาตราจึงมีความชัดๆ ว่าในระหว่างสมัยประชุม
แต่ถ้าถ้อยคำเหล่านี้สมาชิกอาจจะเห็นเป็นอย่างอื่นก็ได้ เมื่อเช่นนั้น
แล้วศาลจึงถือตามความเห็นที่ ซึ่งจำเลยได้ก่อนแล้วรายงานมายัง
ประธานศาลฯ ให้ศาลฯ ตัดความ เมื่อศาลฯ ตัดความแล้ว ศาลจะ
ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ ไม่ใช่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ประธานจะตั้ง
ศาลไม่ได้ ถ้าหากศาลฯ ตั้งศาลได้แล้ว ศาลฯ จะอ่อน ศาลฯ จะ
ก้าวถอยอำนาจศาลซึ่งแยกไว้แล้วตามรัฐธรรมนูญไม่ได้ แต่ว่า

สภาพอาจจะตีความหมายได้ คำตงเควพ ต้องปล่อยตัวมา แต่
ว่าไม่ใช่ไปตั้งศาล ถ้าไปตั้งศาลแล้วจะเสียหมด

นายโต ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าว
ข้าพเจ้าได้ฟังคำอภิปรายมามากแล้ว ข้าพเจ้าเข้าใจในมาตรา ๓๓ เป็น
ความเห็นที่ข้าพเจ้าอ่าน ข้าพเจ้าเข้าใจว่าความมุ่งหมายของมาตรา ๓๓
นั้นหมายถึงการพิจารณาคดีที่สมาชิกเป็นจำเลย แม้จะเป็นคดีที่อยู่ใน
ระหว่างสมัยประชุมหรือนอกประชุมก็ตาม การพิจารณาคดีนั้นต้อง
มิให้เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม นั้นเป็น
หลักหนึ่งซึ่งมีความเห็นอย่างเดียวกับที่สมาชิกผู้นั้นว่ามาแล้ว คือ
การพิจารณาคดีนั้นต้องมิให้เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกจะเข้ามา
ประชุม ซึ่งรัฐธรรมนูญได้เขียนไว้อย่างนี้ เพื่อให้เป็นเอกสิทธิ์ของ
สมาชิกที่จะเข้ามาประชุม การประชุมต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้า
มาประชุม คือจะต้องปล่อยตัวให้สมาชิกเข้ามาประชุมได้ ข้าพเจ้ามี
ความเห็นอย่างนั้น ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๓
นั้นมีความชัดเจนดี ขอท่านสมาชิกทั้งหลายได้โปรดพิจารณาคดีอีก
ครั้งหนึ่ง และการพิจารณาคดีนั้น ย่อมมิให้เป็นการขัดขวางต่อการที่
สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม ดังที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติ-
ธรรมว่าหมายเฉพาะในระหว่างสมัยประชมนั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย
ข้าพเจ้าเห็นว่าคดีซึ่งสมาชิกต้องเป็นจำเลยระหว่างสมัยประชุมต้อง
มิให้เป็นการขัดขวาง มิฉะนั้นกฎหมายนั้นก็ไม่มีประโยชน์อะไร เห็น

ว่าเขียนไว้เพื่อประโยชน์และเป็นผลใช้บังคับได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าโดย
 สัมปรีท (Spirit) ของรัฐธรรมนูญก็ดี และโดยข้อความที่กล่าวถึง
 อ่านได้ความชัดแจ้งว่า แม้ในระหว่างสมัยประชุม การพิจารณาคดี
 ที่สมาชิกเป็นจำเลยแล้วต้องไม่เป็นการขัดขวางแก่สมาชิก ข้าพเจ้า
 เข้าใจเช่นนั้น ดังนั้นมาตรา ๓๕ นั้นในรัฐธรรมนูญ ความมุ่งหมายของ
 ผู้ร่างจะเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าไม่ทราบ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าในระหว่าง
 สมัยประชุมต้องไม่มีการกักขังสมาชิก และข้าพเจ้าเห็นว่าความ
 มุ่งหมายในมาตราหลังนั้นสำคัญมากกว่ามาตราก่อน คือว่าต้องให้
 โอกาสหรือไม่ให้ขัดขวางในการที่จะมาเข้าประชุมเช่นเดียวกัน เพราะ
 ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่า ถ้าวัดความต้อง มาตราแล้วก็เป็นเอกสิทธิ์
 ว่า ในระหว่างสมัยประชุมสมาชิกจะไม่ต้องถูกกักขัง หรือจะต้องถูก
 คุมขังในการพิจารณาคดีใดๆ ซึ่งเป็นการขัดขวางต่อการที่จะมา
 ประชุม จึงเห็นว่าถ้าจะแยกความแล้ว เฉพาะในมาตรา ๓๓ วรรค
 ท้ายทมิว่า “อนึ่งการพิจารณาคดีที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่า
 ผู้ต้องหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ท่านว่าเป็นอันใช้ได้”
 นั้นมุ่งหมายถึงคดีใดๆ ไม่สำคัญ แต่ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามี
 การพิจารณาคดีแล้ว ต้องไม่เป็นที่ขัดขวางต่อการที่จะเข้ามาประชุม
 ข้าพเจ้ามีความเห็นดังนี้ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าขอเสนอให้ที่ประชุม
 โปรดพิจารณาที่อีกครั้งหนึ่ง

พระยามานวราชเสวี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กล่าว

ว่า ข้าพเจ้าได้ฟังคำอภิปรายมาในเรื่องนี้มากมาย ขอแสดงความเห็น
 ในส่วนที่ว่า ตามบทในรัฐธรรมนูญ มีความชัดเจน ในมาตรา ๖๒
 ปรากฏว่า สภาฯ ทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะศึกษาในรัฐธรรมนูญนี้ได้
 โดยเด็ดขาด และเพื่อที่จะให้สภาฯ นี้ได้ทำวินิจฉัยตีความตามความ
 หมายที่ได้อภิปรายมาแล้วตั้งแต่ต้น ข้าพเจ้าอยากจะขอเสนอให้ที่
 ประชุมนี้เข้าใจความมุ่งหมายในการที่มีบทมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔
 และไม่เฉพาะแต่ ๒ มาตราเท่านั้น เพื่อที่จะให้เห็นความมุ่งหมายตลอดไป
 แล้ว ต้องอ่านรัฐธรรมนูญทั้งฉบับตลอดทุกมาตราในรัฐธรรมนูญ
 ของไทย ของประเทศสยามแบ่งอำนาจไว้ ๓ อย่าง ๑ อำนาจบริหาร
 ๒ อำนาจนิติบัญญัติ และข้อ ๓ อำนาจตุลาการ และโดยที่จะไม่
 ประสงค์ที่จะให้อำนาจทั้ง ๓ ประการนี้มาซัดกันด้วยประการใดประการ
 หนึ่ง และเพื่อที่จะให้ทรงไว้ซึ่งสิทธิของสมาชิกสภาฯ ให้มีเต็ม
 เบี่ยมอย่างที่ท่านผู้แทนราษฎรได้พูดมาหลายคนนั้นแล้ว ด้วยเหตุนี้จึง
 ได้วางไว้ ในมาตรา ๓๔ ว่า ถ้าแม้ว่าสมาชิกคนใดถูกกักขังในระหว่าง
 สัมัยประชุม และฝ่ายบริหารมีฝ่ายชุกการเป็นต้นได้จับกุมคุมขังไว้
 แล้ว ประธานสภาฯ ทรงไว้ซึ่งอำนาจเด็ดขาดที่จะตั้งปล่อยออกได้
 นั้นเป็นเฉพาะในทางบริหารเท่านั้น แต่ส่วนอำนาจอีกอันหนึ่งซึ่งเกี่ยว
 กับอำนาจศาลไม่ได้รวมไว้ ในมาตราเดียว ไปเขียนไว้ในมาตรา ๓๓
 วางไว้ชัดเจน ในระหว่างสัมัยประชุมนี้ ถ้าแม้ว่าจะฟ้องสมาชิก
 ผู้ใดแล้ว ต้องได้รับอำนาจจากสภาฯ นี้ก่อน จึงจะฟ้องร้องสมาชิก

ได้ แต่เมื่อระลึกถึงว่า รัฐธรรมนูญให้อำนาจสิทธิขาดแก่ตุลาการที่จะวินิจฉัยว่า บุคคลใดควรจะมีกุมขุมขังได้หรือไม่นั้น ข้าพเจ้ายังเห็นว่า เป็นอำนาจของศาลโดยสิทธิขาด เป็นคนว่าสมาชิกคนหนึ่งถูกจับกุมขุมขัง นอกสมัยประชุม คำร้องได้จับส่งศาลไปรีดถาม ๆ ก็ได้ปล่อย นี่แสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญได้ให้อำนาจเด็ดขาด แม้ถึงว่าฝ่ายบริหาร คือ คำร้องจะคัดค้านไม่ให้ปล่อยมีประกันสักเท่าใดก็ตาม แต่ศาลไปรีดถาม ๆ ได้ตั้งปล่อยแล้ว นี่แสดงให้เห็นว่ากฎหมายของเรายังมีความกฤษฎาภินิหาร คือ ความศักดิ์สิทธิ์อยู่นั่นเอง คือ ศาลมีอำนาจเพียงไร เราก็ไม่ก้าวถ่าง ความชอบควรจะเห็นว่า เอกสิทธิ์ต่าง ๆ ของสมาชิกจะไปบดบังอำนาจของศาลไม่ได้เลย เมื่อศาลเห็นว่าควรปล่อยก็ปล่อย แล้วแต่จะเห็นควร เรื่องนี้ได้เกิดขึ้นและได้ดำเนินการ มาจนถึงศาลอาชญา และศาลอาชญาเห็นว่าคดีเรื่องนี้ มีมูล จึงให้กุมขังไว้ การกุมขังนี้ได้เป็นไปตามคำสั่งของศาล เพราะฉะนั้นทางฝ่ายบริหารก็ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องและหมดความรับผิดชอบแล้ว แต่อีกประการหนึ่ง ถึงแม้ว่าท่านสมาชิกทั้งหลายจะรักใจและสงวนใจ ซึ่งสิทธิและเอกสิทธิ์ทั้งหลายที่จะไม่ให้ของกุมขังในระหว่างนี้ พอจะให้สมาชิกผู้ถูกกุมขังโดยคำสั่งของศาลเข้ามาอภิปรายและประชุมในสภา ๆ ก็ดี แต่ขอให้ระมัดระวังในระหว่างนี้ สมาชิกคนหนึ่งได้ถูกกุมขังโดยอำนาจของศาลซึ่งมีอำนาจเต็มเปี่ยมที่จะให้ประกันตัวหรือให้ปล่อย หรือให้ทำอะไรก็ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อคดีเรื่องนี้ตก

ไปอยู่ในอำนาจของศาลแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าสภาผู้แทนราษฎร
จะรักษาอำนาจทุกอย่าง ซึ่งแบ่งไว้เป็น ๓ อย่างนี้ไม่ให้ก้าวข้ามกัน
แล้ว ควรจะปล่อยให้ศาลคิดว่า เมื่อศาลจะตั้งอย่างไรก็ได้แต่
เราไม่มีหน้าที่จะคัดค้านให้ ยึดข้อกฎหมายที่ปรากฏอยู่โดยชัดในรัฐ-
ธรรมนูญ รัฐธรรมนูญบางประเทศก็มีควมชัด แม้ที่สุดว่า คน
ใดที่จะไปถูกฟ้องก่อนสมัยประชุม ถ้าถึงสมัยประชุมแล้ว สภาผู้แทน
ราษฎรจะลงมติให้ประธานสภาฯ ตั้งปล่อยก็ได้ แต่ในระหว่างร่าง
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ข้าพเจ้าคนหนึ่งเป็นคนที่มีอำนาจของศาล ไม่
ใช้เกิดมาในกระทรวงยุติธรรมมิได้เลย อยากจะให้ทุก ๆ ฝ่ายมี
อำนาจเต็มที่ อยากจะให้ศาลมีอำนาจเต็มที่ เพราะว่าเอกสิทธิ์ทุกคน
ย่อมทำได้ แต่ว่าเมื่อเรื่องนั้นตกอยู่ในอำนาจของศาลที่จะวินิจฉัยแล้ว
ถ้าจะให้สภาฯ นึกความไปเพื่อให้ศาลเขาตั้งปล่อย ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่
ถูกต้อง เพราะฉะนั้นในการร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ จึงได้เขียน
ไว้ให้ชัด เพื่อที่จะมีให้สภาผู้แทนราษฎรก็ได้ ฝ่ายบริหารก็ได้ ไปก้าว
ข้ามอำนาจของศาล ซึ่งเราได้มอบไว้แล้วในทางตุลาการ เพราะ
ฉะนั้นเมื่อมาชนนี้ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเราไม่มีหน้าที่จะคัดค้านขยายตัว
บทกฎหมายซึ่งมีไว้แล้วในรัฐธรรมนูญให้ออกไปถึงกับว่าสภาฯ จะตั้ง
ศาล หรือจะให้คัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่งให้ศาลวินิจฉัยถึงกับปล่อย
ได้ ความวินิจฉัยของเรามีเท่าใด ศาลก็มีเท่านั้น ไม่ใช่มีศาลเดียว
มีศาลอาญา มีศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา ถึงแม้ว่าผู้ตั้งคุณยังไม่พอ

ได้มาประชุมในสมัยประชุม นี้เป็นข้อใหญ่ และเห็นว่าวิธีนั้นไม่จำเป็น
 ต้องปล่อย แต่ให้ออกมาอย่างมาตรา ๓๕ ก็ได้ คือคุมให้มาประชุม
 แล้วประชุมแล้วก็คุมไป แปลว่าได้รับผลตามรัฐธรรมนูญแล้ว ได้มี
 โอกาสมาทำหน้าที่ของคนในสภาฯ แล้ว เพราะฉะนั้นก่อนที่ข้าพเจ้า
 จะแถลงคดีในตัวหนังสือ ข้าพเจ้าอยากจะให้ นักถึงเกียรติของสภาฯ
 แล้วก็อาจจะมึนงงเป็นธรรมดาไปในทำนองว่าแถลงหรืออะไรอย่างนั้น
 เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเพื่อที่จะให้ ได้ผลตามรัฐธรรมนูญ ถ้า
 เราจะคิดว่า ความสำคัญในระหว่างสมัยประชุมจะต้องหาในคดีใด ๆ
 ก็ดี ต้องให้มีโอกาสได้เข้ามาประชุม ข้าพเจ้าคิดว่าไม่ขัดกับอำนาจ
 คำตอบอย่างไรเลย เพราะศาลอาจจะมีการควบคุมมาประชุม เมื่อเสร็จ
 การประชุมแล้วก็เอาไปข้างอื่น และยิ่งกว่านั้นเกียรติของสภาฯ ก็
 รักษาไว้ด้วย ของศาลก็รักษาไว้ด้วย ถ้าแม้ว่าทำเช่นนั้นแล้วไม่มีใคร
 ที่จะวินิจฉัยกันได้ เพราะว่ารัฐธรรมนูญเป็นของใหม่ในเมืองไทยเรา
 สภาฯ ก็เป็นของใหม่ เพราะฉะนั้น ถ้าเราช่วยกันให้คนเห็นดีมีจิต
 (Spirit) ของชาติแล้ว จะเชิดชูงิ่งจนข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นเอกสิทธิ์
 อันหนึ่งที่จะให้แก่อำนาจ ข้าพเจ้าคิดว่า เราคิดว่าความไป ทางนั้นคิดว่า
 ความในตัวหนังสือข้าพเจ้าอยากจะยอมถอยเหมือนกัน แต่ในเรื่องที่
 เกี่ยวกับเกียรติแล้ว เราควรจะต้องปอกรุด คนๆเดียวเราไม่เห็นจะต้อง
 แคร่อะไร คุมไปคุมมาก็ได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้สมาชิก
 หงุดหงิดนักถึงให้มาก และใครจะเสนอให้ตีความในมาตรา ๓๓ เดี่ยว
 ก่อนแล้ว ปัญหาที่จะหมด

ใจคำวินิจฉัยของศาลอาชญา ก็ยังอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้
ชั้นข้าพเจ้าเห็นว่าควรมอบอำนาจให้ศาลใช้ดุลยพินิจเต็มที่ ใน
โอกาสที่ข้าพเจ้าขอเสนอความเห็นเพียงเท่านั้น

นายไต้ ปาณิกบุตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร กล่าวว่
ก่อนที่ข้าพเจ้าจะกล่าวต่อไป เห็นว่าจำเป็นจะต้องออกตัวเล็กน้อย
ข้าพเจ้าได้รับหนังสือฉบับหนึ่งจากพระยาเทพฯ ขอประทานโทษ
ออกจะนอกเรื่องเล็กน้อย และข้าพเจ้าตั้งใจแน่อนว่าจะต้องพูดเรื่อง
นี้ในสภาฯ ข้าพเจ้าอยากจะรักษาเกียรติของสมาชิกและสภาฯ ไว้
ข้าพเจ้าอยากจะให้สภาฯ ทำอะไรอย่างสปรอด และข้าพเจ้าได้
พยายามอ่านกฎหมายบทนี้ เห็นว่ามีข้อความที่น่าสงสัย ไม่ชัดเจนนัก
คือว่า ข้าพเจ้ามีความเห็นไปว่า ในเรื่องฟ้องร้องสมาชิกในสมัย
ประชุมหรือนอกสมัยประชุมในมาตรา ๓๓ ไม่ได้จำกัดนัก แต่เรื่อง
การท จะดำเนิน การพิจารณา นั้น ต้องได้รับ อนุญาต ก่อน จึงจะ
พิจารณาได้ ตามที่ทราบข้อเท็จจริงว่าพิจารณาเสร็จแล้ว และมีอีก
ข้อหนึ่งว่า การพิจารณาคดีนั้นมิใช่เป็นการขัดขวางต่อสมาชิกที่จะมา
เข้าประชุม อนันข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นความสำคัญซึ่งเราควรจะต้องความ
ก่อนที่ตัดสินความว่าหมายถึงการฟ้องนอกสมัยประชุมอย่างที่รัฐมนตรี
ยุติธรรมได้ว่าไฉน ข้าพเจ้าขอประทานกราบเรียนความรู้สึกในใจ
ว่า เพื่อรักษาสีบิต (Spirit) ของรัฐธรรมนูญและของสภาฯ ไว้
เห็นว่าการมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญมุ่งต่อการที่จะให้สมาชิกทุกคน

ขุนวรดิษฐ์ครุฑเจทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าว
 ว่า เนื่องจากข้าพเจ้าได้อภิปรายในเบื้องต้นว่า เจ้าคุณเทพฯ ไม่มี
 เอกสิทธิ์ที่จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๓๓ แล้ว มีสมาชิกท่านผู้
 หนึ่งบอกว่า การตีความนั้นเราควรจะเป็นประโยชน์ของราษฎรเป็น
 ใหญ่ขึ้น เดิมหนึ่งว่าความเห็นของข้าพเจ้าที่โต ให้ ไปแล้วไม่ได้
 เป็นความเห็นที่ให้ประโยชน์แก่ราษฎร ไม่รักษาประโยชน์ของราษฎร
 ขอนข้าพเจ้าขอยืนยันว่าข้าพเจ้าเป็นผู้รักษาประโยชน์ของราษฎรจริงๆ
 แต่ว่าการรักษา ประโยชน์ของราษฎร นั้น จะต้องดำเนินไปตาม
 ระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย ไม่ใช่ดำเนินไปโดยจับแพะชนแกะ
 มีสมาชิกอีกคนหนึ่งบอกว่า สภาฯ เราควรที่จะรักษาเกียรติไว้ เพราะ
 เหตุว่ามีสมาชิกคนหนึ่งไปถูกกักขังอยู่ การรักษาเกียรตินั้นข้าพเจ้า
 เห็นชอบด้วย แต่ว่าเราควรที่จะรักษาเกียรติในทางที่ถูก ถ้าเราไป
 รักษาเกียรติในทางที่ผิดแล้ว นั้นแหละเป็นทางเสียเกียรติ เกียรติ
 ของสภาฯ เราต้องดำเนินตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๓ ก็จะต้องปล่อย
 เจ้าคุณเทพฯ ออกมาไม่ได้แน่ ๆ เพราะเหตุฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่า
 การมีเกียรตินี้ เราจะต้องนึกถึงเกียรติที่เป็นหลักฐาน หรือเกียรติ
 ตามกฎหมาย ไม่ใช่เป็นเกียรติอย่างที่ไม่น่าฟัง อีกประการหนึ่งใน
 เรื่องนี้ ท่านเจ้าคุณรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ท่านได้ให้
 เหตุผล ดูเหมือนว่าท่านผู้ใดฟังแล้วจะเป็นข้อที่หมดความวิตกกังวลที่

เดียว เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ถ้าศาลได้ดำเนินไปโดยปรึกษาท่านรัฐมนตรียุติธรรมเสียก่อนแล้ว เรื่องจะไม่ต้องมาถึงสภาเลย เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องตุลาการ เป็นอำนาจของตุลาการ เมื่อตุลาการเห็นว่าไม่มีกฎหมายบังคับ เช่นนั้นก็อย่าปด้อยก็แล้วกัน ที่นี้ฝ่ายจำเลยนั้นก็น่าทักจะอุทธรณ์ ไปยังศาลอุทธรณ์หรือฎีกาได้ เพราะเหตุฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเสียใจเหลือเกินว่า เหตุไฉนผู้พิพากษาศาลฎีกาจึงได้รายงานมายังสภา เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอยืนยันว่า ตามที่ข้าพเจ้าได้แปลไว้แต่เดิมนั้นเป็นการถูกต้องแล้ว ไม่มีผิด

ขุนประเจตน์ครุฑพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพิษณุโลก กล่าววาปัญหาของเราในตอนนี้ว่า การที่ส่งมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกจับ และถูกฟ้องร้องไปก่อนสมัยประชุม แล้วมาถึงสมัยประชุมเข้า สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุมได้หรือไม่ เกี่ยวกับกรณีความ ในมาตรา ๓๓ การตีความที่เราเพิ่งแต่งตั้งฉบับตี (spice) มากกว่า อย่างในมาตรา ๕๓ ที่ส่งมาชิกสภาแล้วเมื่อคืน เราเคยตีความมาครั้งหนึ่งแล้ว ในนั้นว่ายุติคดีไว้ใจ แล้วเราก็คิดความกันว่ายุติคดีไม่ได้ใจ เหตุฉะนั้นในมาตรานี้เราก็จำเป็นต้องตีความ การตีความก็จะต้องอาศัยจากหลักที่วางไว้เดิม ท่านรัฐมนตรียุติธรรมก็ได้อธิบายมาแล้ว แต่ที่ว่าข้ออธิบายของท่านนั้นข้าพเจ้าไม่ทราบเท็จจริง แต่ข้าพเจ้าอยากจะทำข้อความหรือขอยืนยันไปถึงรายงานการประชุมร่างรัฐธรรมนูญที่ปรากฏอยู่ในรายงานครั้งที่ ๓ หน้า ๕๗๘ มีความของประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

อธิบายได้ว่า “ การประชุมสภา เป็นการประชุมใหญ่ยิ่งของประเทศไทย จึงต้องให้สมาชิกได้มาเข้าประชุมได้ เพราะถึงคราวประชุมอาจจะมี การแต่งตั้งจับไปคุมขังด้วยเหตุใดก็ได้ ฉะนั้น สมาชิกนั้นก็ จะมา ประชุมไม่ได้ เพื่อกันความตั้งว่านี้ จึงกำหนดขอให้บรรเทาการที่จะ พิจารณาได้ก่อน เพราะว่าประโยชน์และฐานะของ สภา ใหญ่ยิ่ง กว่า ” ฉะนั้นเราจะแต่เห็นได้แต่คิดว่า ผู้ที่ร่างรัฐธรรมนูญขณะนั้นมีความมุ่งหมายว่า สมาชิกจะถูกจับนอกหรือในสมัยประชุมก็ได้ แต่ ถ้าหากว่าถึงสมัยประชุมเข้าแล้ว จำเป็นที่จะต้องให้สมาชิกผู้นั้นเข้ามา ทำการประชุมได้ คือในมาตรา ๓๓ ตอนที่กล่าวไว้ว่า “ ๓๓.๑ การ พิจารณาคดีนั้น ต้องมิให้เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะ มา เข้าประชุม ๓๓.๑ ” ข้าพเจ้าเห็นว่า ในกรณีความนั้น เมื่ออาศัย หลักจากผู้ที่ร่างที่ปรากฏในรายงานการประชุมแล้ว ก็ไม่เป็นปัญหา อะไรที่เราจะปล่อยให้สมาชิกผู้นั้นเข้ามาประชุมได้ และข้าพเจ้ามีความ เห็นอย่างเดียวกับท่านสมาชิกผู้หนึ่ง กล่าวคือ ท่านผู้แทนพระนคร ที่ กล่าวเมื่อก่อนว่า การที่เราจะให้ท่านสมาชิกที่ถูกกักขังเข้ามา ประชุม ได้ ไม่เป็นการยากเย็นอะไร ระหว่างทางเราควบคุมมา มาถึงสภา เรา ก็ให้ท่านเข้าประชุม เมื่อเสร็จจากการประชุมแล้ว ทางฝ่ายบริหาร เขาก็ควบคุมไป นี่แปลว่าเราได้ปล่อยให้ท่านเข้ามาประชุมได้ มา ทำงานได้ ท่านเป็นผู้แทนราษฎร ท่านต้องมาทำกรงานเพื่อราษฎร ทั้งประเทศ แล้วเราจะเอาท่านไปไว้เสีย ไม่เปิดโอกาสให้มาประชุม

ได้ เรามีชาติผู้ที่จะทำประโยชน์เพื่อราษฎรไปคนหนึ่งหรือ นานี้แหละ
ข้าพเจ้าเห็นว่าสำหรับเรื่องนั้นไม่มีปัญหาอะไรเลยทีเดียว ข้าพเจ้าจึง
เห็นว่าเราต้องจัดการให้สมาชิกผู้หนึ่งเข้ามาประชุมในสภาฯ ให้จึงได้
จะเป็นด้วยวิธีใดนั้นก็แล้วแต่

ร.ท. ทองคำ ค้ายโฮภาส ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี
กล่าวว่า ก่อนที่ข้าพเจ้าจะพูดต่อไป ต้องขอประทานโทษที่จะต้อง
เอาคำของท่านสมาชิกอื่นมากล่าวถึงกันหน่อย ถ้าเมื่อพูดพลั้งอย่าง
ใดก็ขออภัย ท่านสมาชิกผู้หนึ่งกล่าวว่า “ขอให้สมาชิกมีใจสปอร์ต
(Sport)” ข้าพเจ้าว่า ไม่ต้องขอ อย่าขอดีกว่า เพราะทุกคน ไป
ถามเขาว่าเขาใจสปอร์ตหรือไม่ เขาก็อ้างสปอร์ตทุกคน เมื่อเขาพูด
อย่างนั้นแล้ว เราจะทำอะไร การกระทำของเขาเป็นใหญ่ยิ่งกว่า เรา
ต้องดูที่การกระทำของเขา เรื่องสปอร์ตนั้นอย่าพูดกันเลย ท่านข้าพ-
เจ้าจะขอตั้งทุกตาอะไรสักอย่าง ว่าท่านสมาชิกของเรา ขอโทษ
เกิดไปปล้นเขารายหนึ่งนอกสมัยประชุม อีกรายหนึ่ง ขอประทาน
โทษ ข่าบิดา อีกรายหนึ่งเกิดไปยิงคนตายตั้ง ๓๐ คน แล้วก็นำ
ขออนุญาตประธานสภาฯ ให้ปล่อย ถ้าปล่อยแล้ว ราษฎรบอกไม่
ไหว พวกสภาฯ เข้ากัน แย่เลยทีเดียว นี่ข้อหนึ่ง อีกข้อหนึ่ง ไป
ปล้นเขาจับได้คาหนังคาเขา แล้วจะให้เข้ามาประชุม วิเศษดียิ่งกว่า
ราษฎรอย่างนั้นหรือ นี่ขอให้หนักถึงสปิริต (Spirit) ของข้อความใน
รัฐธรรมนูญบ้าง ราษฎรเขาคงมาให้ทำงานให้เขา ไม่ใช่ตั้งมาเมื่อ

ทำผิดกฎหมายแล้วให้ปล่อย เมื่อทำผิดกฎหมายก็ว่ากันไปตามกฎหมาย
 หมายถึง เมื่อทำผิดกฎหมายแล้วจะให้ตั้งปล่อยออกมา มีเอกสิทธิ์
 อย่างไม่ให้เขาให้ในสมัยประชุมก็เสียหายแล้ว นี่ข้าพเจ้าไม่ใช่คำ
 ตัวเอง ข้าพเจ้าต้องการให้ลูกหลานของคนไทยทั่ว ๆ ไปดูความยุติ
 ธรรม ให้เห็นใจว่า ที่ข้าพเจ้าพูดอย่างนี้เรียกว่าสปอร์ดะ

หอดงกรณีศึกษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร กล่าวว่
 ก่อนแต่ที่ข้าพเจ้าจะอภิปรายต่อไป ข้าพเจ้าขอให้พิจารณาฉบับ
 ภาษาอังกฤษในประโยคที่ ๒ ไม่มีคำว่า แอนด์ (AND) เลย มี
 คำไว้ชัดว่า The proceeding of the Court must not interfere with the
 liberty of the Member concerned to attend the meeting of the Assembly.
 เพราะฉะนั้นตามความมุ่งหมายก็คงได้ความว่า การพิจารณาต้อง
 ไม่ให้เป็นการขัดขวางต่อการที่เขาจะเข้ามาประชุม อย่างที่เราได้
 อภิปรายกันมาแล้ว ถ้าหากว่าเราจะตีความไปอย่างอื่นแล้ว มาตรา
 นี้จะไม่ประ โยชน์แก่สมาชิกผู้แทนราษฎรที่มากน้อยเลย ใน
 การที่ศาลหารือนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า ศาลดูเหมือนไม่จำเป็นที่จะต้อง
 หารือนมาแต่อย่างใดเลย ท่านรัฐมนตรีผู้หนึ่งบอกว่า เราไม่ต้องการ
 ที่จะให้อำนาจทั้งสามอย่างนั้นก้าวถ่างกัน แต่เหตุใดศาลจึงหารือนมา
 ศาลมีอำนาจจะสั่งไปอย่างไรก็ได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าในคดีนี้ แม้หากว่า
 จะปล่อยให้สมาชิกผู้นั้นเข้ามาประชุม ก็ดูเหมือนไม่ทำให้มีการที่นำ
 หวาดเดียวอะไร เพราะไม่จำเป็นอะไรที่จะนำถัดเกรง คนๆ เดียว

เท่านั้น เขาจะมาทำอะไรได้ ถ้าเขาจะทำลายรัฐธรรมนูญหรือ เขาก็มีสิทธิที่จะทำอะไร ๆ แก่เขาได้ นอกจากนั้นการที่จะไม่ให้เขาสั่งสิทธิแก่สมาชิกคงมาตรา ๓๓ บัญญัติไว้แล้ว ก็อาจมีการแก่งัดกันได้ อย่างสมมติว่า จะแก่งัดฟ้องบุคคลคนหนึ่งก่อนวันประชุมสัปดาห์หนึ่งสองวันเท่านั้น แล้วก็จะทำให้สมาชิกผู้นั้นขาดสิทธิ คือไม่ต่างกันอย่างไรโดยท่านทั้งหลายเห็นใจแล้วหรือว่า พระยาเทพฯ ได้กระทำความผิดจริง ข้าพเจ้าขอเสนอว่า ในเรื่องนี้เรายังจะปรักปรำเอาพระยาเทพฯ ว่าทำผิดจริงไม่ได้ เพราะเหตุว่าศาลยังพิจารณาไม่เสร็จ อยู่ในระหว่างคดีว่าทำผิดจริงหรือไม่ เป็นคดีถ่วงหาเท่านั้น ค่ากถาหาอาจไม่เป็นจริงก็ได้ ไม่ใช่เราปรักปรำฝ่ายบริหารว่ากระทำไปโดยแก่งัดมิได้ ในคดีทุกคดี ไม่ใช่ศาลดวงโทษทุกคดี ข้าพเจ้าเคยเป็นผู้พิพากษาศาลฎีกามาแล้วเกือบ ๓๐ ปี แต่ว่าคดีที่ยกฟ้องไปก็มีไม่น้อยเหมือนกัน ดูเหมือนเกือบ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ว่าได้ เพราะฉะนั้นก่อนแต่ที่จะพิจารณาในมาตรา ๓๓ ที่ประชาชนเสนอให้สภาผู้แทนราษฎร ข้าพเจ้าขอเสนอให้พิจารณาให้ทุกแห่งทุกมุมก่อน ไม่ใช่มองถึงประโยชน์ของผู้ตกกล่าวหาแต่ฝ่ายเดียว หรือทางฝ่ายค้าน ฝ่ายที่มีสิทธิหรือมีประโยชน์ในคดีนี้ คือฝ่ายรัฐบาล เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าขอวิงวอนพวกเราทั้งหลายได้ โปรดอย่าเกรงใจใคร ๆ เลย ที่จะตีความขอให้ทุกคนในเรื่องนี้ไปโดยซื่อสัตย์สุจริต แล้วเราก็จะไม่มียกอะไรเลย

นายแฉะ ยูนพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี กล่าววา

ปัญหาในเรื่องที่จะปล่อยสมาชิกให้ได้อาประชุมหรือไม่นั้น ข้าพเจ้า เห็นว่าอยู่ในดุลยพินิจของประธานสภาฯ ข้าพเจ้าเห็นว่าเราจะต้องพูดถึงมาตรา ๓๕ เสียก่อน แล้วจึงจะพูดถึงมาตรา ๓๓ ที่หลัง มาตรา ๓๕ เป็นข้อยกเว้นของมาตรา ๓๓ ข้าพเจ้าจะขอย้อนอ่านมาตรา ๓๕ เสียก่อนว่า “ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับหรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปกักขัง เว้นไว้แต่จับในขณะกระทำความผิด แต่ต้องรีบรายงานไปยังประธานแห่งสภาฯ และประธานแห่งสภาฯ อาจสั่งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการกักขังได้” คำว่า “และประธานสภาฯ อาจสั่งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการกักขังได้” นั้น อันนั้นแหละทำให้เราเข้าใจว่าต้องอยู่ในดุลยพินิจของประธานสภาฯ ถ้าประธานสภาฯ เห็นว่าสมาชิกผู้กระทำความผิดนั้น หากปล่อยมาอาจจะกระทำความผิดบงการเรียบร้อยให้แก่บ้านเมือง อาจจะไม่ต้องปล่อยผู้ผิดก็ได้ ถ้าเห็นว่าปล่อยมาแล้วไม่เป็นไร เช่นนี้ ก็อาจจะสั่งปล่อยได้ ที่เห็นว่าเป็นดุลยพินิจของประธานสภาฯ ก็เพราะว่าใช้คำว่า “ประธานสภาฯ อาจสั่งปล่อย ฯลฯ” ไม่ได้ใช้คำว่า “ประธานสภาฯ ต้องสั่งปล่อย ฯลฯ” ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าอยู่ในดุลยพินิจของประธานสภาฯ แต่อยู่ในมาตรา ๓๓ ที่พูดถึงว่า “ฯลฯ การพิจารณาคดีนั้นต้องมีให้เป็น การชัดขวางต่อการทำสมาชิกผู้นั้นจะมาเข้าประชุม ฯลฯ” ถ้าเราพูดถึงตรงนี้ ก็ดูเหมือนหนึ่งว่า แม้แต่การพิจารณาคดีก็จะต้องไม่ให้สมาชิกนั้นไม่ได้เข้ามาประชุม คือไม่ให้เป็นการชัดขวางแก่การทำ

สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม ในเรื่องนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า มาตรา ๓๔
 เป็นข้อยกเว้นของมาตรา ๓๓ คือว่า ถ้าการกระทำผิดของสมาชิกผู้
 นั้น ประธานสภาฯ เห็นว่า ถ้าชนปด้อยออกมา จะทำความไม่สงบ
 เรียบร้อยแก่ประเทศบ้านเมือง เช่นนี้ เมื่อตั้งปด้อยมาแล้ว ก็เป็น
 อำนาจของประธานสภาฯ เมื่อไม่ตั้งปด้อยแล้วก็ไม่เป็นปัญหาอะไร
 ตามมาตรา ๓๓ แปลว่าเมื่อเราไม่ตั้งปด้อยมาประชุมก็ไม่มีปัญหาอะไร
 แต่ถ้าประธานสภาฯ เห็นว่าจะตั้งปด้อยให้เข้ามาประชุมได้ เช่นนี้แล้ว
 ต้องถือว่าการประชุมเป็นใหญ่ โดยถือว่าการกระทำผิดของสมาชิกเป็น
 เรื่องเล็กน้อย เมื่อเป็นเช่นนั้นถ้าเป็นจะต้องให้การพิจารณาคดีของ
 สมาชิกนั้นไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม

ขุนเสนาบดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่ ตามที่
 ข้าพเจ้าได้ฟังสมาชิกทั้งหลายกล่าวมาแล้ว ข้าพเจ้ายังขงใจอยู่ข้อ
 หนึ่งที่ว่า รัฐมนตรีคงกล่าวว่ ศาลมีอำนาจจะปด้อยก็ได้ จะกัก
 ขังก็ได้ และจะให้ประกันก็ได้ แต่แต่ศาลไม่จำเป็นจะต้องรวมถอน
 สภาฯ นั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นพ้องด้วย เพราะเหตุว่รัฐธรรมนูญเป็น
 ของเคารพของคนทั้งประเทศ ศาลก็คองเคารพเหมือนกัน เพราะฉะนั้น
 มาตรา ๓๓ นี้เป็นหน้าที่ของศาลคองเคารพโดยฉะเพาะ ถ้าจะอ่าน
 ให้ตีแล้ว หมายความว่า ตอนที่หนึ่ง ในระหว่างสมัยประชุมจะฟ้อง
 สมาชิกก็ฟ้องได้ โดยไม่มีเหตุขัดข้อง แต่ว่ถ้าต่อไปศาลจะคองได้
 อนุญาตก่อนจึงจะพิจารณาคดีนั้นไปได้ เรื่องเจ้าคุณเทพฯ เป็น

จำเลย^๕ มีปัญหาอยู่ที่ว่า โจทก์ได้ฟ้องก่อนสมัยประชุมแล้ว แต่ว่า การพิจารณานั้นยังค้างอยู่จนถึงสมัยประชุม^๕ นี้แหละจะเข้าในมาตรา ๓๓ หรือไม่ และคดีนั้นยังไม่เสร็จ ยิ่งค้างพิจารณาอยู่เช่นนั้น ศาลจึง จำเป็นจะต้องขออนุญาตพิจารณาคดีต่อไปจึงจะถูกต้อง^๕ นี้เป็นความคิดของข้าพเจ้า ศาลได้ดำเนินตามมาตรา ๓๓^๕ นี้แล้ว คือรายงานมา ยังสภาแล้ว แต่บัดนี้เราจะอนุญาตให้พิจารณาคดีต่อไปหรือไม่ มี ปัญหาอยู่ที่ท่าน^๕ แต่ว่าตามรัฐธรรมนูญเราก็จำเป็นจะต้องอนุญาตให้ พิจารณาคดีต่อไปได้จนเสร็จคดี แต่การพิจารณาคดีนั้นเป็นหน้าที่ของ ศาลโดยฉะเพาะเหมือนกัน ไม่ใช่ของคนหนึ่งคนใด แต่จะต้องมีให้ เป็นการจัดชวาทต่อการที่สมาชิกผู้หนึ่งจะเข้ามาประชุม^๕ นี้เป็นหน้าที่ ของศาลที่จะต้องทำ เพราะเราเห็นว่า เราจะประชุมวันไหนก็ตาม^๕ ซึ่งศาลจะต้องนัดพิจารณาไม่ให้ตรงกับวันประชุม สันนิษฐานว่าเรา ประชุมวันพร ศาลจะพิจารณาวินฤหัตถ์ได้ ในข้อนี้เป็นหน้าที่ของ ศาล คำที่มีอำนาจเด็ดขาดที่จะให้มาด้วยวิธีใดๆก็ได้ ไม่มีปัญหาอะไร ที่จะตัดสินที่ตัดสินสมาชิกผู้หนึ่ง ความเห็นข้าพเจ้าเป็นอย่างนี้ ข้าพเจ้าขอ เวียนส์มาชิก และข้าพเจ้ายังเห็นต่อไปว่า ราษฎรถึง ๒๐๐,๐๐๐ คน ได้มีอบสิทธิให้สมาชิกผู้หนึ่งแล้ว เมื่อผู้แทนของเขาได้ขาดไป ราษฎร ๒๐๐,๐๐๐ คนจะเสียใจเพียงไร ก็กิจการในสมัยประชุมสามัญอย่างนี้ สำคัญเพียงไร แล้วจะมอบให้สมาชิกผู้ใด เพราะไม่ปรากฏใน

รัฐธรรมนูญโดย เพราะฉะนั้นถ้าราษฎรไม่มีผู้แทนของเราเข้ามา
 ประชุมในทันทีด้วยแล้ว จะเป็นอย่างไร แต่ว่าเท่าที่ข้าพเจ้ากราบเรียน
 มาแล้ว ถ้าจะคิดถึงทางที่เดียว คิดเป็นคดีเกี่ยวกับการเมือง ใครๆ ก็
 ย่อมรักกันอยู่แล้วว่าจำเลยผู้หนึ่งจะก่อเหตุ เพราะฉะนั้นจะปล่อยให้จำ
 เลยผู้หนึ่งเข้ามา จะก่อเหตุขึ้น ก็แล้วแต่ศาลจะใช้ดุลยพินิจ มาตรา
 ๓๕ ไม่เกี่ยวกับมาตรา ๓๓ เราจะไปตั้งปล่อยไม่ได้ จะไปว่าเกิดก่อน
 นั้นไม่ได้ แล้วอย่างท่านสมาชิกผู้หนึ่งว่าถึงสมัยประชุมแล้วจะต้อง
 ปล่อย จะหวังให้ปล่อยเสมอไปหรือ ถ้าเป็นคดีออกฉกรรจ์มีพันด.โทษ
 ศาลจะไม่ตั้งปล่อยก็ได้ ไม่เป็นปัญหาอะไร

นายเนย สัจใจมา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าว
 ปัญหาในเรื่องนี้คือว่า สมาชิกที่ของคุมขังอยู่นั้นยังคงเป็นสมาชิก
 ภาพอยู่หรือไม่ หรือสิ้นสุดลงไปแล้ว ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓
 ในเรื่องนี้ยังไม่ปรากฏว่า พระยาเทพหัสดิน ได้สิ้นสุดลงจากการเป็น
 สมาชิกภาพตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓ ก็เมื่อพระยาเทพหัสดินยังคง
 เป็นสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรอยู่แล้ว ก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้องให้
 พระยาเทพหัสดินเข้ามาปรึกษาราชการในสภาในที่ในฐานะที่เป็นผู้
 แทนราษฎรของปวงชนชาวสยาม มาตรา ๓๖ บัญญัติว่า "สภาผู้
 แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งขึ้น พระยา
 เทพหัสดินเป็นผู้ซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นมา เพราะฉะนั้นจำเป็นอยู่
 เองที่จะต้องให้พระยาเทพหัสดินเข้ามาประชุม ในรัฐธรรมนูญนี้ไม่มี

มาตราใดที่จะห้ามสมาชิกผู้ถูกคุมขังไม่ให้เข้ามาประชุม มีอยู่เท่านั้น ถ้าหากว่าถูกฟ้องในสมัยประชุมก็ผ่อนผันให้เข้ามาประชุมได้ ถ้าหากว่าถูกกักขังในสมัยประชุม ประธานสภาฯ ก็ตั้งปด้อยออกมาได้ มีเพียงเท่านั้นเอง สมาชิกจะต้องถูกเป็นจำเลยก่อนสมัยประชุม ก็ไม่มีปรากฏในรัฐธรรมนูญว่าห้ามไม่ให้มาประชุม ไม่มีเลย ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควรปด้อยพระยาเทพหัสดินมาประชุม จนกว่าพระยาเทพหัสดินจะไม่ได้เป็นสมาชิกตามมาตรา ๒๓ แห่งรัฐธรรมนูญ

นายถวัลย์ดี ยุวระเวศ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์ กล่าววาทามที่ ท่านรัฐมนตรีผู้หนึ่ง กล่าววาทว่า เรามีรัฐธรรมนูญเพื่อจะแยกอำนาจให้ออกเป็น ๓ อย่างให้เด็ดขาด คือ นิติบัญญัติ บริหาร และการศาล เพราะฉะนั้นต้องดำเนินไปให้เฉียบขาดจริงจังนั้น ที่จริงก็เป็นของถูกแล้ว แต่ว่าการที่จะให้เฉียบขาดนั้นต้องมีเหตุพิเศษ คือ สมาชิก เช่นอย่างตามที่อภิปรายกันมาแต่ต้นในมาตรา ๓๓ นี้ ที่ว่าเฉียบขาดนั้น อย่างที่วาทให้ศาลพิจารณาคดีไปโดยอำนาจของศาลอย่างเด็ดขาด ถ้าเกี่ยวข้องกับสมาชิกเขาจะต้องให้อยู่ในความยกเว้นพิเศษ เพราะฉะนั้นความว่าเฉียบขาดเพียงไรนั้นต้องไม่กินความถึง สมาชิกถ้าไม่สมาชิกได้รับสิทธิพิเศษเช่นนั้น เพราะเหตุว่าสมาชิกมีคุณสมบัติหลายอย่างหลายประการ ดังที่ทราบอยู่แล้ว และสมาชิกถูกฟ้องร้องขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งสภาฯ ไม่เห็นสมควรตามมาตรา ๒๓ และขาดคุณสมบัติตามข้อ ๕ สภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยให้ออกจาก

ตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความปรารถนาผิดไปในทางที่จะนำความเสื่อม
 เดียวมาให้แก่สภา ฯ เพราะเหตุว่าสมาชิกยังอยู่ในความควบคุมของ
 สภา ฯ หมายความว่าประชาชนทั้งประเทศสามารถควบคุมสมาชิกอยู่
 แล้ว สมาชิกที่ถูกกักขังนั้นจึงควรจะได้รับสิทธิพิเศษตามมาตรา ๓๓
 และถ้าแม้ว่ามาตรา ๓๓ นี้ไม่ให้ประโยชน์แล้ว ก็ไม่มีประโยชน์อะไร
 เลยที่สมาชิกจะได้รับความภาคภูมิใจว่าได้รับสิทธิพิเศษ ถ้าสมาชิกจะ
 ต้องถูกกักขังในสมัยประชุมแล้ว

นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
 กล่าวว่า ตามความเห็นของข้าพเจ้ามีอยู่ ๓ นัย นัยแรกถ้าเราคิดความ
 โดยเคร่งครัดตามตัวหนังสือแล้ว สมาชิกจะต้องถูกกักขัง แต่ถ้าคิด
 ความตามความหมายแล้ว สมาชิกนั้นจะต้องให้มาประชุมสภา ฯ แต่
 ไม่ใช่หมายความว่าปล่อย คำว่าปล่อยให้มาประชุมสภา ฯ คนละเรื่อง
 อีกข้อหนึ่งถ้าจะมีสมาชิกส่วนมากเห็นไปว่าเราจะต้องตีความหมายตาม
 ตัวหนังสือแล้ว สภา ฯ นี้ยังมีเอกสิทธิ์ในการที่จะวินิจฉัยว่า ควรจะ
 ปล่อยสมาชิกนั้นพ้นจากการคุมขังหรือไม่ วิชิตความในบทกฎหมายทั่วไป
 ไปนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕ ได้บัญญัติได้
 ชัดเจนแล้วว่า การตีความหมายให้ตีความตามตัวอักษรหรือความมุ่ง
 หมายแห่งบทบัญญัตินั้น แต่นักนิติศาสตร์โดยทั่วไปเขาหาได้ตี
 ความตามตัวหนังสือไม่ แต่เขาตีความมุ่งหมายแห่งบทบัญญัตินั้น
 ในสภา ฯ ในสมัยวิสามัญสภา ฯ เรายังได้ตีความมุ่งหมายแห่งมาตรา

๕๓ แห่งรัฐธรรมนูญแล้ว โดยเอาความมุ่งหมายเป็นใหญ่ยิ่งกว่าคัต
 หนึ่งสี่ ซึ่งเรามีปฏิธานอยู่แล้ว ในการตีความตามมุ่งหมายแห่ง
 มาตรา ๓๓ นี้ เราตีความมุ่งหมายในบทบัญญัติ ไม่ใช่ตีความมุ่งหมาย
 ตามคัตหนึ่งสี่ ข้าพเจ้าตั้งสัจนัยกันว่าในการอธิบายมาตรา ๓๓,
 ๓๕ เมื่อสมาชิกส่วนมากได้อ้างนามพระยาเทพฯ สมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎรจังหวัดพระนคร เป็นความผิดอย่างถึงซึ่ง เราอธิบายในเรื่อง
 นี้โดยความมุ่งหมายแห่งมาตรา ๓๓ และ ๓๕ เท่านั้น หาได้กินความ
 หมายไปถึงพระยาเทพหัตดินอย่างไรไม่ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้ากล่าวใน
 ความหมายในข้อที่ว่า ถ้าสภาจะวินิจฉัยไปในทำนองว่าเราจะตีความ
 ตามคัตอักษรแล้ว สภายังมีเอกสิทธิ์ในการที่จะตีความ ที่จะให้
 สมาชิกผู้นั้นมาประชุมได้นั้น ไม่ใช่เป็นของนอกประเด็นมิได้ ปัญหา
 มีอยู่ว่าการที่เราจะตีความแห่งมาตรา ๓๓ นี้ ข้าพเจ้าจะขอเรียนว่าการ
 พ้องร้องนั้นไม่ได้มีแต่ครั้งเดียว แต่อาจจะมีพ้องเพิ่มเติม มีคำร้อง
 เพิ่มเติมซึ่งตั้งเพราะที่เข้าในลักษณะพ้อง สันนิษฐานว่า พ้องนั้นได้เริ่มตั้ง
 แคว้นที่ ๓๐ ธันวาคม ซึ่งจะย่างเข้ามาในสมัยประชุมแล้ว และปรากฏ
 ว่าพ้องบกพร่อง ผู้พ้องจะต้องพ้องเพิ่มเติม เราไม่ได้หมายความว่า
 ณะเพาะกาล เราหมายความว่าเรื่อง ณะเพาะกรณี ถ้าปรากฏว่าจะ
 ต้องพ้องร้องเพิ่มเติม แต่ถ้าการพ้องร้องเพิ่มเติมได้ตั้งมาในสมัย
 ประชุมแล้วเราจะทำประการใด เราพ้องไม่ได้ ถูกห้ามตามมาตรา ๓๓
 เราพ้องไม่ได้ เพราะว่าถูกห้ามไปแล้ว เป็นเช่นนั้น มาตรา ๓๓ จึงได้

บัญญัติเข้าไว้ ให้มีความหมายกว้าง ๆ เราดูความหมายในฉบับ
 ภาษาอังกฤษซึ่งมีผู้อภิปรายมามากแล้ว ในภาษาอังกฤษกับภาษา
 ไทยต่างกัน จะเห็นในประโยคภาษาไทยว่า ท่านว่าศาลจะต้องได้รับ
 อนุญาตจากสภาก่อนจึงพิจารณาได้ ในภาษาอังกฤษเรามีพูดสุดขอบ
 มุมที่พิภาคและคอมมา จึงใช้ว่า The proceedings มี s. ไม่ใช่เป็น that
 ซึ่งหมายความว่า ฉะนั้นมีคนคัดค้านคนเดียว ฉะนั้นเมื่อมาดูความหมาย
 ในวรรค ๒ มาตรา ๓๓ การพิจารณาคดีที่ศาลนั้นได้กระทำไปก่อน
 มีคำอ้างว่าผู้ต้องหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ในความหมายนี้
 ถ้าการฟ้องร้องนั้นได้ดำเนินนอกสมัยประชุมผู้นั้นจะอ้างว่าเป็นสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎรหาได้ไม่ เพราะเหตุว่าการอ้างเช่นนั้นหาได้ทำให้เกิด
 ติมุนิตะปาเดอมองแต่ไม่ จะเกิดเอกสิทธิ์ได้ ในฉะเพาะสมัยประชุม
 เพราะฉะนั้นในวรรค ๒ จึงได้บัญญัติไว้ โดยชัดเจนว่า ถ้าการพิจารณา
 ได้ดำเนินไปแล้ว มีการอ้างว่าผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่ง
 ความปกติเขาจะใช้ สิทธิในเมื่อเปิดสมัยประชุม เมื่อเป็นดังนี้ การ
 พิจารณานั้นใช้ได้ แต่การพิจารณาในชั้นหลังต่อไปนั้นจะต้องดำเนิน
 ตามความหมายแห่งวรรค ๓ ในมาตรา ๓๓ การที่เราจะอภิปรายโดย
 ฉะเพาะในกรณีนี้ ข้าพเจ้าขอเรียนว่า มาตรา ๓๕ หาได้เกี่ยวข้องกับ
 บทบัญญัตินี้ไม่ เพราะมาตรา ๓๕ นั้นเป็นทางฝ่ายธุรการ แต่มาตรา
 ๓๓ นั้นเป็นมาตราที่ให้เอกสิทธิ์ฝ่ายนิติบัญญัติ เมื่อท่านรัฐมนตรีคิดจะ
 ต้อง การให้อำนาจศาลเป็นอยู่คนละส่วนกับอำนาจฝ่ายธุรการและ

อำนาจนิติบัญญัตินั้นข้าพเจ้าเห็นด้วย แต่ท่านต้องการให้อำนาจศาล
 เกินไปอำนาจศาลที่จะต้องให้มันจะต้อง อยู่ภายในกรอบของกฎหมาย
 มาตรา ๓๓ เราไม่ได้ให้อำนาจแก่ศาลอย่างใดเลย เพราะว่าถ้าศาลจะ
 มีอำนาจรับอำนาจจากนิติบัญญัติอย่างนี้ ศาลก็ไม่ได้รับอำนาจ ศาลจะ
 ต้องอยู่ภายในกรอบของพระราชกำหนดกฎหมายที่บัญญัติไว้แล้ว มี
 สมาชิกพูดถึงคำว่า "ปล่อย" ข้าพเจ้าสงสัยนัก ในที่นี้เราพูดถึง
 มาตรา ๓๓ เรามีความมุ่งหมายแต่เพียงว่าสมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม
 ไม่เป็นการขัดขวางเขาเท่านั้น ฝ่ายบริหารจะควบคุมเขาโดยวิธีใดให้
 เขาได้มานั่งในสภาฯ ช่วงเวลาหนึ่งเวลาใดก็ได้ ซึ่งมีสมาชิกหลาย
 ท่านอภิปรายมาแล้ว เราจะให้ตำรวจได้รถเกราะก็ได้ เมื่อมาถึง
 ประตูก็ปล่อยเข้ามา เมื่อเลิกประชุมแล้ว เช่นออกไปแล้ว ก็ให้
 ไปอยู่ละหุโทษหรือบางช่วงก็แล้วแต่ ไม่ใช่ปล่อยเลย เมื่อคดีนั้น
 เป็นคดีอุกฉกรรจ์หนักโทษ แต่ประธานฯ แห่งสภาไม่ปล่อย สมาชิก
 ผู้นั้นยังมีเอกสิทธิ์ในการที่จะเข้ามาประชุม จึงบัญญัติว่า ประธาน
 แห่งสภาฯ อาจปล่อยก็ได้ หรือไม่ปล่อยก็ได้ มีคำอภิปรายของ
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมอีกผู้หนึ่งที่ว่า การที่บัญญัติมาตรา
 ๓๓, ๓๕ ลงไว้ ก็เพื่อป้องกันคณะพรรคการเมืองซึ่งเป็นปรักษกัน
 แกลงกันให้ก่อกวนกันนั้น ฉะนั้นเพราะมาตรา ๓๓ เท่านั้น ถ้าตีความ
 หมายตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงยุติธรรมถ่วงถ่วงนั้น ฉะนั้นคดี
 พรรคการเมืองแกลงกันเท่านั้น หาได้มุ่งหมายคดีอาชญาทั่ว ๆ ไปไม่

แต่มาตรา ๓๓ นั้น ไม่ได้ หมาย ฉะเพาะ เรื่อง ที่ สมาชิก จะ แยกตั้งกัน
 หมายความว่า การนั้นจะเป็นอุกฉกรรจ์หนักโทษเขาจะฟ้องได้ แต่ศาลจะ
 ต้องได้รับอนุญาตจากสภาฯ ก่อน ขออย่าให้ท่านสมาชิกทั้งหลายเข้า
 ใจเสียไปว่ามุ่งจะให้ปล่อยสมาชิกผู้นั้น แต่ข้าพเจ้ามุ่งจะให้สมาชิก
 ผู้นั้นเข้ามาประชุม เช่น ฮาติคย หนึ่ง เรามีการประชุมกันวันเดียว
 ข้าพเจ้าหมายความว่า เพียง ๕ ชั่วโมงเท่านั้น นอกจากนั้นก็เชิญไปได้ใน
 ธุระพิเศษ ในการที่ภาษาฝรั่งใช้คำว่า ดิมนูเต ปาเดอมองแต มี
 ความหมายที่จะให้เกี่ยวข้องกับสภาฯ เท่านั้น จะให้สมาชิกเกิดเอก
 สิทธิในสภาฯ และไม่เช่นนั้นสภาฯ เพราะฉะนั้นเอกสิทธิเช่นนั้นหา
 มีไม่ ความหมายที่บัญญัติมาตรา ๓๓ ได้ ก็เป็น همین สบิวิตนนั้นก็ค้น
 ไป ซึ่งข้าพเจ้าได้เรียนในชั้นแรกแล้วว่า เช่นว่ามีการฟ้องกันเมื่อ
 จวน ๆ จะเปิดสมัยประชุมก็ฟ้องกันโครม ๆ ไปตั้งครั้งสภาฯ หรือมาก
 กว่า สมาชิกไม่เป็นองค์ประชุมแล้ว ท่านสมาชิกทั้งหลายจะไปรด
 ว่ากระไร

นายกรัฐมนตรี ขอให้หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรฉรรณ
 ทรงแดง

ประธานชั่วคราว อนุมติ

หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรฉรรณ ทรงดำดว่า มีท่าน
 สมาชิกได้อย่างถึงคำแปลภาษาอังกฤษของรัฐธรรมนูญ อย่างเช่น
 มาตรา ๓๓ เป็นต้น และถือเป็นการว่าเพราะภาษาอังกฤษมีฟุ่ดศคอบ

เดอะโปรซีดิงส์ออฟเดอะคอร์ท อะไรนั่น แปลว่าหมายความท
 ไป ข้าพเจ้าขอเรียนว่า อันที่จริงสภาฯ จะตีความก็ควรจะตีภาษาไทย
 ไทยเป็นใหญ่ เพราะข้าพเจ้าได้เคยแถลงในนามของรัฐบาลแล้วว่า
 คำแปลภาษาอังกฤษนั้นไม่ถูกต้องทุกประการ แต่ในต้นจะตีคำแปล
 ภาษาอังกฤษก็ดี จะตีความเช่นนั้นไม่ได้ และท่านสมาชิกผู้หนึ่งว่า
 เพราะว่า เดอะโปรซีดิงส์ ไม่ใช่โปรซีดิง จะว่า ตึง ไม่ได้
 ภาษาอังกฤษเขาต้องว่า "เซด" ถึงแม้ว่ามีผู้สตอบแต่ ความก็
 ตรงกับภาษาไทย เขาจะต้องชงวรศใหม่ และความคอกัน บีไฟ
 เดอะ เซด แคนบีไทรด์ เดอะ นั้นตรงกับภาษาไทยว่า "นั้น" เป็น
 อินเคพนิทอาร์ติเคิล เพราะฉะนั้นความในภาษาอังกฤษนั้นก็ตรงกับ
 ภาษาไทยนั่นเอง ข้าพเจ้าขอเรียนว่า ในความหมายของภาษา
 อังกฤษอีกข้อหนึ่งก็คือ มีท่านสมาชิกอ้างถึง หัตถกนิคศาสตร์ หรือ
 กฎหมายรัฐธรรมนูญในต่างประเทศ ข้าพเจ้าอยากจะใคร่เพิ่มเติม
 ข้อเท็จจริงอย่างท่านผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลได้กล่าวอ้างคำสอน
 ของหลวงประเจิดฯ ที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองว่า
 หัตถกกฎหมายว่าอย่างนั้น ความข้อนี้อาจจะเกิดความเข้าใจผิดกันได้
 ที่หลวงประเจิดฯ ได้สอน เป็นเช่นนั้นจริง แต่ไม่ใช่หลักทั่วไป ไม่ใช่
 หัตถกนิคศาสตร์ทั่วไป เป็นแต่พูดในกฎหมายฝรั่งเศส เขายัง ทาง
 ประเทศอังกฤษอย่างนี้ ถ้าฟ้องร้องทางอาชญาแล้ว จะเป็นนอกสมัย

กีด ในสมัยกีด เขาปล่อยให้ค้าขายที่เดียว และความมุ่งหมายที่ได้
 อภิปรายกันมามากกว่า ทำให้จึงได้มีบทบัญญัติเช่นนั้นในต่างประเทศ
 เขาถือหลักเช่นนั้น คือถือหลักแห่งอำนาจทั้ง ๓ ความมุ่งหมายที่ให้
 อำนาจ หรืออิมมูนิตี (immunity) ไม่ใช่ปนกับทางการของยุติ
 ธรรมหาได้ เพราะฉะนั้นในทางที่ข้าพเจ้าได้แต่งตั้งมาแล้ว สำหรับ
 ภาษาอังกฤษความว่าฟ้องโทษทางอาชญาแต่ไม่มีเอกสิทธิ์ เขา
 ปล่อยให้ค้าขายที่เดียว แต่ในฝรั่งเศสทำให้จึงได้มีเอกสิทธิ์
 ขึ้น คล้าย ๆ ที่เรามีในรัฐธรรมนูญของเรา ก็คือเพื่อจะป้องกัน
 แกล้งกัน การแกล้งกันซึ่งท่านสมาชิกก็ได้อภิปรายมาแล้ว และ
 กรรมการผู้ร่างรัฐธรรมนูญของเราได้ชี้แจงแล้ว การแกล้งกัน
 ถ้าฟ้องร้องนอกสมัยประชุมแล้ว เขาก็ว่าจะเป็นไปได้โดยการยุติ
 ธรรมมากกว่า การที่จะแกล้งกันนั้นอาจจะเกิดขึ้นในระหว่างสมัย
 ประชุม นอกสมัยประชุมแล้วเขาก็พอจะเขี่ยคัดได้ แต่ในระหว่าง
 สมัยประชุมมีคดีการเมืองเป็นต้นอาจจะแกล้งกันได้ ท่านสมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎรได้ชี้แจงหลัก แต่เขามีบทบัญญัติ ผู้ที่ฟ้องนอกสมัย
 ประชุมนั้นไม่ใช่ทำให้ศาลงดการพิจารณา จะเป็นชั่วคราวหรือตลอด
 สมัยประชุมมิได้ นี่เป็นถ้อยคำของท่านสมาชิกเอง และเป็นกรณ
 ต้องแต่มีบทบัญญัติเช่นนั้น แต่ของเราไม่มีเช่นนั้น ข้าพเจ้าอยากจะ
 เพิ่มเติมข้อเท็จจริงอันนี้เพื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้ คึกความให้
 ถูกต้อง คือข้าพเจ้าเกรงว่าประเดี๋ยวจะเข้าใจว่าเป็นหลักนิติศาสตร์ที่

ไป ทท่านบอกว่างั้นแม่ว่าตามบทบัญญัติไม่มี สภาฯ ก็มีเอกสิทธิ์
สร้างเค้าว่า เจเบอเต ปาดามองแต หรืออะไรเช่นนั้น ข้าพเจ้าขอเรียน
ว่าหลักนั้นไม่ใช่หลักทั่วไป แต่มีบทบัญญัติเช่นนั้น ซึ่งในรัฐธรรมนูญ
มาตราของเราไม่มีข้อเช่นนั้นบัญญัติไว้

พระตำรวจดำดั้นประพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ
กล่าวต่อว่า ขอประทานโทษที่ข้าพเจ้าจะต้องขอโอกาสพูดสัก ๒-๓ คำ
เจดาก็ต้องมามากแล้ว ในเรื่องกฎหมาย เมื่อท่านทั้งหลายพูดถึงเรื่อง
หลักวิชาแต่จ้อคอยู่ไม่ได้ ในเรื่องนี้ ก่อนที่ท่านจะแปรรัฐธรรมนูญ
ลงไปในทางใดทางหนึ่ง ขอให้ท่านระลึกลงคิดในเรื่องแปลงกฎหมาย
ไว้ว่า มีลักษณะกฎหมายเขาบอกไว้ว่า ความยุติธรรมนั้นถ้ายุติ
ธรรมเกินไปเป็นความไม่ยุติธรรม ซึ่งแปลว่าความยุติธรรมอยู่ที่
กฎหมายเท่านั้น อย่าให้เลยไป ข้อ ๓ เรามีกฎหมายไว้สำหรับปรับ
ข้อเท็จจริง ตามความเข้าใจของข้าพเจ้า ข้อหนึ่ง ส่วนอีกข้อหนึ่ง
ในเรื่องการแปลงกฎหมายนั้น ถ้ากฎหมายมีตัวบทชัดแล้ว เขาเขียน
ว่าพยาน อย่าให้เป็นไม้คอกปูน เราจะได้ไปถึงความมุ่งหมายหรือ
สมีวิตของกฎหมาย หมายความว่าอันนั้นเป็นหลักทั่วไป ตัวบทกฎหมาย
เป็นข้อยกเว้น ถ้าท่านแปรด้วยการขยายความแล้ว ข้าพเจ้าเข้าใจ
ว่าผิดแน่ นี่แหละก่อนที่ท่านจะลงมติทางใดทางหนึ่งขอให้เคารพหลัก
วิชาไว้

นายแทน วิเศษสัมบัติ ผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี กล่าวต่อว่า

เรื่องพระยาเทพหัสดิน ถูกขัง ซึ่งคัดได้ เสนอมาขอความเห็นต่อสภาฯ ว่าควรปล่อยให้มาประชุมหรือไม่นั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นปัญหาข้อกฎหมาย โดยท่านสมาชิกผู้มเกลียดทั้งหลายก็ยอมทราบ คืออยู่แล้ว ฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องอภิปรายให้ยืดเยื้อต่อไป เพื่อตัดปัญหาให้สิ้นเชิง ข้าพเจ้าขอเสนอว่าให้ลงมติว่าควรจะปล่อยพระยาเทพฯ หรือไม่ ถ้าท่านสมาชิกผู้ใดเห็นด้วยโปรดรับรอง ถ้าไม่มีผู้รับรองก็ให้ตกไป

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา กล่าวว่ ตามที่ท่านที่ปรึกษาได้ ทรงอภิปราย มาเมื่อ กนี้ ข้าพเจ้าไม่เห็นพ้องด้วย เพราะเหตุว่าเมื่อคราวที่ความตามมาตรา ๕๑ เราได้ทำตามความมุ่งหมายแต่ครั้นมาถึงมาตรา ๕๒ จะให้ ตัดความตามตัวอักษร ก็ทำไมเมื่อคราวก่อนให้ ตัดความตามความมุ่งหมายเล่า ท่านอธิบายได้หรือไม่ ดูเหมือนท่าน ฝ่ายค้าน จะพูด เขาแต่ตั้ง ที่เป็น ประโยชน์ แก่ฝ่าย ของตัว ท่านนั้น ขงนุชประเจตฯ ได้อ้าง รายงาน การประชุมให้ ที่ประชุมฟังเมื่อ ก ซึ่ง เป็นข้อความของประธานอนุกรรมการ ทำไมเราไม่ฟังบ้าง ทำไมไม่เอาข้อความที่ไม่เป็นประโยชน์ของตัวมาพูดบ้างเล่า ขอให้ท่านระมัดกุดทำไมศาลของเรา จึงไม่ตั้งตามความในมาตรา ๓๓ ในคดีนี้ชนคัดไปรัดกา ศาลไปรัดกาได้ อนุญาตให้จำเลย มีประกัน แต่ท่านจะประหลาดใจหรือไม่ ครั้นคดีนี้มาถึงศาลอาญา ศาลอาญาไม่ให้ประกัน นี้แปลว่าอะไร ข้าพเจ้าไม่เข้าใจเลย แต่ก็ขอให้คิดดูว่าในคดีพระยาเทพฯ กรณีเกือบคล้าย ๆ กันกับในคดีมีดรถไฟ ศาล

คัดสินให้ถึงโทษ แต่คำนี้ก็ให้ ประกันไปได้ นี่ขอให้ท่านระลึกถึง
 หน่อย จะนอกประเด็นหรือไม่ นอกประเด็นข้าพเจ้าก็ขอให้ท่านระลึก
 แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าเกี่ยวข้องกับประเด็น แต่พูด ๆ กันมากก็เหมือนไม่
 เข้าประเด็นเท่าไรนัก

นายกรัฐมนตรี กล่าวถึง ข้าพเจ้าได้ฟังอภิปรายแล้วก็อดนิ่งอยู่
 ไม่ได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าทายนเส้นขนาน ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าได้
 เคยพูดในวิทยุกระจายเสียงว่า ราษฎรของเราผู้แทนทมิฬธรรม
 ทตรงต่อ แต่ชาติวินัย ชาติความรับผิดชอบ อันนี้แหละจึงมาตกอยู่
 แก่สภาฯ ถ้ามีวินัยมีความรับผิดชอบแล้ว สภาฯ จะไม่ต้องคิดความ
 อันนี้ให้เหลวแหลกเช่นนั้น เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้า คงปากเหลืองทนที่จะ
 คิดพูดว่าชาติวินัยและชาติความรับผิดชอบอันสำคัญนัก มันบ่อนกัน
 ต่าง ๆ นานา เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้ท่านประชาชน ๑ ระลึกไว้ใน
 ขอน

พระยานิติศาสตร์ ไพศาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 กล่าวว่า เมื่อสัปดาห์ที่แล้วเกิดเหตุ ข้าพเจ้าทราบละเอียดอย่างนี้ คือ
 การที่จำเลยมาต่อคดีศาลไปรื้อสภา แม้แต่การได้ส่วนของเจ้าหน้าที่
 ศาลก็ไม่ได้ ใจกว้างใจนักว่าจำเลยจะมีมูลแห่งความผิดหรือไม่ ศาลจึง
 ให้ประกันไปเสียก่อน เมื่อศาลไปรื้อสภาได้ส่วนแล้ว คดีมีมูลพอแล้ว
 เมื่อสั่งให้ศาลอาญา ภาษาฝรั่งเขาเรียกว่า Commitment ระเบียบ
 การให้ประกัน คดีปล้นหรือกบฏแล้วศาลไม่เคยได้ ให้ประกัน เพราะ
 ฉะนั้นผู้ตั้งสงสัยว่าทำไมจึงยุ่งกัน ก็เพราะเหตุนี้ คดีที่เป็นภัยแล้ว

โดยมากศาลเป็นผู้ไต่สวน มักไม่ค่อยให้ประกัน เพราะฉะนั้นศาล
 อาชญาจึงไม่ให้ประกัน มีอีกข้อ ๑ ที่สมาชิกหลายคนว่าสภาฯ ควร
 จะตั้งศาลบริหาร เชื่อว่าสภาฯ ก็คงจะไม่ตั้ง เพราะถ้าตั้งศาลแล้ว
 ศาลไม่ทำ จะทำอย่างไร สภาฯ มีอำนาจจะคิดว่า มาตรา ๓๓
 ๕ ว่าศาลไม่ควรที่จะพิจารณาให้เป็นการขัดข้องแก่การประชุม เมื่อ
 สภาฯ คิดความอย่างนั้นแล้ว การพิจารณาในเวลาดังประชุมนั้นก็
 เป็นการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยการพิจารณานั้นๆ ไซ้ไม่ได้ แต่จะไปตั้ง
 ให้ศาลไม่พิจารณานั้นไม่ได้ สภาฯ มีอำนาจแต่แสดงในข้อที่ว่า
 การพิจารณานั้นจะต้องเป็นการไม่ขัดขวางต่อสมาชิกที่จะมาประชุม ไม่
 ไซ้ว่าจะไปตั้งศาลให้ศาลปล่อยมาได้ และการที่ประธานสภาฯ ตั้ง
 ให้ปล่อยจำเลย ประธานสภาฯ ก็ตั้งไม่ได้ นายกรัฐมนตรีก็ตั้งไม่ได้
 แล้วทำในประธานฯ จะไปตั้งได้ เมื่อทางประธานสภาฯ ตั้งไปที่
 เรือนจำให้ปล่อยจำเลย ถ้าปล่อยมาแล้วศาลอาจจะลงโทษเจ้าพนักงาน
 ฐานละเมิดอำนาจศาล เพราะว่าศาลไต่ตั้งจริงได้ จะทำให้เจ้าหน้าที่
 เคียดกรอนมาก เมื่อตั้งศาลไม่ได้ก็ตั้งฝ่ายราชการ เมื่อฝ่ายราชการ
 ทำไปแล้วก็ละเมิด คิดเช่นนั้นเคยเป็นเรื่องขึ้นแล้วในเมืองต่างประเทศ
 ที่ในเมืองอังกฤษสมาชิกในสภาฯ ผู้ใดจะหมิ่นประมาทใครก็ได้ ทั้
 มีผู้คิดเขาไปแล้ว เขาไปพิมพ์ข้อความเรื่องนั้น ศาลตัดสินว่าหมิ่น
 ประมาท เขาคนนั้นไปกักขัง ทางฝ่ายสภาฯ ตั้งให้ปล่อยคนนั้น ศาล
 ถือว่าละเมิดอำนาจศาล ลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ปล่อยไปนั้น และในที่สุด
 จึงมีกฎหมายออกอีกฉบับหนึ่งขยายความว่า นอกจากคำพูดในสภาฯ

แล้ว ใครๆเอาไปพิมพ์ก็ไม่ผิดด้วย ถ้าเป็นการตะเมิดเจ้าหน้าที่จะ
เค็ดอวอน และถ้าจะตั้งศาล ๆ ก็ไม่จำเป็นต้องทำตาม เพราะเหตุว่า
ศาลไม่มีหน้าที่จะต้องฟังคำสั่งใคร ๆ เพราะตามรัฐธรรมนูญว่าศาล
มีอิสระที่จะพิจารณาและพิพากษาคดี

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่
เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก แต่ตามที่สมาชิกอภิปรายมาแล้วก็ยัง
กำกวมกันอยู่ ข้าพเจ้าเห็นว่าควรให้สมาชิกอภิปรายต่อไปอีก แต่
เวลานี้เวลายังไม่พอ จึงขอให้ปิดประชุมเสียก่อน ขอเสนอให้ปิด
ประชุม

มีตสมาชิกรับรอง

หลวงวรนิติปรีชา ผู้แทนราษฎรจังหวัดฉะเชิงเทรา กล่าวว่
ข้าพเจ้าขอ โธกาด้อกเด็กเล็กน้อย ขอเรียนถามนายกรัฐมนตรี หรือ
รัฐมนตรียุคศิขรรมว่า การที่ว่ไม่มีใครรับผิดชอบในเรื่องนั้น
หมายความว่าผู้พิพากษาไม่กล้าตั้งคดีไม่ใช่หรือ

นายกรัฐมนตรี กล่าวว่ ที่ข้าพเจ้ากล่าวอย่างนี้ กล่าวทั่วไป
ข้าพเจ้าถว่ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ข้าพเจ้าไม่ได้หมิ่นประมาท
ศาล และข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างนี้ ถ้ผมคิดว่าข้าพเจ้าเป็นทหาร
ข้าพเจ้ามีฉนวน ข้าพเจ้ารักษาฉนวน ข้าพเจ้าก็ต้องถด่ารับผิดชอบ
ฉนวนได้ก็ ถ้ใครมีหน้าที่จะต้องกระทำ ฉนวนหนึ่งคือศรัหัดกดีถดว่
เพราะฉนวนก็จะต้องถดว่ ก็จะต้องมีฉนวน และจะต้องถดว่รับผิดชอบ
ไม่ถองเขามาเค็ดอวอนถดว่ถดว่

ประธานชั่วคราว กล่าวว่า มัคค^{๕๕}งเวลาแล้ว หมดเวลาแล้ว
การจะเลื่อนการประชุมต่อไป จะเลื่อนหรือไม่ก็ตาม . . . . .

ร. ต. ถิต รัตนพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวว่า
ตะกม^{๕๕}ผู้เสนอและมีผู้รับรองถูกต้องแล้ว ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ ซึ่ง
ถ้าสมาชิกควรจะต้องไปอีก เพราะฉะนั้นเมื่อมีผู้รับรองถูกต้อง
แล้ว ตามข้อบังคับบอกว่ามีประชุมได้ ข้าพเจ้าขอเสนอให้เปิดประชุม

หลวงนายนิเทศา ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ กล่าวว่า ก่อน
จะเปิดประชุม ข้าพเจ้าขอความกรุณาต่อที่ประชุมว่า เราตกลงเรื่อง
วันประชุมกันต่อไปสักหน่อย

นายกรรัฐมนตรี กล่าวว่า รัฐสภาขอเลื่อนวันอังคาร วัน
พฤหัสบดี และวันเสาร์ เวลาตามเคย คือ ๑๕.๓๐ นาฬิกา แต่วัน
อังคารพรุ่ง^{๕๕}นี้ขอเว้น

เลขาธิการสภาฯ กล่าวว่า วันประชุมต่อไปกำหนดดังนี้ วัน
อังคาร วันพฤหัสบดี วันเสาร์ เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา แต่วันอังคาร
พรุ่ง^{๕๕}นี้ขอเว้น

นายทองอยู่ พุ่มพุ่ม ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่า
แล้วกำหนดเลิกประชุมเวลาอะไรไม่ทราบ

นายกรรัฐมนตรี กล่าวว่า ๑๕.๓๐ นาฬิกา

ประธานชั่วคราว กล่าวว่า กำหนดเวลาเลิกประชุม ๑๕.๓๐
นาฬิกา

เดชาธิการ์สภาฯ ถัดจากว่า เริ่มประชุม ๓๕.๓๐ นาฬิกา และ
เลิกประชุมเวลา ๓๘.๓๐ นาฬิกา

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ตกลงให้ประชุมตาม
กำหนดนั้น

เลิกประชุมเวลา ๓๘.๓๘ นาฬิกา

ร.ต. เนตร์ พูนวิวัฒน์
หอมจันทร์ วัฒนวิจารณ์
เลมียด หงส์ประภาส
บุญแถม ปิตยานนท์
ไสว อินทรประชา
พระพิไลยสุนทรการ
ร.ต. ถัด รัตนพันธ์
หลวงพิพัฒพลกาย
ขุนประเจตตรุณพันธ์
ทองกระจาย รัชตะวรรณ
ตรวจแล้ว ๒๕/๘/๗๗

พระเรียบวิรัชชพากย์
รองประธานที่ ๓ (ลงนามแทน)

ปพาพ บุญ-หลง
ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
วิจิน สัจจะเวทะ
บุญช่วย สุกนธมัต
ศิริ อินทร
ถิน จุฑะรพ
เลียงฮ้อ ศรีสุชาติ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

หลวงคหกรรมบดี
เดชาธิการ์สภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร